

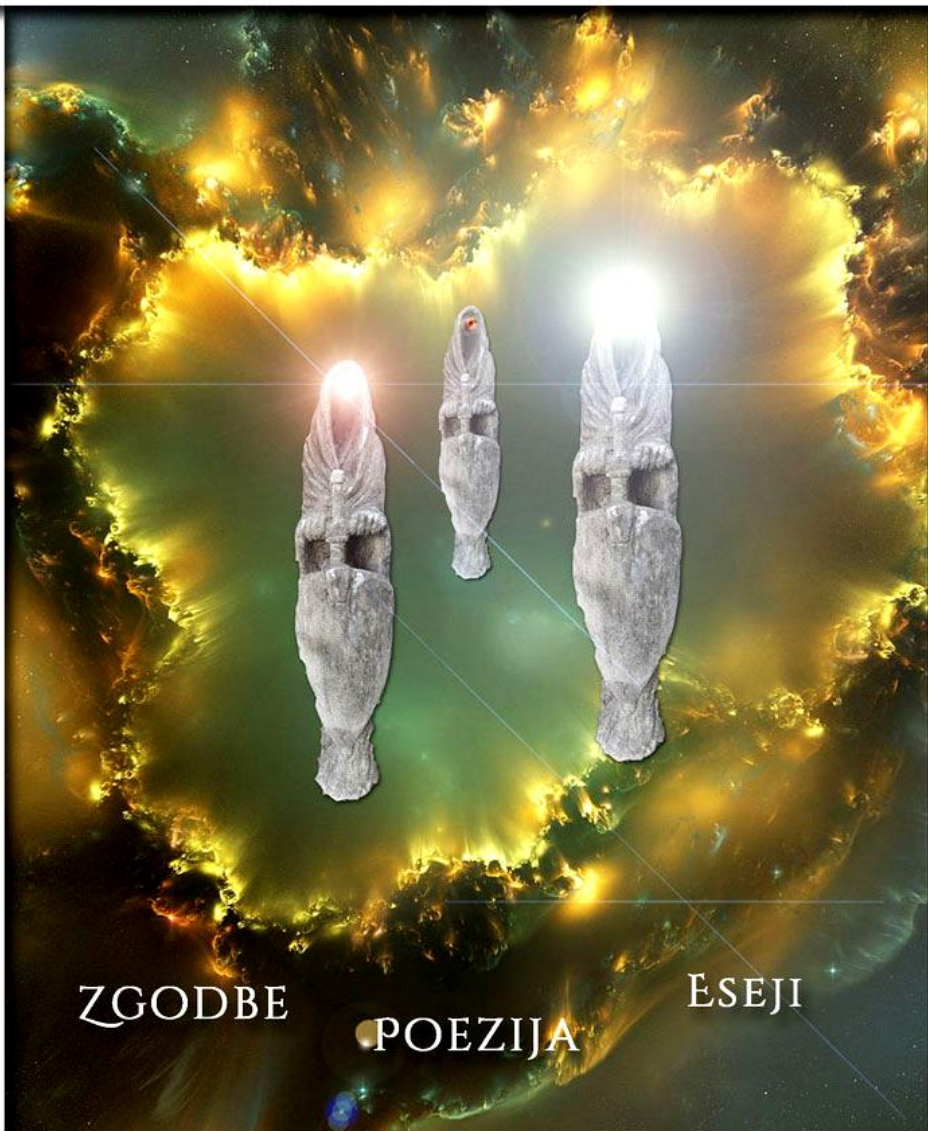
ŠTEVILKA 12 - LETNIK VII

ISSN 2712-4479

SUPERNOVA

REVIJA ZA SPEKULATIVNO FIKCIJO

Znanstvena fantastika - Fantazija - Nadnaravni horor

ZGODBE

POEZIJA

ESEJI

Glavni urednik in odgovorni urednik

Bojan Ekselenski

Pomočnik glavnega urednika

Ivan Šokić

Lektoriranje

Lenka Krajnc

Prevodi

Domen Mohorič (angleščina), Bojan Ekselenski (HR, SRB, ČG, BiH)

Prelom in oblikovanje naslovnice

Bojan Ekselenski

Foto na naslovnici

Bojan Ekselenski

Naslov uredništva

Celjsko literarno društvo,
Gledališki trg 4, 3000 Celje
celjsko.literarno@outlook.com
<http://cld.si>

Izdajatelj

Celjsko literarno društvo
Transakcijski račun:
05100-8010642929

Cena za posamezni tiskani izvod: 6 €

ISSN tiskane izdaje: 2464-0387

Izdajo so omogočili:

UVODNIK (5)

Bojan Ekselenski
(Dis)topijski uvod - 5

ESEJ (7)

Bojan Ekselenski
Romaneskna likovna umetnost - 7

PROZA (17)

Andrej Ivanuša
Stražarnica - 18

Barbara Ribič Jelen
Srečanje - 27

Branko Zupanc
Znamenja - 29

Darka Lampič
Skok skozi kozarček rešil Zemljo - 39

Domen Mohorič
Neodgovorjena vprašanja - 42

Dominik Lenarčič
Kisle dežne kaplje - 43

Franci Cerar
Ubogi človek - 46
Pred uporabo dobro premisli - 48

Mateja Mohorko
O avtorici - 55
Gverila - 55

Matjaž Marinček
Vsevedka - 57
V sanjoteki - 58

Primož Jenko
Krog življenja - 60

Tanja Mencin
Feniksovo vstajenje - 64

PREVODI - PROZA (77)

H. P. Lovecraft

Bela ladja (The White Ship) - 77

Petra Rapaic

Lovci na nečiste 2: Pop - 81

Lovci na nečiste 2: Zmaj - 83

Lovci na nečiste 2: Vila - 85

Lovci na nečiste 2: Družina - 86

Radomariola Cikić

Nekaj o avtorici - 88

Vratar - 89

Tomislav Takač

Nekaj o avtorju - 101

Princesa Erina in kraljica Gurgala - 101

POEZIJA (107)

Matej Krajnc

Neskončni ljudje - 108

PREVODI - POEZIJA (109)

Slobodan Vukanović

Nekaj o avtorju - 109

Zadnji potnik - 109

Hamlet osmi verjame, da je navigator Shakespeare dematerializiral njegovega stvarnika, oziroma očeta - 111

DOGODKI IN ODMEVI (112)

Bojan Ekselenski

5. Fanfest 2022 - 113

Festival znanosti in znanstvene fantastike Meteorita 2022 - 118

FANTAZIJSKA KNJIGARNA - 119

Vid Legradič: Travid: Za devetimi zvezdami - 119

Jakob Konda: Skrivnost srži 1 - 120

Jakob Konda: Skrivnost srži 2: Padec magije - 120

Tjaša Gašparič: Polnočna zvezda - 121

Tjaša Gašparič: Nočno nebo - 121

FANTAZIJSKA KNJIGARNA - RECENZIJE IN DOGODKI - 122

Branik svobode v Antiki - 122

Animus v Antiki - 123

MEDNARODNO SODELOVANJE - 125

Sferakon - 44. ponovitev znanega festivala - 125

10. Refesticon - fantazijska književnost na črnogorski način - 126

OBVESTILA IN RAZPISI (127)

Festivalski razpis za Fanfest 6 - 127

Splošni razpis za Supernovo - 129

Mednarodni razpis Krononavt - 130

Razpis za Vsesledje - 130

O Celjskem literarnem društvu - 131

ZADNJA STRAN

Antikv
knjigarna in antikvariat

(Dis)topijski uvod

V zadnjem času se v Supernovi večkrat srečujemo z distopijo. Tako literarno kot stvarno. Literarna distopija je opozorilo, kaj se nam lahko zgodi v določenih zgodovinskih okoliščinah. Pri predstavitvi grafičnega romana (stripa) Branik svobode smo analizirali genezo distopičnega sveta. Distopija pokaže zobe, ko zmanjka demokracije. Nauk je silno preprost – demokracijo izgubimo, ko nehamo vanjo verjeti. Demokratične institucije izgubijo moč, ko ljudje izgubijo voljo do sodelovanja pri demokratičnih procesih, kot so volitve.

Prej ali slej se polje svobode zožuje in v živo lahko spremljamo Orwellova opozorila:

»Svoboda je suženjstvo.«

»Vojna je mir.«

V Supernovi seveda ni samo mrakobna distopična vizija.

Naslov uvodnika je (dist)opija – dobra fantazijska književnost je opij za zvedave in odprtega uma. Ko enkrat začnete brati kakovostno fantazijsko književnost, se ji ne morete odpovedati.

Vsebina revije je precej bolj optimistična, saj v teh časih vsi potrebujemo poleg kritičnih zapisov tudi malce literarnega oddiha. Literarni oddih seveda ne pomeni šunda, temveč leposlovni gurmanski obrok z več hodi. Poleg domačih avtorjev je v reviji tudi obilje prevedene proze in poezije.

V vsaki številki je tudi esejistični prispevek, v slogu, od avtorja za avtorice in avtorje. Tokrat je Epizoda III Sithovske akademije za pisanje romana. Kot je dejal prijatelj Ivan:

»Dobro je, da je v vsaki številki nekaj cehovskih vsebin.«

Zgodb je za poln pehar. Kot vedno, je tudi tokrat poudarek na vsebinski pestrosti. Andrej Ivanuša s Stražarnico pripelje malce vedrine. Miniatura Srečanje Barbare Ribič Jelen je lep zalogajček, kar nam avtorica redno servira. Branko Zupanc je zastopan z zgodovinsko obarvano fikcijo Znamenja iz njegove nadvse zanimive zbirke Potepanja s Friderikom.

Darka Lampič je iz svojega koša ustvarjalnosti potegnila dve kratki zgodbi, Skozi kozarček rešil Zemljo in Pripovedovalec. Dominik Lenarčič nam je dostavil zanimivo zgodbo Kisle dežne kaplje. Iz zakladnice Francija Cerarja prihajata še dve zgodbi, Ubogi človek in Pred uporabo dobro premisli. Mateja Mohorko se je poskusila tudi s fantazijsko zgodbo Gverila in pokazala, da je tudi v tej literarni zvrsti dovolj večša. Matjaž Marinček je kar nekaj zanimivega sporočil z zgodbama Vsevedka in V sanjoteki. Primož Jenko je prispeval klasično (v dobrem pomenu besede) znanstvenofantastično zgodbo Krog življenja. Za zaključek pa imamo čisto pravo vesoljščino Tanje Mencin.

Tudi prevedene proze je kar precej in je garantirano polnomastni literarni obrok. Bela ladja znanega H. P. Lovecrafta je čisto – lovecraftovska. Od prejšnje Supernove v tej nadaljujemo fantazijske grižljaje z malce mitološkega priokusa Petre Rapač z naslovom Lovci na nečiste. Gre za ciklus kratkih zgodb, skoraj miniaturne. Radomariola Cikić je prispevala zgodbo Vrtar, ki se odlično poigrava s temačno fantazijo.

Od Tomislava Takača imamo zanimivo fantazijsko pripoved Princeza Erina in kraljica Gurgala.

Supernova tudi tokrat ni brez poezije.

Izvirno slovensko prinaša v obliki Neskončni ljudje Matej Krajnc, a prevedena je od pesnika in pisatelja Slobodana Vukanovića.

Pri svežih avtorskih imenih je tudi kratek avtorski bio.

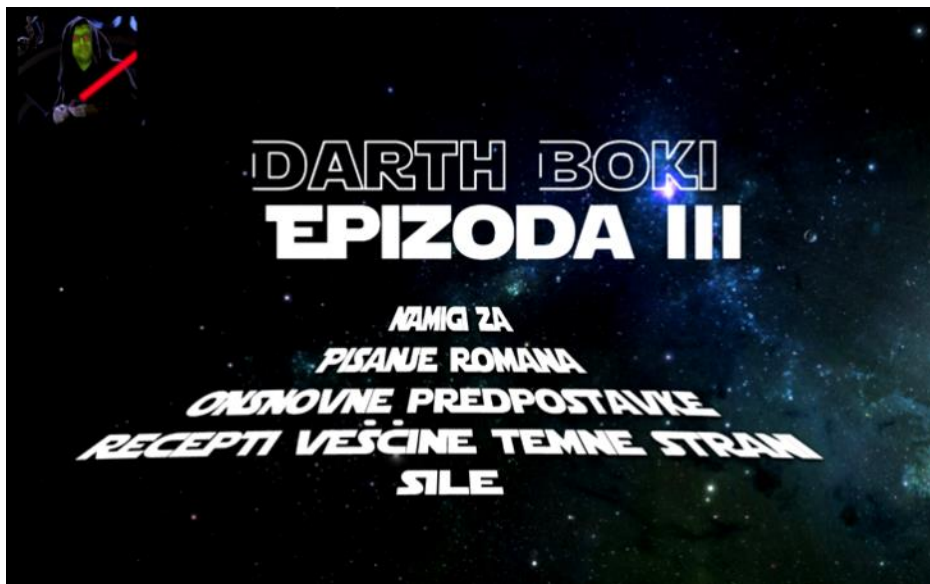
Seveda ne manjkajo Dogodki in odmevi, gre za potopis Fanfesta 5 in dveh predstavitev – Branika Svobode, ki ga je predstavljal prevajalec Ivan Šokić, in Animusa, ki ga je izvedel avtor Jan R. Bilodjериč.

Dodan je še fantazijski obvestilnik – o knjižnih izdajah slovenskih avtoric in avtorjev od Fanfesta dalje.

Najde se tudi kratka recenzija Animusa, a o Braniku svobode je vse in še več kar pri predstavitvi. Ravno Branik svobode je bil prožilec uvoda Uvodnika.

Supernova bo v prihajajočih mesecih na več koncih, tudi v tujini. Želim vam obilno fantazijsko mastenje. Od njega vam ne bosta zrastla holesterol ali sladkor, raste pa splošna razgledanost ...

Vaš vdani Bojan Ekselenski

Bojan Ekselenski

Romaneska likovna umetnost

Literarni liki so po naravi stvari nujnost proznega dela. Kakšen neki je Sithovski imperij brez Sithov? Prozno delo brez vsaj enega lika je prosti spis. Tukaj se pogovarjamo o romanu, torej dolgem proznem delu, zato je nujno ustvariti prebivalce svojega literarnega sveta. Saj veste, imamo Sithe in njihove sužnje.

Sithi imamo radi realistične like, saj bizarne kombinacije ne pijejo vode. Razni Sithi, ki donirajo kiber kristale za Rdečo masko, so skregani z logiko. Kakšne like vtakniti v svoj roman?

Narava likov je neposredno odvisna od vrste romana. Zgodovinski roman zahteva like, ki osebnostno sodijo v čas in kraj dogajanja. V sithovskem filmu zagotovo ne more zmagati jedijska mevža.

Če boste svoj roman postavili v zvrst »zgodbe, ki jih piše življenje«, zahteva drugačno populacijo kot recimo vohunski triler.

Kaj bralci zahtevajo od romaneskne populacije?

Če se oklepate misli: »Pišem zase, ne za druge,« potem to obdržite le zase in vam ni treba brati nadaljevanja. Tudi v Sithovski psihiatrični stroki poznamo t. i. terapevtsko pisanje. Prof. dr. Darth Pisnik je eden najboljših tovrstnih terapevtov v Galaksiji.

Bralec mora začititi nekakšno vez s protagonistom in tudi antagonistom. Oba

morata vzbuditi pri bralnem občestvu čustven in tudi razumski odziv. Tudi zadnja jedijska mevža se bo na skrivaj poistovetila z Darthom Sidiusom in sanjala, kako melje jedijske stričke debilčke. Verodostojne like graditi na realizmu. Ta je lahko iz dejanskega sveta realističen ali fantazijski, a imeti mora brezhibno logiko, ki jo postavlja svet dogajanja. Člankov o kreaciji književnega življa je kar nekaj. Začnete pa pri besedni zvezi **arhetipski liki**.

Kaj to pomeni?

Vsaka družba v zgodovini, tako sithov kot jedijev, pozna t. i. arhetipe. Že ime pove, da gre za nekaj starodavnega izvirnega in res je tako.

Arhetipski liki so vrste osebnosti, ki se pojavljajo v vseh zgodovinskih obdobjih in bodo živele tudi v daljni galaktični prihodnosti, ko bodo sithovski volkovi pojedli še zadnjo jedijsko ovco.

Tat, vohunka, učitelj, zdravilka, voditeljica, ljubimec, delavec, iskalec, znanstvenica, vojak in še nekateri/-e so sestavina vsake delujoče družbe. Tu začnite.

V Vsesledju 37 (letnik 2018) je esej Arhetipski liki - ključne postavke.

V Supernovi 5 je esej o pripravi verodostojnega antagonista (Temni gospodar Zlobko Téménko: Legenda o koncu).

Ker se Sithi neradi ponavljamo, bomo nadaljevali od obeh člankov in si ogledali, kako se likovni umetnosti streže v romanu.

Sithovska likovna akademija v praksi

Kaj omogoča, da bralci ljubijo glavnega protagonista in sovražijo glavnega antagonist? To je klasični scenarij Dobrega proti Zlu. Ko ustvarite protagonista, bralci z njim sočustvujejo in se poskušajo z njim poistovetiti. Antagonist je v pripovedi nekakšna slaba novica in bralci upajo, da bo dobro premagalo zlo.

Želite, da bralci tako ali drugače čutijo močna čustva do ustvarjenih literarnih likov?

Razmislite recimo o zgodbi, kjer je protagonist na začetku osebnostno šibak lik, ki ne počne dobrih stvari. Glavnega junaka potem vodimo skozi zgodbo in bralcem postane jasno, zakaj je moral početi te slabe stvari in sočustvujejo z njim ali njo.

Zdaj pa pomislite na zgodbo, kjer sta protagonist in antagonist ves čas enako

simpatična. Če boste previdno tlakovali pripovedno pot tako, da bosta bralcem všeč oba lika, boste na koncu trgali njihova čustva, ker se bodo mučili z razmišljanjem o tem, kdo bi moral na koncu zmagati. Orson Scott Card (avtor znamenitega romana Enderjeva igra, prevedenega tudi v slovenščino: Hiša knjig, Založba KMSŠ, 2010) je to situacijo komentiral:

»Tako vodena zgodba povzroča tesnobo, morda najmočnejše čustvo, ki ga neposredno lahko doživi vaše občinstvo (v nasprotju z zrcaljenjem simpatičnosti, ki ga čutijo vaši liki).«

Kajti v resnici gre za moralna vprašanja, ki bi jih morali literarno obvladati. Ne morete zagotoviti, da se bodo bralci strinjali z izidom, ki ste ga namenili zgodbi, vendar jih bo zagotovo zelo zanimal.

Zato svojemu protagonistu ne smete dati samo všečnih lastnosti. Vsak Sith, čeprav je popoln, ima pomanjkljivosti. Mora jih imeti - osebnostne hibe in ranljivosti. Enako je z antagonistom. Če želite ustvariti pristen lik, ne more biti popolni koncentrat vsega slabega in zlobnega. Mladi Yoda je lahko tudi model za plišasto igračo sithovske otročadi. Že prej omenjeni Card pravi:

»Pravi in verodostojno delujoč antiheroj je v leposlovju precejšnja redkost.

Večina antijunakov so pravzaprav junaki, ki potrebujejo, metaforično rečeno, kakovostno kopel z lepотно operacijo.« Najpomembnejši cilj vašega likovnega ustvarjanju je pri bralcih vzbudite naklonjenost ali antipatijo, torej dovolj močan čustveni odziv.

Kako to storite?

Dajte pravi prvi vtis!

Najbolj so nam všeč liki, ki so nam podobni in se lahko z njimi poistovetimo. Mogoče pripadajo isti skupnosti (kultura, vera, rasa ...) kot mi, so nam enaki po starosti, oblačijo se podobno in pripadajo istemu ekonomskemu razredu. Vsekakor velja, da se lahko najbolj zblížamo z neznanci, ki so nam v marsičem podobni. Z njimi lahko hitro najdemo intimne vezi.

Če si to priznamo ali ne, ne maramo in ne zaupamo ljudem, ki se oblačijo popolnoma drugače od nas ali se za naše pojme nezaslišano obnašajo, počnejo, česar

sami nikoli ne bi storili. Teh ljudi se, če je le možno, preprosto izogibamo. Vaši bralci si pravzaprav želijo likov, ki jih zlahka ocenijo v stilu »imam jo rad«, »ne maram ga«. Nato k temu dodajte še ščepec popolnoma drugačnega,

kajti nasprotja se privlačijo. Tako boste z malce spretnosti ustvarili like, ki morda na prvi pogled (prvo stran) ne bodo pustili dobrega vtisa, vendar bodo skozi odvijanje pripovedi, počasi in zanesljivo, osvojili naklonjenost bralcev.

Na konec dodajte še kakšno skrivnostno nenavadnost, ki bo vzbudila radovednost bralcev. Naj vaš protagonist skoči iz kalupa, kjer se cmarijo klišejske dobričine. Naj postane intriganten in malce drugačen.

Naj bralci vzljubijo vašo lik(ovno) stvaritev!

Želite, da se bralna publika zaljubi v vaš likovni izdelek? Seznam potrebnosti:

- Fizična privlačnost,
- Altruizem,
- Namen in pritisk nanj (nanjo),
- Pogum,
- Odnos in zanesljivost,
- Pameten, vendar ne intelektualen,
- Napake.

Gremo torej po vrsti.

Fizična privlačnost

Fizična privlačnost je zagotovo pomembna. Obstaja nekakšen globalni konsenz glede fizične lepote. Če si priznate ali ne, fizično lepo nas vse privlači. Zato precej pisateljev opisuje junake in junakinje v smislu velike fizične privlačnosti. Nekateri avtorji sploh ne opišejo svojega protagonista. To omogoča bralcem, da v liku brez težav vidijo samega sebe. Vendar se zavedajte, da telesna privlačnost sama po sebi ne bo ustvarila naklonjenosti do vašega junaka. Zagotovo potrebuje tudi kakšno pomanjkljivost.

Altruizem.

Orson Scott Card pravi, da morate narediti like, ki so »žrtev, rešitelj ali žrtvovanje.« Razmislite napr. o ženski protagonistki, ki je žrtev zlorabe. Pri ustvarjanju lika obstaja tanka črta med vzbujanjem naklonjenost in vzbujanjem šibkosti ali celo zaničevanja. Bralcem morate pokazati utemeljen razlog, da ne zapusti vira svoje zlorabe. »Reševalec« mora na situacijo naleteti kot nekdo ponižen, ki samo želi komu pomagati iz slabega položaja. V nasprotnem primeru je hitro videti kot nekdo, ki vtika nos tja, kamor mu ni mesta. In končno, svoje bralce morate prepričati, da se vaš lik žrtvuje in je pripravljen trpeti, mogoče celo umreti zaradi nečesa, kar je pravilno ali pomembno. Žrtvovanje mora nekaj spremeniti ali pokažite, da vaš lik nima veliko izbire.

Ko se je Darth Sidius s pomočjo Dartha Vaderja vrgel v reaktor na koncu Epizode VI, je to storil zato, da bi ponovno, še močnejši, oživel v Epizodi IX.

Namen in pritisk nanj (nanjo)

Ne morete imeti glavnega junaka, ki ne bi ničesar storil, ampak zgolj reagiral na to, kar se zgodi njemu oziroma njej. Vaša publika mu ne bo namenila naklonjenosti in spraševali se bodo, zakaj nima nobene pobude. Dajte mu namen! V resnici bi moral imeti več namenov. Mogoče glavni junak poskrbi za najdeno drobno živalico ali želi učitelj njene najstniške hčere govoriti z njo o nedavnih težavah z vedenjem. Lahko mu šef dodeli resno nalogo, ki ga nepričakovano za nekaj tednov odpelje od doma.

Povečajte pritisk literarnih dogodkov in sveta na svoje like in s tem boste povečali naklonjenost bralcev.

Pogum

Vaš protagonist se ne more kar prikrasti ali skrivati. Izgubili boste sočutje bralcev, če bo junakinja le vreščala od zadovoljstva ali razočaranja, ko tekmici spodleti ali zmaga z goljufijo. Seveda to ne pomeni, da mora biti glavni junak vedno pogumen, to niti ni naravno (razen v poflastih romanih), a se lahko ta naklonjenost izgubi, če nikoli ne pokaže poguma.

Pri doziranju poguma bodite pazljivi, nikakor ne pojdite preko zdrave meje naravnega odziva na okoliščine. Vsak akt poguma mora biti literarno utemeljen.

Odnos in zanesljivost

Najprej nekaj vprašanj.

Ali vaš protagonist cvili od strahu, ko se zgodijo slabe stvari? Če je slučajno Jedi, to sploh ni čudno.

Skuša prenesti krivdo in odgovornost na nekoga drugega?

V tem primeru ga vaši bralci ne bodo vzljubili. Vaš protagonist se ne sme nikoli hvaliti s svojimi dobrimi dejanji in mora biti pripravljen zaupati drugim. Njegove besede morajo biti verodostojne. Ves čas mora dajati vtis zanesljive osebe. Drugi literarni liki morda ne vidijo, kako »vaš« je glavni protagonist, toda bralstvo bi to moralo vedno prepoznati.

Pameten, vendar ne intelektualen

Bralci ljubijo like, ki so dovolj pametni, da bi lahko ugotovili, kako izstopiti iz zoprnih situacij. Nihče pa preveč ne mara intelektualnega tipa, ki svojo inteligenco drži nad drugimi. Nikoli si ne smete dovoliti, da vaš glavni junak svoje okolje opozarja, kako je inteligen in pameten. Izogibajte se intelektualiziranju skozi protagonistova usta. Intelektualistično latovščino prepustite jedijskim izmečkom. Ljudje ne marajo, da iz njih s poplavo latiniziranih tujk brijete norce, češ, bedaki ste, ker ne razumete govora intelektualca. Še slabše je, če to razlaga med načrtovanjem neke akcije: »Uf, kako sem pameten, da sem si to izmislil.« Tega danes še jediji več ne počno.

Bralci se z likom, ki iz njih brije norca ali jim dopoveduje, da so primitivni bebci, nikakor ne morejo intimno povezati in mu ne morejo biti naklonjeni. Pametnemu človeku ni treba svoje pameti dokazovati tako, da ljudem (likom) okoli sebe dokazuje, kako so neumni. Noben Sith ne potrebuje samohvale.

Napake

Vaš protagonist potrebuje nekaj osebnostnih napak, da lahko bralci v njem oziroma njej vidijo človeka. Tudi Sithi so bitja z napakami in slabostmi. Sicer so radi popolni, a takšnih bi se bali vsi, ne samo jedijske mevrže.

Uravnajte protagonistove osebnostne lastnosti, da deluje kot verodostojna oseba, ki dobre lastnosti uravnateži s slabostmi. Razmislite, zakaj so nekateri protagonisti tako nepozabni. Vsi imajo šibke točke in ravno pomanjkljivosti dajejo motiv za izboljšave in s tem motive za akcijo. Kakšen motiv ima popolna osebnost? Kako naj se bralec poistoveti z nekom, ki je v vsem brezhibno popoln in nezmotljiv? Bi brali knjig, kjer že po prvi strani veste, kako bo protagonistova popolnost rešila literarni zaplet, še preden se ta pojavi?

Antagonist, ki ga bralci zasovražijo

Po naravi stvari je lažje od bralcev doseči, da določen lik (za)sovražijo, kot vzljubijo. Vendar je treba to vzbujanje sovraštva in nenaklonjenosti obogatiti z neko trajno vrednostjo, da se bo bralcem valjal po spominu tudi, ko bodo že zdavnaj odložili knjigo. Bolj, kot je antagonist osebnostno kočljiv, večja je možnost uspeha. Jedijska mevrža deluje precej bolj verodostojno, če se na skrivaj oblači v Sitha.

Seznam antagonistovih lastnosti je seveda malce drugačen:

- Nasilnež,
- Morilec,
- Samovšečnež,
- Nezaupljiv & izdajalka,
- Inteligentna, vendar nora,
- Težave z odnosi
- Odkupovanje za zla dejanja.

Nasilnež

Vsi načeloma sovražijo nasilneža, še posebej takšnega s sadistično žilico. Antagonist, ki mora nenehno koga, še zlasti protagonista, telesno ali mentalno mučiti, bo zagotovo vzbudil bralčevo nenaklonjenost. Bi vam bilo všeč nadlegovanje s črevasto dolgimi jedijskimi litanijami? Nasilnež postane tisto »zlo«, ki ga vsi sovražimo zaradi njegove ljubezni do moči in nadzora nad drugimi ljudmi. Bralci skoraj vedno sovražijo antagonist s strastjo po moči, ker se tudi sami počutijo brez moči in čutijo svojo nemoč.

Morilec

Morilec je klasika v zbirki antagonistov. Še zlasti morilec, ki ubija zaradi zabave. Seveda pa vsak umor še ni zlo. Vaš antagonist ne sme ubiti nekoga, ki bi si to zaslužil. Če manjši sadist ubije večjega, to v očeh bralca ni sadizem. Če na primer vaš lik v alternativni zgodovini leta 1933 umori Hitlerja, njegovo delo pri bralcih zagotovo ne bo vzbudilo antipatije. Namesto tega mora nekoga umoriti, da poveča svojo moč in nadzor nad drugimi. Umor mora izvesti predvsem iz sebičnih razlogov. Če jedi ubije sitha, da bi si prisvojil njegovega plišastega medvedka, je to okrutnost. Škodovati mora samo tistim, ki si tega ne zaslužijo. Seveda pa mora ubijati z nekim razlogom, neke notranje nuje in ne samo zato, da pokaže, kakšen zlobnež je. Dober antagonist ima vedno neko logično in osebnostno razložljivo agendo.

Samovšečnost

Bralci sovražijo lik, torej antagonista, ki ga zanima samo tisto, kar je najbolje zanj, oziroma se zaradi osebnih koristi okrona za rešitelja. Pokažite na antagonista, ki je pripravljen storiti vse vrste packarij, da bi se povzpел po korporativni lestvici. Ali pa uredite, da se skuša vsiliti nekam, kamor ni bila povabljen. Kaj ni zlobno vtihotapiti se na rojstnodnevno zabavo in ukrasti torto? Še posebej bralcem niso všeč liki, ki so polni samih sebe in vse svoje akcije podrejajo svojim trenutnim koristim. Književnost je polna takšnih likov. Kaj storite, da se vaš antagonist ne izgubi v poprečju? Dobro izbrusite njegove (njene) motive.

Nezaupljiv & izdajalka

Nezaupljivost ni pozitivna karakterna lastnost. Sithi smo previdni, ne pa nezaupljivi. Torej mora tudi vaš antagonist kazati mero nezaupljivosti. Zraven sodi tudi izdaja protagonistke in njenih idealov. V mnogih delih se pojavlja določena prisega antagonist protagonistu. Potem antagonist ob prvi priložnosti prekrši to prisego in sprva prijateljski odnos se sprevrže v sovraštvo. Antagonist izda protagonista zaradi osebnih interesov in mu prizadene bolečine. Lik, ki prekrši prisego in za sladico še izda protagonista, zagotovo ne more v očeh bralcev uživati neke posebne ljubezni. Nihče nima rad nezanesljivih in izdajalskih ljudi, ki se obrnejo po vetru.

Inteligentna in nora

Če ustvarite antagonist, ki se svojo inteligenco uporabi za izživiljanjem nad svojimi žrtvami, ga mentalno zdravi bralci ne morejo vzljubiti. Če je antagonistka še kvalitetno nora, s svojo inteligenco stvari žene še dlje v brezno zla. Psihopat in sociopat odbijata bralce, vendar z njihovo kakovostno gradnjo dosežete njihovo nesmrtnost. Nihče ne more pozabiti grozljive norosti Hannibala Lecterja. Tudi Harley Quinn je privlačna v svoji psihopatski zapeljivosti.

Težave z odnosi

Ustvarite antagonist s težavami pri vzpostavljanju medčloveških odnosov. Morda se ves čas pritožuje, nihče zanj ni dovolj dober. Kaj, če je popolnoma brez smisla za humor? Takšen antagonist nikoli ne pokaže razumevanja za čustva ali želje drugih. Znova sta tu sociopat ali psihopat. Bi lahko vzljubili takšen lik? Verjetno ne.

Odkupovanje za zla dejanja

Če bo vaš antagonist vreča zlobnega špeha in vode, ki se ves čas diabolično reži in kriči, kako zloben je, bo verjetno vzbudil samo posmeh in nihče ga ne bo resno jemal. Odrasla književnost potrebuje odrasle antagoniste, torej takšne z verodostojno osebnostjo. Zaradi tega mora imeti tudi pozitivne lastnosti. Prava likovna umetnost ustvari zapletene like, ki bralce prisilijo, da čutijo kanček naklonjenosti in kesanja zaradi tega, kar se jim zgodi. Zakaj je Darth Vader tako uspešen antagonist? Predvsem zato, ker ni esenca zlobe in groze, temveč so ga v temo pripeljale okoliščine, ki jih razume vsak povprečno bister človek. Zakaj Cersei Lannister ne vzbuja zgolj gnusa?

Končne misli

Razmislite, kako bi pri ustvarjanju antagonistov pri bralcih vzbudili predvsem obžalovanje in ne sovraštva ali strahu.

Protagonist naj bo ponižen tudi po zmagoslavju. Nikakor ne sme postati svoje nasprotje. Izjema so sage, kjer lahko v nadaljevanju izvirnika svojega protagonista porinete na pot antagonist.

Posebna vrsta so liki, ki se gibljejo v sivini. Ljudje se nanje odzovejo, če literarni zaplet sledi tej sivi coni.

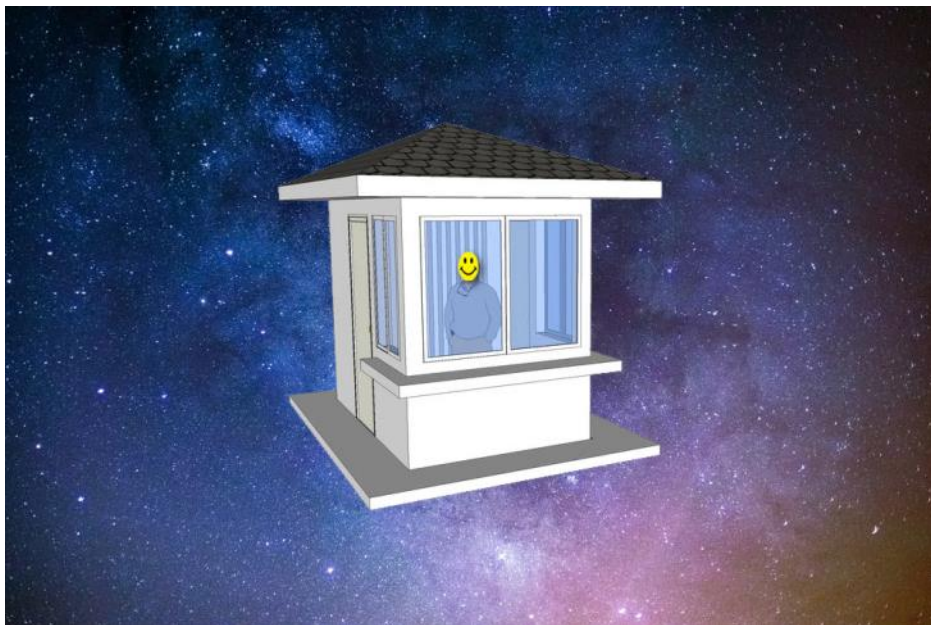
Najpomembnejše pri graditелstvu likov je gradnja verodostojnih osebnosti. Še tako briljantno zamišljen zaplet in razplet zvedenita, če vanj vržete šibke protagoniste in antagoniste. Izognite se napaki mnogih avtorjev, ki močnemu protagonistu postavijo šibkega in klišejskega antagonist. Mnogo literarnih del pade ravno pri tem. Karizmatični antagonist, ki zleze pod kožo, je dokaz o vašem uspešnem likovnem ustvarjanju.

In še ena pomembna opomba!

Gradnja likov je odvisna od ciljne publike. Mladinski roman zahteva drugačno likovno graditeljstvo od pripovedi za bralno zahtevno publiko. Seveda pa mladinskost ne pomeni plehkosti in klišejev. Podobno je z otroškimi romani. Gradnja likov zahteva drugačne pristope, mogoče je to še zahtevnejše delo, saj je treba voditi mlajšo publiko, ki je na svoj način enako zahtevna.

PROZA

*Andrej Ivanuš***Stražarnica**

Sedel je na skali, ki je grozila, da se vsak trenutek zvali v globok prepad.

Njegove priprte oči so spremljale vsak najmanjši gib vibatrosa, ki je krožil nad Breznom. Airan je počasi zahajal in prepuščal planet drugemu soncu, Biranu. Njegova medla, modrikasta svetloba je poglobila sence nad breznom, ki mu ni bilo videti dna. Za hip je Jan sklonil svojo svetlolaso, kodrasto glavo navzdol in se zazrl v brezno, ki so se ga vsi bali. Po prastarem verovanju so iz brezna prihajali umrli in vanj vabili žive, da se jim pridružijo. Vse zlo tega planeta je bilo v Breznu. Ni imelo imena. Klicali so ga na tisoče različnih načinov. Najbolje je bilo, če ga sploh nisi imenoval. Nihče si mu ni upal približati. Le Jan je že nekaj časa sedel na njegovem robu in opazoval vibatrose.

Dvignil je pogled in priprl veke, ker ga je motila Airanova svetloba. Segel je z roko do čela in z iztegnjeno dlanjo naredil senco nad očmi. Zdaj je videl boljše. Izza meglic na Airanovem zahodu so se na daljnem obzorju kazali komaj zaznavni vrhovi visokih planin. Brezno je bilo prekrito z gosto meglo in je segalo kot rahlo nagubana ploskev čez vse, kar je mogel videti. Nihče ni vedel, kaj se pod njimi skriva. Spodaj je bilo vedno le ... zlo, nekaj mračnega in nedoumljivega. Ta ploskev je vedno

valovala in se prelivala. V soju manjšega sonca je bila videti modra kakor morje. O morju je vedel še manj kot o Breznu.

Ko se je sonce Airan dotaknilo roba obzorja, je postalo rdeče in zdelo se je, da je večji kakor prej v zenitu. Zapihal je Airanov večerni veter airzah in stene Brezna so začele svojo pesem. Razlika v toploti je premaknila skalovje in vsa visoka stena, vrh katere je sedel Jan, je pričela igrati, škripati in brneti.

»Zlo prihaja iz brezna,« so govorili ljudje, ko se je oglasila pesem Brezna in vsak je pri sebi zamrmral molitev, ki preganja uroke. Janu je tudi bilo tesno pri srcu. A sčasoma se je na to večerno pesem privadil.

V airzahu je vibatros izvajal še večje letalske umetnije in se dvigoval vedno višje in višje. Jan je zrl za njim in srce sta mu napolnila vznichenje in ostra bolečina. Zavidal je vibatrosu njegovo sposobnost letenja. Tudi Jan je želel leteti, premagati brezno in pogledati, kaj je tam, kjer so tiste planine na robu obzorja. Spremljal je vibatrosa toliko časa, dokler njegovo oko ni moglo več razbrati drobne vibatrosove pike na vedno temnejšem nebu. Airan je zašel, Biran je metal svojo medlo svetlobo na pobočje nad Breznom. Jan je odvrnil pogled in se počasi napotil nazaj proti vasi.

Privzdignil je zaveso nad vhodom in stopil v hišo. Ženske so pripravljale večerjo. Tiho je sedel v kot in čakal, da bodo sedli za mizo. Babica in stara dekla sta sedeli ob oknu ter sukali bilanovo prejo. Komaj sta še kaj videli v medli Biranovi svetlobi. Šemačka se je tiho priplazila do njega in se zvila v klobčič ob njegovih nogah. Njen piskajoči glas je zahteval, da jo gladi po mehki in kratki, poletni dlaki. Začel jo je čehljati po hrbtu in njen piskajoči glas se je počasi spremenil v globoko mrmranje, ki je hipnotično delovalo na Jana. Glasovi so se razblinili v fantastičnih slikah, ki so zdrsele pred njegovimi očmi. Prepustil se jim je, vendar je še vedno razmišljal o vibatrosu nad Breznom. Drobna misel mu je kljuvala nekje globoko zadaj v možganih, zazdelo se mu je, da se slika počasi spreminja.

Nežen dotik na ramo ga je prekinil. Prenehal je čehljati šemačko in se ozrl navzgor. Slika se je zbistрила.

»Kje si bil?« ga je vprašal oče, ki se je sklanjal nad njim.

»Razmišljal sem,« je odvrnil in bil je vesel, da medla biranova svetloba zakriva njegovo rdečico.

»Upam, da nisi zopet sedel ..., no, saj veš, tam! Tam je zlo, ki prihaja ... Saj slišiš?« je dejal oče in z roko naredil znamenje proti urokom. Umolknila sta za trenutek. Stene Brezna so še vedno škripale svojo pesem. A je počasi zamirala z nastopom Biranovega polmraka.

»Da, slišim,« je pretrgal molk Jan. Oče je sedel nasproti njega in dejal:

»Sicer pa ni pomembno! Poslušaj me dobro, Jan.« Obliznil si je ustnice. »Ženske bodo kmalu končale večerjo, oba meseca bosta kmalu vzšla ...« Spet je umolknil. Jan

je vedel, da mu bo oče povedal nekaj pomembnega, zato ni prekinjal tišine. Zrl je v svetlobno liso za očetovim hrbtom, ki je postajala vse svetlejša.

»Lunas vzhaja!« je pomislil Jan. Oče je nadaljeval:

»Redkokdaj se takole pogovarjava. Preredko!«

Bilo je kakor, da je to očital samemu sebi. Plosko je položil dlani na kolena.

»Včeraj je bil svet starešin. Razpravljali so tudi o tvojem šolanju, pravzaprav, o vseh ... Izbran si ... Greš v Stražarnico, kjer ...« Vendar nadaljevati ni mogel, ker je Jan šinil kvišku.

»Tudi jaz, tudi jaz!« je dejal in zaploskal.

»Sedi, počasi. Za veselje in za žalost je vedno dovolj časa,« je pomirljivo dejal oče. Jan je sedel. Oče je nadaljeval:

»Jutri, ko vzide Airan, se oglasi pri Učitelju. On ti bo več povedal.«

»K mizi, večerja je gotova,« je zaklicala mati in prekinila vso hišo pri delu.

Jan in oče sta si zrla iz oči v oči in med njima je bila za trenutek vzpostavljena drobna vez. Tudi očetova davna želja je bila, da bi bil izbran in bi lahko šel tja ... v Stražarnico. Zdaj je to željo prenesel na svojega prvorojenca. Jan je bil na določen način kakor on, vendar je bil smejli, drznejši in videl je dlje. Vendar oče niti slutil ni, da je to dlje veliko več, kakor si je sam mogel in upal zamisliti.

Oče je prekinil molk:

»Pridi, greva večerjat!« Zdaj je bilo spet tako svetlo kot ob airanovem dnevu. Vzšel je tudi Lunaj. Tako so sonce Biran in meseca Lunas in Lunaj skupaj komaj dosegli svetlobo, ki jo je dal Airan.

Ko je minila večerja, je zašlo še sonce Biran in srebrna svetloba obeh mesecev se je razlivala čez kamniti vaški trg. Jan je stal pred hišo. Mimo so hodili vaščani. Mrmral je vsakemu v pozdrav, ko so se v njegovi glavi podili viharji misli. Konec pouka je končal z odliko. Osvojil je očetove ročne spretnosti z lesom. Farolov les je v njegovih rokah pel pesem visoke umetnosti. Znal je matematiko in astronomijo, poznal je zgodovino in filozofijo, bil je najboljši učenec v Baiji. Minila so samo tri lunasova leta, ko je začel pouk. Zdaj mu Učitelj ni mogel dati še več Znanja. Zdaj bo moral Znanje iskati sam ... v Stražarnici.

Obe luni sta zašli ena za drugo in znova je vzšlo mehko-modro sonce Biran. Z medlo svetlobo je osvetlil vas Baio. Pripravljal je pot na nebu velikemu soncu, ostro-rumeno bleščečemu Airanu. Jan je ležal buden na svojem ležišču. Podložil je lakot pod svojo glavo in strmel skozi okno. Šemačka je ležala zvita ob njegovih nogah. Njena dlaka se je svetlikala in prelivala v sivo modrih odtenkih.

»Šemačkino jutro,« je pomislil Jan. Tako so imenovali čas med vzhodom Birana in vzhodom Airana. Ob biranovem jutru so šemačke odšle po svojih poteh. Zelo malo ljudi je vedelo, kam gredo v tem času. Večini je bilo tako ali tako vseeno. Menda so

prvi, ki so prišli, še raziskovali skrivnostno vedenje šemačk. A kasnejše generacije naseljencev si s tem niso belile glave. Treba je bilo preživeti in kolikor je Jan vedel, so komaj preživeli. Vojna ... Čudne stvari so se menda dogajale pred Vojno. Pri zgodovini se o tem času sploh niso učili. Samo o tistem, kar je bilo po Vojni, ki je bila pred nekaj tisoč leti in jo je preživelo le nekaj ljudi. Takrat so se v bivališča ljudi naselile šemačke. Svoje glave, trmaste, ljubke ...

Kakor da bi čakala na določeno znamenje, se je šemačka dvignila, pretegnila tri pare nog, izplazila kremplje in jih skrila. Stojč na zadnjem in srednjem paru nog je s prvim parom opravila toaleta svojega obraza. Nato je neslišno zdrsula proti loputi v vhodnih vratih.

Jan je zrl za njo. Nato je sunkovito dvignil odejo in se dvignil. Čez glavo si je na hitro potegnil belo tuniko. Rahlo je drgetal v jutranjem mrazu. A za hlad se ni menil. Saj se bo ob Airanovem vzhodu ozračje ogrelo. Po prstih je stopil do vrat, jih odprl in tiho zaprl za seboj. Uspel je še zadnji trenutek videti, za katero hišo je zdrsnila šemačka. Sledil ji je.

Za vasjo se je po pobočju razprostiral nizek, gosto zraščen farolov gozd. Farol daje odličen les za izdelavo jedilnega pribora in skodelic ter drugih posod. Težko ga je obdelovati, ker je zelo gost in čvrst. Je tako gost, da ne plava na vodi. Farolovi izdelki iz vasi Baia so sloveli po vsej Stražistanki.

Šemačka je zavila v farolov gozd. Jan se je namuznil:

»Mehkodlačka, zdaj si moja!«

S hitrimi koraki je stopil do vrtno lope, kjer sta imela z očetom spravljen pribor za nabiranje in obdelavo farola. Vzel je sekuro in usnjene zaščitne rokavice, ki so mu segale do komolcev. Na glavo si je posadil usnjeno kapo, ki mu je pokrivala vrat in ramena. Spredaj je bil usnjeni vizir, ki mu je nalegal preko obraza.

Že nekaj časa je sledil šemački in si je pred dnevi pripravil opremo za sečnjo farola na stojalo tik ob vratih. Upal je, da mu bo tunika zadoščala, saj so imela farolova drevesa velike trne, ki so povzročala skoraj neznosno srbenje. Vendar se je šemačka premikala tako hitro, da bi ga usnjena zaščitna obleka pri tem preveč ovirala.

Šemačka je sledila poti, ki so jo naredili drvarji. Jan se je pomikal za njo. Tiho, kolikor pač je mogel in znal. Nenadoma je zaslišal piskajoče lajanje šemačke za seboj. Hitro je zdrsnil za farolovo drevo in se nabodel na trn. Sikajoče je zaklel. Obrnil je sekuro z ročajem proti sebi. Odvil je pokrov in iz votlega ročaja s prstom zajel malo luga. Ta mu je ublažil pekočo srbečico. Ko je končal, je zagledal sosedovo šemačko, ki je neslišno hodila za njihovo.

»Odkril bom, kam greste, presnete šemačke!« je trmasto zamrmral in nadaljeval zasledovanje. Le srbečica je motila njegovo gibanje. Drvarska pot se je cepila na rokave. Če je Jan visoko poskočil, je lahko pogledal čez farolske krošnje. Pot jih je

vodila vedno dalje od vasi na hrib. Ožila se je.

Nenadoma sta šemački zavili v gosto farolovo podrastje. Ves gozd je sestavljala ena vrsta dreves. Podrastje je bilo sestavljeno iz gostega, mladega farola. A nežni trni vsaj niso bili tako nadležni kot trni odraslega farola. Šemačkam njegovi trni niso bili ovira. Zdelo se je, da so neobčutljive na farolovo kislino. Tudi to je pri ljudeh zbujalo še večje začudenje in šemačke so bile zato še skrivnostnejša bitja. Dokler je mogel, je z rokami odrival podrastje. Rokavice so ga dobro ščitile, vendar so pri gibanju in trenju s farolom povzročale cvileč šum. Imel je srečo, saj je veter pihal proti njemu. Upal je, da ga šemačke ne bodo prehitro odkrile.

Farolova drevesa so bila vedno nižja in tudi podrast je bila nižje rasti. Da se je izognil odraslim farolovim drevesom, se je sklonil in se skoraj čepe pomikal naprej. Sedaj mu je tunika opletala med nogami in ga ovirala pri gibanju. Kakšno večjo vejo je tu in tam moral odsekati. Zavidal je šemačkam, ki so se lahko gladko gibale med farolovim podrastjem. Vozile so slalom in se izogibale ostrim vejam. Zbodel ga je še en trn, zastokal je, vendar ni imel časa, da bi si namazal vbod z blažilnim lugom. Stisnil je zobe in nadaljeval zasledovanje.

Nenadoma je farola zmanjkalo. Začudeno je mežikal v Biranovo svetlobo. Pred njim je bila jasa, polna šemačk. Ni mu bilo jasno. Jasa sredi farola je bila nekaj nenavadnega. Takšne krčevine so lahko naredili le drvarji, vendar na jaso ni vodila nobena steza. Jasa je bila popolnoma okrogla in rahlo nagnjena tako, da jo je Biran v celoti osvetljeval. Jan je visoko poskočil nad farolova drevesa, da bi se razgledal. Naredil je več skokov, vendar vaških streh ni bilo nikjer videti.

Obsedel je na robu jase in strmel. Šemačke so se zbirale. Prihajale so iz vseh strani okrogle jase. Tvorile so koncentrične kroge in se tesno stisnile ena k drugi. Nenadoma je njihovo cviljenje in lajanje potihnilo. Nad jaso se je dvignila meglica in skozi Janovo glavo je zdrsnila prva slika. Zazdelo se mu je, kakor da prede njegova šemačka. Zdelo se mu je, da jo čehlja po dlaki na hrbtu.

»Čudežno!« je pomislil. Slike so se vrstile ena za drugo, vedno hitreje in hitreje. Dolgo časa je strmel v ta kalejdoskop, ko je nenadoma spoznal, da pravzaprav šemačke izmenjujejo informacije med seboj. Vrtele so se kakor slike in nenadoma je spoznal, da so to slike vasi in vaščanov. Vmes je videl modrosive lise, nejasne in zabrisane prizore. Bile so »besede« iz šemačkinega sveta, ki jih ni mogel razumeti. Predstavljale so za ljudi nesmiselne miselne vzorce šemačk, ki jih ni mogel »prevesti« v človeške misli. Bil je očaran. Odkril je nekaj, česar morda ni še nihče pred njim. Prepustil se je toku slik.

V tej množici prikazov se je vedno bolj pojavljala slika lepe, svetle šemačke in vedno bolj tudi njegova slika. Nato je sledil pravi ognjemet barv, ki mu niso nič pomenile. Bile so lepe. Občudoval jih je in zmeda v njegovi glavi je vedno bolj rasla. Postal je utrujen, miselnih vzorcev je bilo preveč za njegovo glavo.

Zaspal je. Pravzaprav je padel v trans. In prišle so jasne, gibljive slike ... O planetu, polnem šemačk. Sredi njih je pristala ognjena kočija, nekakšno goreče farolovo drevo. Iz njega so prišli ljudje s steklenimi bučami na glavi, oblečeni v bleščeča oblačila. Potem so ljudje zgradili velikansko stavbo in vanjo prepeljali velikanske kovinske ... Ni se mogel spomniti, kako se te kovinske reči imenujejo. Šemačke so vse skupaj le opazovale. Potem jih ni bilo več, kajti ogenj je bruhnil z neba. Iz tistih kovinskih reči je tudi bruhal ogenj nazaj v nebo. Potem je prišlo še več ognjenih kočij in iz njih so izstopila ostudna bitja, pokrita z zelenimi luskami. Bojevala so se z ljudmi. Nekaj so kopala in zidala ... Lovila so šemačke in jih jedla ... Zvrtelo se mu je v glavi in zagnila ga je tema.

Ko se je prebudil, je še vedno sedel na robu okrogle jase. Ob njem je ležala lepa, svetla šemačka. Zavedel se je, da je to šemačko videl v svojih mislih, a v resnici jo je gledal prvič. Njegova Mehkodlačka je stala nekaj korakov stran, strmela v Jana in čakala. Jan se je obema nasmehnil. Snel je rokavico in pogladil svetlo šemačko:

»Lepa si! Imaš tako lepo, mehko in svetlo dlako. Klical te bom Bela.«

Šemački sta zacvilili. Mehkodlačka je kratko zalajala in zdrsnila v farolov gozd. Za njo je odšla Bela in za njima še Jan.

Ko se je vrnil v vas, je bil Biran že visoko na nebu. Do vzhoda Airana je bilo samo še malo časa.

»Kod hodiš?« je nestrpno zaklicala mati. Jan je pospravil svojo farolovo drvarsko opremo v skrinjo.

»Kaj pa si počel v farolu?« je presenečeno vprašala mati.

»Zasledoval sem šemačko,« je odvrnil.

»Tepček ti,« se je nasmehnila mati. »Šemačke hodijo po svojih poteh. Ni naša stvar, da vemo, kam gredo!«

Potem je stopila do praga, kjer so bile na podboju vrezane črte sončne ure. Nestrpno je rekla:

»Hitro pojej kaj, do Airanovega vzhoda moraš biti pri Učitelju.« Bila je ponosna, ker so njenega sina izbrali, da pojde v Stražarnico. Obenem pa je bila v skrbeh zanj, saj ni vedela, kaj se tam dogaja in kako bo jedel in kje bo spal.

»Saj je še dovolj časa, prišel bom!« je dejal Jan. Mati je za trenutek zastala in mu nato na hitro rekla:

»Pogrešala te bom!« Nato se je hipoma obrnila vstran, da ni videl njenih solz.

Obe šemački sta se zvili v klobčič ob steni ob Janovem novem, odkazanemu ležišču. Jan ju je gledal in pomislil, da to sploh ni slaba ideja. Še posebej, ker sta ga boleli nogi. Sedel je na rob preprostega pograda in si masiral podplate. Razmišljal je, da je še pred tremi dnevi sledil Mehkodlački v farolov gozd, kjer je srečal Belo.

Sedaj pa sta obe spali ob njegovem pogradu v Stražarnici. Bal se je, da ju ne bodo pustili v Stražarnico, vendar so ju brez besed sprejeli. Še več, občudovali so ga, ker je prišel v spremstvu dveh šemačk, posebne pozornosti je bila deležna tudi bela dlaka Bele.

Njegov pograd je bil najbolj razkošen del njegove bivalne celice. Ampak ni bil iz farolovega lesa, temveč iz bleščeče snovi. Iz takšne, kot jo je videl med shodom šemačk. Tudi miza in stol in majhna omara v kotu so bili iz te snovi. Pogladil jo je in otipal njen hlad in čvrstost.

»To bi bilo težko obdelovati. Je še bolj čvrsta kot farolovina.« Z nohti je potrkal po njej in užival v zvokih, ki so ga ustvarjali. Čez nekaj časa je tudi sam, zviti v klobčič kot obe živali, zaspal.

Z odprtimi usti in široko razprtimi očmi je Jan sedel na oblazinjenem stolu. Poslušal je in vpil vsako Stražarjevo besedo. Vedel je, da tudi preostalih devet novincev od presenečenja zeva kot riba na suhem.

»Ljudje smo prišli na tem planetu,« je razlagal Stražar in za njim so se prikazovale gibljive slike na velikem sliko-kazu. »Pred več kakor pet tisoč leti smo pristali na njem. Šemačke so vam ob spoznavanju zagotovo prikazale pristanek ognjenih kočij. Mi jim rečemo vesoljske ladje. To je bila zadnja postojanka, preden bi Luskinarji zavzeli Zemljo. Naš rodni planet je bil v veliki nevarnosti. Sem se je zgrnila silna vojska in naše obrambne postojanke so osvajali eno za drugo. Šemačke, katerih planet smo si izbrali za obrambo pred invazijo Luskinarjev, se na začetku niso preveč zanimale za nas. Odkrito povedano, tudi nam je bilo vseeno za njih. A nekako smo sobivali.

Ko so prišli Luskinarji in se začeli hraniti tudi s šemačkami, so sklenile zavezništvo z nami. Saj ste ga ob spoznavanju tudi doživeli in skozi čas svojega učenja tukaj ga boste še večkrat doživeli. Pred mnogimi tisoči let smo ljudje začeli raziskovati in osvajati Galaksijo. Širili smo se in iskali naseljive planete. Ni jih bilo malo in zdelo se je, da smo v Orionovem kraku svoje galaksije sami. Potem smo naleteli na Luskinarje ...«

Na sliko-kazu se je prikazala odurna slika bitja s podaljšanim gobcem polnih ostrih zob. Oči so bile na pecljih in so se premikale v vse smeri. Njegovo telo je bilo prekrito s temno zelenimi luskami. Vsaka je imela oster trn na koncu. Bili so večji in bolj mišičasti kakor ljudje.

Stražar je nadaljeval:

»Njihova tehnologija je za nekaj stopenj prehitevala našo. Ob tem so čisto pravi mesojedci in nimajo nobenih zadržkov, da se ne bi prehranjevali z lokalnimi bitji, samo da je njihova presnova na ogljični osnovi. Stik z njimi je bil krut in vojna je bila takojšnja. Pogajali smo se, a so zavrnili vse naše predloge. Še bolj jih je

podžgalo, ko so okusili človeško meso ...«

Jan se je stresel ob tej misli. Dvignil je roko:

»Luskinarje smo, tako si vsaj mislim, premagali?« Predavatelj je pokimal.

»Torej ... Ljudje smo se umikali pred njihovimi naleti s planeta na planet in naše področje se je vedno bolj ožilo. Verjetno bi izgubili vojno in Zemlja bi bila izgubljena za vedno, če ne bi prišli sem, na planet šemačk. Najprej smo se ogibali drug drugega, a ko so spoznale, da jih bodo Luskinarji pojedli tako kakor bodo pojedli nas, smo dobili njihova mentalna sporočila. Sklenili smo zavezništvo in s skupnimi močmi smo pregnali Luskinarje s tega planeta.

Nato smo šemačke vzeli s seboj na druge planete – stražarnice in omejili napredovanje Luskinarjev. Tukaj smo ljudje naseljeni le na tem delu planeta, imenovan Stražistanka. Tukaj je Stražarnica in vi boste postali Stražarji. Čakali boste, da pridejo Luskinarji in ko bodo prišli, boste skupaj s šemačkami obranili planet.«

Deset mladih fantov in deklet se je spogledalo med seboj in začeli so se pogovarjati drug čez drugega. Stražar – učitelj se je smehljaj naslonjen na steno. Spomnil se je, kako je bilo njemu, ko je izvedel za skrivnost, ki je bila povedana le izbrancem. Ko so se pomirili, je nadaljeval:

»Ko smo jih premagali, smo jih vse, skupaj z njihovimi stroji, zmetali v Brezno. Tako je nastala lokalna legenda o zlu, ki menda včasih prihaja iz Brezna. Pravzaprav jo Stražarji sami spodbujamo, kajti ravnice so vedno pokrite z oblačnim pokrovom, ki skrivajo pred pogledom vse, kar se dogaja tam. Le šemačke s svojimi čuti obvladujejo neprijetno okolje in potujejo med planinami in planotami, ki štrlijo iz oblačnega pokrova. Ljudem ni dovoljeno, da gredo tja. Včasih ... izjemoma, ko nas šemačke potrebujejo.«

Jan je spet dvignil roko. Stražar mu je pokimal, saj je bil zadovoljen, da ima pred seboj mladeniča, ki ga vse zanima. Jan je rekel:

»Kje so Luskinarji sedaj? Zakaj nas ne napadajo?«

»Po njihovem porazu so še nekajkrat poskusili z napadi. A ti so nenadoma ponehali. Luskinarji so se umaknili. Naši največji umi menijo, da so se nekje na drugem koncu Galaksije morali srečati še s kakšno raso in tudi z njimi voditi vojno. Mogoče niso mogli več voditi vojne na dveh ali celo na več frontah. Vsekakor ni znano, kaj se je zgodilo pred nekako tri tisoč leti. Luskinarji so nekega dne prenehali napadati ... In sedaj čakamo ter stražimo!«

»Torej so popolnoma in nenadoma izginili?« je vprašala ena izmed deklet za njegovim hrbtom.

»Da,« je pokimal Stražar. »Ni jih več! Za seboj so pustili tudi tiste planete, ki so jih že pridobili od nas. Vse je človeška rasa povrnila. Šli smo za njimi. Tudi njihovi planeti so bili prazni, izropani in brez življa. Dalje nismo šli, ker tudi nam

primanjkuje virov in ljudi. Zdesetkano človeštvo se mora obnoviti in moramo biti v pripravljenosti. Vaša naloga je, da boste nova generacija stražarjev. Vsak dobi svojo zadolžitev pri topovih in projektilih ... Ti, Jan pa si izbran za medija, za našega diplomata med šemačkami ...«

Jan se je zamislil. Ko se je pogovarjal s prijatelji tukaj, nihče ni delil njegove izkušnje z mentalnimi slikami šemačk in nihče ni s seboj pripeljal dvoje živali. Pravzaprav jih sedaj ni več videl kot živali, temveč kot posebno inteligentno vrsto, enakovredno ljudem.

»Zakaj se pravi namen Stražarnice skriva pred ljudmi?« je počasi vprašal Jan. Stražar – učitelj se je nasmehnil.

»Zato, ker nas je to naučila vojna z Luskinarji,« je blago rekel. »Luskinarji so napadli le tiste planete, ki so nosili na sebi visoko tehnološki pečat, odtis razvite civilizacije. Tako smo s svojo dejavnostjo obrnili njihovo pozornost na ta planet. Tudi to je bil vzrok, da smo sklenili zaveznitvo s šemačkami. Navsezadnje smo bili, čeprav nehoti, krivi, da so trpele zaradi nas.

Zdaj so vsi stražarski planeti videti naseljeni le z nizkotehnološkimi skupnostmi. Stražarnice so zakrite in tu, globoko spodaj pod nami je v skrivnih dvoranh veliko različnega orožja in orodja. Tudi skupnost je dobro vodena in nihče ne trpi lakote. Vsak od vas ima po dvoje ali troje bratov in sester, ki bodo sčasoma okrepili človeštvo. Nepripravljene nas ne nihče več ne bo napadel.«

Hodili so v gosji vrsti za Stražarjem – učiteljem in glasno občudovali stroje in naprave, ki jim niso vedeli imena. Ob njem sta se smukali obe šemački. Videti je bilo, kakor da kontrolirata dogajanje in delovanje sistemov. Visoko zgoraj pod streho stražarnice je stal laserski top, vsaj tako ga je imenoval Stražar. Smeli so sesti v poveljniški sedež. Jan je sedel zadnji in šemački sta sedli na tla ob njem. Božal je tipkovnico, krmilno palico in rob poveljniške mize. Nenadoma je spet zaznal slike. Bela in Mehkodlačka sta se pogovarjali z njim. Videl je svetove in bitke, ki so jih nekoč vojevali ljudje in šemačke skupaj. Občutil je zmagoslavje, ko so pregnali Luskinarje s stražarskih planetov in presenečenje, ko jih nikjer več niso mogli odkriti. V to sta bila pomešana strah in previdnost. Videl je vso zgodovino, vse zaporedje dogodkov, ki so pripeljali do tega trenutka, da je s šemačkama delil izkušnje.

Potem ko je zašel Biran, je šel v park ob Stražarnici in se zazrl v nebo nad seboj. Občudoval je nešteto bleščečih zvezd. Pred nekaj dnevi je sanjal o tem, da bi poletel kakor vibatros čez planjavo do planin na daljnem obzorju. Zdaj pa ... Hej, zdaj bo skupaj s šemačkami nekoč odpotoval tja gor ... med zvezde, mnogo dlje od obzorja. Tudi on bo nekoč branil človeštvo kot Stražar v Stražarnici.

Barbara Ribič Jelen

Srečanje

Vstopil je na poslovni vlak. Visok, vitek, oblečen v elegantno temno sivo obleko, ki je poudarjala rahlo siveče lase. Še enkrat je preveril brezhibnost svojega videza in se podal na lov. Nikoli mu ni bilo dovolj. In nikoli se ni ozrl nazaj, ko je bil lov končan.

Prostor je bil nenavadno prazen. Ne, nekaj je vendarle opazil na koncu vagona. Stopil je nekaj korakov naprej in jo zagledal. Kot bi ga boksar težke kategorije zadel v želodec. Prava rasna lepota. Črni, skodrani, dolgi lasje. Prekrasna bela in čista polt. Polne, čvrste prsi in dolge noge, ki jih je obdajala mehka tkanina obleke. Oči, tako zelo modre. Temne kot najgloblji ocean, da zenici skorajda nista bili vidni.

»Lahko prisedem?« je s suhimi usti komaj izdaval.

Pogledala ga je in se mu vablivo nasmehnila.

Ni počakal na njen odgovor. Oh Bog, v kakšen nasmeh so se raztegnile njene ustnice. Zapičil se je v njihovo sočno mehko in naenkrat je imel usta polna slin. Lahko bi prisegel, da je na svojih ustnicah začutil svilnat dotik.

»Jaz sem Damjan. Kako pa je vam ime?«

»Jaz sem Bog.«

»Ah, Božena. Kako lepo ime. Pa saj drugače tako ne more biti. Lepa ženska mora imeti tudi lepo ime.«

Njegov pogled je še vedno visel na njenih polnih, rdečih ustnicah. Oh Bog, kako slastno bitje. Použil bi jo kot najokusnejšo tortico in prav zagotovo bi se potrudil, da bi jo osrečil. Prijatelj mu je živahno pritrdjeval. Za to žensko bi naredil vse. Morda bi celo pozabil na drugo divjad. Zdrknil je v omamne podobe razkošne golote, v svet gibanja, starega kot človeštvo. Njegov um se je v celoti izklopil. Potem ga je presekalo. V njegove misli se je vsilil oster glas: »Nisi razumel. Jaz nisem Božena, jaz sem Bog.«

Ena sama velika zmeda. Prekopicevanje klišejev, ugibanj, vprašanj, dvomov, predsodkov. Zanimanje. Saj ženska niti ni odprla ust. Od kod potem glasovi v njegovi glavi? Mar postaja nor?

»Še vedno ne razumeš. Jaz sem Bog.«

»Kako? Saj Bog ne more biti ženska, mar ne?« so bile besede, ki mu jih je vendarle uspelo prevaliti preko otrplih ustnic.

»Zakaj? Zakaj Bog ne bi mogel biti ženska?«

»Zato, ker bi Bog lahko bil samo moški. Seveda, če bi sploh obstajal.«

»Nič ne veš o Bogu, pa si drzneš postavljati trditve brez vsakega smisla.« Glas v njegovi glavi je bil tako žalosten, da se mu je naredila kepa v grlu. Čudno. Kdaj pa je postal tako občutljiv?

»Vsemogočen sem in se lahko pojavim, v kateri koli obliki želim. Kadar koli, kjer koli.«

»Pa saj vendar sploh ne obstajaš.«

»Si prepričan? V duši veš, da obstajam. Ves čas sem s teboj, le popotni prah bi moral obrisati s srca, svoj um oprati, počistiti kramo, ki jo vlečeš s seboj iz življenja v življenje.«

»Kako, iz življenja v življenje? Saj vsi vemo, da živimo le enkrat.«

»No, saj. Zato je treba uživati na vsakem koraku? Tudi, če prizadeneš svoje bližnje? Še eden v dolgi vrsti nesmislov, ki jih pestuješ. Mar res misliš, da sem ta svet ustvaril tako potratno? Da se vsa ta energija, ki jo imajo živa bitja, spremeni v en sam velik prazen nič? Kako tragično, kako zelo žalostno!«

Njegova glava je bila kot močno naphan balon, ki je grozil, da ga bo vsak trenutek razneslo.

»In tvoj odnos do žensk? Morda boš v naslednjem življenju dobil žensko telo in boš prostitutka, da te bo lahko izkoriščal sleherni moški, ki bo imel trenutek časa in malce drobiža.«

Potem je bilo vse tiho. Strmel je predse s široko odprtimi očmi, a ni ničesar videl. Srce je počasi in močno udarjalo ob rebra. Sivina vsenaokrog. Vonj po raztopljenem vosku. Mar bo umrl? Je morda Bog prišel ponj ali v žensko zamaskiran hudič? Pa saj ni verjel ne v enega ne v drugega.

»Damjan, Damjan,« je kot skozi kopreno segel vanj znani glas. Nekdo ga je stresal za rame. »Pa kaj je vendar s teboj? Si zadet ali kaj? Kličem te, ti pa nič.«

Počasi se je do njegovega uma prebijala resničnost. Da, to je bila njegova znanka z vlaka. Občasno jo je osvajal, tako zaradi športa, pa čeprav ni bila njegov tip. Nikakor ni mogel povezati sedanjega trenutka s preteklim dogajanjem. Je sanjal? Je spregovorila njegova prenapeta domišljija?

Še huje – se mu je res prikazal Bog?

Branko Zupanc

Znamenja

***Celje slavno mesto je postalo,
v čast tržanov, zdaj meščanov,
na trgu pilo se je in plesalo
ob vrisku rokodelcev in dvorjanov.***

Poletje se je poslavljaljo. Nekam prehitro se je krajšal dan, večerne sence so prinašale že občutek jesenskega hladu. Zgodnja jutranja megla se je vedno bolj počasi dvigovala iznad Celja proti Staremu gradu in Miklavškemu hribu.

Sedel sem na terasi in gledal cerkvico svetega Miklavža, ki naj bi bila zgrajena okoli leta 1400. Takrat je Friderik že živel, star naj bi bil nekaj čez dvajset let. Torej mladenič, zdrav in čil in gođen za ženitev, ta pa je prišla prav kmalu, že okoli leta 1406. Pa res! Kje si zdaj, grof in knez?

Boš še prišel nazaj? Še vedno si brez prstana ljubljene Veronike ali pa si nad iskanjem srebrnega obročka obupal? Ne verjamem, ker vem, da si trmast, tako kot je bil tvoj oče Herman. Morda pa ti ne dovolijo več, ker si bil že prevečkrat v mojem času, prstana pa še nisi našel. Čas, tvoj in moj. Kaj pa je na oni strani čas? Je samo brezčasje ali je brezčasje tudi tukaj? Če bi imel samo še en dan, bi si želel, da bi se ta dan podaljšal v neskončnost. Če pa sem mlad in sredi veselega življenja, mi en dan nič ne pomeni. Meni, seveda ne, kaj pa enodnevnica, ki se mora v enem dnevu razviti v odraslo bitje, zaplesati svoj rej in zvečer umreti. Kaj pomeni temu metulju čas? Vse. V enem dnevu doživi vse: rojstvo, ples in smrt.

Glede Friderika sem nekaj opazil. Prišel je sicer v moj čas, ampak, kot da zanj ni obstajal. Kot da mu čez dan ni teknel in vprašanje, kaj je počel skozi vso noč. Je spal? Ne verjamem. V prikolicu na Krku, ko sva spala v istem prostoru vsak na svoji postelji, mi je bilo kar malo tesno. Sreča, da sem odšel spat prej kot pa on in se ponoči nisem zbujal. Morski zrak, plavanje in sprehodi so me do večera prijetno utrudili. Vseeno pa sem se zavedal, da na drugi postelji v prikolicu ali pa v hiši biva zraven mene in žene duh. Friderikov duh. Čeprav sem že omenil, da je zgledal tako stvarjen in otipljiv, kot bi bil živ, pa vendar ni bil tisti Friderik, ki je živel pred šeststo leti. Pa ne mene, niti žene to ni motilo, ker je bil popolnoma »neškodljiv« in nič nesramen. Skratka - bil je prijazen duh in ta duh se niti malo ni obnašal kot duh.

Brajda je dobro obrodila. Izabela je že temno zardevala, čebele in ose so grozde že načenjale, tudi kakšen sršen je brneče letal med njimi. Vse je bilo, kot je pač bilo, po starem, nič novega se ni dogajalo, le Friderika ni bilo. Pač! Prihajal je neviden in mi pošiljal znamenja iz onstranstva. Kdaj pa kdaj sem na klopi pod brajdo ali pa na terasi začutil za nekaj trenutkov njegovo prisotnost, njegov dihanje in tleskanje s prsti,

kot je to rad počenjal. Kot da se trudi priti v moj čas, pa mu ne uspe. Mislil je name, jaz pa nanj in bila sva še vedno povezana, verjetno pa bova še kar nekaj časa. Ta povezanost, ki je nastala tako nenadoma, je nekaj lepega in tako velikega, da vedno bolj pogrešam tavajočega Friderika in njegove uboge duše.

»Pojdi v minoritsko cerkev!« mi je nenadoma dejal glas sredi poznega popoldneva, ko sem sedel za mizo na terasi in gledal proti Celju. V tistem trenutku se je nad mestom vzpela mavrica in segala visoko čez Stari grad in proti Svetini. Sončno je bilo, brez dežja, a vendar se je pojavila. Vseh barv je bila, visoko se je bočila in nekajkrat zanihala, kot bi jo zibal veter. A vetra ni bilo.

Glas je ponovil: »Pojdi v minoritsko cerkev!«

»Šel bom,« sem zamrmral. »Jutri. Jutri dopoldan bom šel cerkev.«

Očitno je bil tisti, ki mi je dal ukazal, z odgovorom zadovoljen, ker ni ponovil zahteve. Le kdo mi je dal ukaz? Veronika! Kot da bi dobil v trenutku odgovor. Mavrica nad Celjem je zbledela.

Takšni smo kot mavrica, sem pomislil. Rodimo se, živimo in sijemo, potem pa počasi ali pa na hitro zbledimo ... In kaj ostane za nami? Nič? O, to pa ne! Friderik je dokaz, da smo mavrica potem nekje drugje. Prekrižal sem se. Hvala bogu, da je tako.

Naslednji dan sem bil ob desetih dopoldan v Marijini cerkvi. Mogočno je donelo iz zvonika, ko sem odprl težka hrastova vhodna vrata. Božji hram je bil skoraj prazen, le nekaj starejših žensk in moških je sedelo razkropljenih v klopih. Mene pa ni vleklo med klopi, le neka neznana sila me je potiskala naprej proti oltarju. Pred njim sem se prekrižal, za seboj pa sem slišal besede: »... pridi k nam tvoje kraljestvo ...« Roka mi je pred oltarjem zanihala v desno, kot bi ne bila moja, in nekaj korakov sem naredil v to smer, potem pa sem moral sesti v prvo klop. »... in odpusti nam naše dolge ...« se je slišalo od vernikov v ozadju.

Ozka senca se je plazila z visokega gotskega okna, potem pa je zlato ožarjena polzela po zidnem oboku nad oltarjem do tal in mimo mene, kjer je obstala za trenutek in se v obliki svetle puščice zarisala pred sredino oltarja. Ozrl sem se nazaj. Nihče od ljudi je ni opazil, čeprav so zrlí proti oltarju. »... blagoslovljena si med ženami ...« Ženski glas je menda že tretjič ponavljal molitev, ko sem pogledal spet naravnost. Svetle puščice ni bilo več, *cahen* je zbledel med režami starih tlakovcev.

Ljudje so počasi vstajali in odhajali iz cerkve, le jaz sem še obsedel v klopi in zrl proti oltarju. Tam, pod njim in še morda malo dlje proti vzhodu, so morda še bili ostanki grobnice Celjskih. Pa saj sem to že vedel, tudi Friderik, on še predobro, pa vendar mi je z znamenjem še enkrat pokazal zadnje počivališče grofov in knezov. Kje si, Friderik? Kdaj boš spet prišel od tam? Čudno sem se počutil. Kot bi bil njegov ujetnik, nekaj svobode mi je vzel. Njegova preteklost me je dohitela in zdaj ji ne morem več uiti. Ne morem se umakniti. Pa bi se, če bi se lahko? Ne. Zdaj sva

povezana kot z drobno srebrno nitko, tukaj in zdaj in kar slutim, da bova skupaj tudi tam. Vsaj nekaj časa, kot bodo pač odločili na drugi strani.

Zunaj me je obsijalo jesensko sonce. Miklavški hrib se je počasi odeval v rumeno, bukve so žarele, tudi pod Starim gradom je jesen silila navzgor proti pečini in mogočni kamniti sivi gmoti na njej. Moral sem malo razbistriti um, zato sem odšel skozi Zagato do Savinje in sedel na rob podstavka bronastega splavarja, ki je z zavihanimi rokavi krepko držal veslo in gledal proti vzhodu. Reka je čisto pohlevno tekla, divje race so ob obrežju iskale hrano. Šum vode me je umiril, odšel sem na brv in naslonjen na ograjo gledal v valove. Dolgo sem gledal v reko, dokler me ni zmoti pasji lajež. Čisto navadno ščene in brez lastnika se je zaganjalo v nogo kolesarja. »Marš, če ne ...« Pes ni odnehal, zgrabil je za čevelj, popustil pa je šele potem, ko ga je kolesar pošteno brcnil. To sicer ni bilo lepo, ampak drugače ni šlo. Sicer pa - kaj pa če sta kdaj kaj imela? Pes zlepa ne pozabi. Cucek je odbevskač čez brv nekam v park. Ali se je šel olajšat ali pa je iskal novo žrtev na kolesu. Zabave je bilo konec, odšel sem na kavo na vrt restavracije ob reki. Sedel sem za mizo in gledal po gostih. Nekaj še kar dobro ohranjenih štiridesetletnic, upokojenci in zelo malo mladih. Verjetno vsak dan ista scena. Popil sem kavo, odšel drobiž na mizo in zavil proti stari grofiji, nato pa po Okopih in proti glasbeni šoli. Pred menoj sta šla dva zagorele polti. Ali sta bila na morju že od februarja ali pa sta bila z juga. V eni izmed sob je dekle vadilo solo petje. Obstal sem in prisluhnil, prav tako tudi ona dva pred menoj.

»Jebo mater, pa dobro peva,« se je oglasil eden, drugi pa je odkimal.

»Nije to ništa. Da ti čuješ moj omiljeni sevdah. Snežano Đurić, Safeta Isovića ...«

Oba sta se strinjala, jaz pa sem ju kar prehitel in šel dalje, ker jima nisem hotel omeniti naših Avsenikov, pa Slaka ... Ali pa Stevieja Wonderja ... Škoda naštevanja, ker bi verjetno nastal prepir, zato sem rajši prisluhnil zvonovom svetega Danijela. Stopil sem do kipa blaženega škofa Antona Slomška, potem pa za njegov hrbet in šel z roko po srednjeveškem obzidju. Tukaj blizu je Vodni stolp, za katerega je temeljni kamen položil grof Friderik Secundus. Njegova snaha Katarina ga je ovila z vencem in modro tančico, gornjegrajski opat pa ga je blagoslovil. Tako naj bi se zgodilo, če pa bo prilika, bom o tem povprašal samega grofa. Če bo prilika.

Zavil sem še na mestno tržnico. Polna je bila jesenskega sadja, zelenjave in gob. Od branjevke sem kupil nekaj pesti bučnic golic, ko sem začutil na desni rami težko roko. Obrnil sem se in pred seboj zagledal nekdanjega sošolca iz osnovne šole, ki je že v sedmem razredu prerasel marsikaterega učitelja, rasti pa je nehal nekje pri dveh metrih. Gledal me je navzdol, jaz pa njega z okoli 170 centimetrih navzgor.

»Kaj si kupil?« me je vprašal.

»Bučnice. Na, izvoli, so golice in jih ni potrebo luščiti.«

»Najlepša hvala, ampak svinjske hrane ne jem,« mi je zabrusil.

»Svinjske?«

»Svinjske, ja. Buče so hrana za prašiče.«

»Mogoče v tvoji pameti. So pa bučnice izredno zdrave, predvsem za nas, moške.

Zdravijo prostato.«

»Naj bodo, jaz s tem nimam težav.«

»Pa jih jej samo za preventivo.«

»Pusti zdaj te bučnice ali čučnice, greva na kavo.«

»Vidiš, dragi Janez, jaz pa kave ne bom. Sem ravnokar eno spil, dve pa sta zame v tako kratkem času preveč.«

»Potem pa na pivo, saj je pošteno toplo. Sonce me užaja, a tebe ne?«

Sošolec je bil res vesel srečanja. Srkala sva točeno pivo in obujala spomine izpred petdesetih let, vse do današnjih dni, ko sva že oba nekaj let upokojena.

»Še kaj letiš?« sem ga vprašal.

»Nič več. Oči me ne ubogajo in nisem dobil zdravniškega potrdila za letenje. Pa ti?«

»Tudi jaz že dolgo ne. Nazadnje sem se premetaval z jadralnim letalom pod oblaki, ko sem bil sredi študija prava. Potem pa ni šlo več. Služba in delati vse popoldneve na letališču, da sem prislužil en štart, potem pa še študij ... Ne, tako ni šlo več naprej in sem prenehal z letenjem.«

»In kako živiš zdaj?«

»Živim v sedanosti in preteklosti,« se mu nisem prav nič zlagal.

»To, da živiš tudi v preteklosti, pomeni, da se staraš. Si se spomnil kdaj na preteklost, ko si bil še rosn mlad?«

»Ko sem bil še rosn mlad«, sem ponovil za njim, »se nisem spomnil na preteklost, ker sem imel samo mladost in čisto majčkeno preteklost. Povem pa ti, da ne gre za mojo preteklost, ampak za kar nekaj stoletij nazaj. V tiste čase, ko je Celje še imelo Celjske in so tri njihove zvezde svetile dan in noč nad njim.«

»Ne ukvarjaj se s tem, Branko. Saj vem, da si imel rad zgodovino, ampak premakni se iz tiste sivine. Celjske zvezde so že zdavnaj zbledele v nič. Nikjer več jih ni.«

»A res? Nikjer več jih ni? Kaj pa zvezde na naši zastavi? Nič še niso zbledele. Nekaj ti povem: Celjan si, pa zelo malo daš na našo preteklost.«

»Pa saj Celjskih že dolgo ni več. Si pozabil, da so zadnjega grofa ubili v Beogradu? Nič več ni potomcev.«

»Po moški strani jih res ni več, po ženski so pa še. Potomci Barbare Celjske še živijo.«

Sošolec je zamahnil z roko: »To ni nič. Potomci po babi niso nič. Mi, moški nekaj štejemo. Konec je z njimi že nekaj stoletij. Razumeš? *Fertig, Das ende, The end, finito, šmitec ...*«

Še bi našteval, da ga nisem prekinil in vstal izza mize ter mu dejal, da me doma

čaka kosilo. Pa ni bil to vzrok, nekdanji sošolec mi je začel počasi iti na živce, ker je bil znan po tem, da rad »pika« z besedami, to pa je bila njegova navada še iz osnovne šole. Bil je čisto drugačne narave od moje in nikoli se nisva ujela. Sicer pa se tudi nisva družila. Plačal sem rundo, ker mu nisem hotel ostati nič dolžan.

»Bodi pozdravljen,« sem mu dejal.

»Tudi ti, pa Friderika pozdravi! Pa Barbaro, pa Ulrika, pa ...«

»Dragi Janez, ne bom jim prenesel tvojih pozdravov, ker grofje in knezi še nikoli niso slišali zate, sicer pa - da bi se za vsakega kmeta brigali, to pa res ne,« sem mu zabrusil in odšel iz bistroja.

Stopil sem na ulico in med hojo užival v jesenskem soncu. Še nekaj minut in pozabil sem tega snidenja. Jesen je dihala vedno bolj čez celjske hribe. Najprej zgoraj na vrhovih, potem pa se je začela plaziti v dolino. Spomladi je bilo ravno nasprotno, ko je zelenje iz doline segalo vsak dan višje. Kakorkoli, tega letnega časa nisem imel rad. Prinašal mi je samoto. Saj je bila ob meni žena, pa vendar, meni je bila soba premalo. Skozi vso zimo sem imel občutek, da so vsi srečni, le jaz ne. Dolgi so takšni večeri, ki pridejo kmalu po kratkem popoldnevu in še posebej, ko na televiziji ni nič zanimivega. Samo oddaje, kamorkoli preklopim, ki se ponavljajo iz dneva v dan, iz meseca v mesec, iz leta v leto ... Ostane mi še branje v postelji, ko pa odložim knjigo na omarico, začnem šteti ovce, ker spanec velikokrat ne pride.

Spet se mi je v misli vrnil nekdanji sošolec in njegove besede, da je s Celjskimi konec že nekaj stoletij. Res je konec, ampak, kar so nam zapustili, je za nas dragoceno, ne samo za Slovenijo, temveč tudi širše. Na primer Barbara, nemška in češka kraljica, in je pokopana v Pragi. Potem pa še Ulrik, njen nečak, umorjen od madžarske roke v Beogradu ... Usode in življenjske poti Celjskih so vredne spoštovanja. Duh Celjskih je preširok in se ne more izgubiti kar tako, da bi zamahnil z roko in dejal: *Fertig, ende, finito* ... Kdor tako misli, ne misli prav in nima prave zavesti o teh grofih in knezih. To je naše bogastvo, naša preteklost, ki niti še ni tako daleč odmaknjena. Bili so v svojem času, vendar so po njihovih zaslugah tudi v današnjem še vedno z nami.

Grem po Prešernovi ulici, po ozki ulici Na okopih, za Savinjo, k Vodnemu stolpu ... Povsod so še z menoj, še je v starih ulicah njihov duh. In ne samo njihov. Pred njimi je tukaj svetnik Maksimilijan Celjski, potem pa Trubar, Slomšek in še bližje v preteklost: Ivan Dečko, Alma Karlin, Janko Orožen, Josip Pelikan, Fran Roš, Ferdinand Seidel ... Premalo bi bili dve strani, da bi vse naštel.

Grem mimo Celjskega doma, ki so ga leta 1906 postavili celjski Nemci. Grem mimo sedanje Celjske mestne hranilnice, ki je bila zgrajena leta 1887. Grem mimo železniške postaje, kjer sta z vzhodne strani stavbe 2. junija 1846 dva *hlapona pripeljala vozovlak* in nadaljujem pot mimo stavbe, ki je bila zgrajena leta 1898, v njej pa je zdaj Pošta Celje.

Hej, Branko! Ustavi se! Ne naštevaj več, saj v tej knjigi opisuješ potepanja s Friderikom, ne pa stare hiše. No, ja, pa kaj! Tu in tam me zanese mimo teh zgradb in rad imam zgodovino mojega mesta. Kaj pa če ne bo več Friderika iz onostranstva? Se bo potem na tej strani knjiga končala? Bom napisal samo še KONEC in za besedo postavil piko?

Ne verjamem, da bo tako. Še vedno je prišel nazaj, kakor je odšel. Nenadoma, iznenada, kar naenkrat se je pojavil, pa tudi izginil. Kar odšel je s tisto senco, ni se obračal, šel je naravnost z njo. Kam? Mislim, da v Svetlobo. S senco je odšel v Svetlobo! Mirno, ker je vedel, kam gre, kam vodi tista pot in da se bo po njej še vrnil.

Žena me je pričakala na terasi. Zapeljal sem avto v garažo in prišel v kuhinjo. Čudno me je gledala. Hej, kaj je zdaj to? Nisem se predolgo potepal po mestu, nič ga nimam pod kapo, ker to sploh ni moja navada, njen pogled pa je bil vprašujoč.

»Kaj pa je? Se je kaj zgodilo?«

»Kje pa si dobil tisti bajonet?«

»Bajonet? Že leta in leta visi na steni v kabinetu. To je nemški bajonet iz druge svetovne vojne. Pod nemško brzostrelko, zagotovo si ga že opazila.«

»Ne mislim tistega. Na kavču v tvojem kabinetu leži. No, prej se mi zdi kot bodalo in kot bi bilo iz zlata, na ročaju pa je nekaj dragih kamnov.«

Zdaj sem jo jaz vprašujoče gledal. Zlato bodalo in z dragimi kamni? Nejeverno sem zrl vanjo.

»Kar pojdi v spodnjo sobo in se prepričaj! Ampak to ti povem: če si ga drago plačal, ga kar odnesi tja, kjer si ga kupil. So bolj pomembne stvari, ki bi jih bilo potrebno kupiti!«

Kar odneslo me je po stopnicah v kabinet. Na kavču ni bilo ničesar, razen starega plišastega medvedka, ki sem ga dobil za tretji rojstni dan. Je legenda in edina ohranjena igrača iz otroštva, zato si je zaslužil častno mesto v kotu kavča in tam počiva, utrujen od premnogih let. Drugega ni bilo. Pogledal sem še po steni. Tako kot sem že omenil: nemška brzostrelka in nemški bajonet, francoski bajonet iz prve svetovne vojne, medeninasto bodalo iz obdobja Kraljevine Jugoslavije, nemška čelada ...

V sobo je vstopila žena.

»Si mogoče mislila tole bodalo iz medenine? Morda je padlo na kavč, vendar to skoraj ni mogoče.«

»Ne, tega poznam. Tukaj na sredi kavča je ležalo bleščeče bodalo z dragimi kamni. Si ga mogoče skril, preden sem prišla dol?«

»Veš kaj. Zdaj mi je pa tega dovolj in ne imej me za norca. Kje je tisto bodalo?«

Žena je pogledala na vsako stran kavča. Na preprogi in laminatu ni bilo ničesar. Potem je šla z roko šla čez oblazinjen trosed.

»Res me zanima, kje je. Tukaj je bil, prav na sredi je ležal in resnično svetel in

lep. No, če ga pa ni več, ga pač ni. Še se dogajajo čudeži.«

»Saj ravno v tem je problem, ker se je verjetno v kabinetu pred teboj zgodil čudež, medtem ko sem bil v mestu. Greva gor in ti bom pri kosilu povedal, zakaj sem odšel v mesto.«

Odšla sva iz kabineta, preden pa sem zaprl vrata, sem še enkrat pogledal na kavč. Za vsak slučaj, čeprav se mi je že svitalo, za kaj gre, in sem verjel ženi, da je res videla bodalo. Bodalo kneza Friderika Secundusa.

Pri kosilu sem ji povedal, kako sem sredi jasnega neba zagledal nad Celjem mavrico, slišal glas, ki mi je velel, naj grem v Minoritsko cerkev, v kateri se mi je prikazala svetlobna strelica, ki je drsela od zgornjega okna do oltarja in nenadoma izginila med režami, kjer naj bi bila grobnica Celjskih. Na in zdaj še privid zlatega bodala na blazinjaku. Žena mi je vse verjela.

»Kaj pa če Friderik ne more več nazaj v naš čas in nama pošilja znamenja?« me je vprašala. »Vidiš, enakega mnenja sem tudi jaz. Sporoča nama, da bi rad prišel, pa ne more. Vsaj zaenkrat še ne, zato pa se trudi opozoriti nase z znamenji. Tile *cahni* se zadnje dni zelo pogosto dogajajo. No, tole sva pa dobro *pogrunjala*« sem ji dejal. »Sam bog ve, kaj bova doživela jutri ali pa se bo najin prijatelj iznenada spet prikazal.«

Grozdje je bilo obrano. Tistih nekaj veder zrelih jagod sva z ženo odpeljala k njenemu sorodniku, ki je imel vinograd, da ga je *sprešal* med svoje grozdje in sem dobil pozimi zato kakšen liter. Pozen jesenski veter se je zaganjal med vedno bolj rumene liste trte, tu in tam je kakšnega že odneslo na cesto ali pa na sosedov vrt. Včasih pa je bil še kakšen topel in sončen popoldan in sem rad posedel za mizo pod na pol golo brajdo.

No, kaj je zdaj, Friderik? Se boš nenadoma prikazal in sedel za mizo, kot si pred meseci? Takrat, ko te je žena prvič videla in smo malicali in kramljali, nad nami in okoli nas pa so bile zavese zelenih listov jurke in izabele.

Jesenski popoldan. Veter se je v zgodnjem mraku igral z zadnjimi rumenimi listi, jaz pa sem sedel za mizo čisto sam in s polnim kozarcem piva. Nenadoma me je objel vonj po srednjem veku. Ne verjamete? Lahko mi, pa še kako me je objel ta vonj. Povonjajte ali če že hočete, vdihnite vase vonj starega kamna v srednjeveškem obzidju ali pa v grajski razvalini in pri tem zaprite oči! Napolnil vas bo vonj in občutek na tisti starodavni čas, ujet v kamnih, stari malti in v razpokah. Zavonjali in začutili boste trohnobo in vlago, vonj starih, ročno izdelanih knjig, vonj potnih hrzajočih konj, ovčjih in telečjih kož ... zaznali boste duh trohnobe starih tramov in vlažne dlani kamnoseka, ko je klesal kamen. Meni se to dogaja. Zaprem oči in vdihnem vonj kamna, izklesanega pred stoletji, in duh me ponese v tisti čas.

Jesenska noč je bila zunaj, jesenski mesec je sameval na nebu in osvetljeval redke

oblake. V polmračni svetlobi sem se zbudil sredi te lepe noči. Dvakrat sem se še obrnil v postelji, potem pa mi je bilo jasno, da ne bom mogel več zaspati. Oblekel sem nočno haljo in stopil na teraso. Pri vratih sem obstal, ker sem zagledal na klopi za mizo sedečo nejasno postavo. Ni me bilo strah, ker sem slutil, da je postava že dolgo tam in me čaka.

»Si me ti zbudil, da sva zdaj na terasi kot dva mesečnika?«

Postava mi ni odgovorila. Brez strahu sem pristopil k mizi in ji sedel nasproti. Ni bila podobna Frideriku.

»Grem po baterijo, da te bom bolje videl?« sem vprašal postavo.

»Cestna svetilka daje dovolj svetlobe. Verjamem, da me ne poznaš, slišal pa si že o meni.«

Malo bolj natančno sem si ogledal staturo pred menoj.

»Prvič te vidim.«

»Verjamem, a upam, da ne zadnjikrat. Si že slišal za Sotesko pri Žalcu in grad, ki je bil tam nekoč?«

»Jošt Soteški, vitez v službi Celjskih?« sem odprl na široko usta.

Prikimal je in mi ponudil roko, ki je bila v usnjeni rokavici. Ničesar nisem začutil. Ne rokavice in ne dlani v njej, le videl sem, da sva si podala roki.

»Pa ne, da te je poslal visokorodni gospod, knez Friderik?«

Jošt je prikimal.

»On me je poslal. Saj se bo vrnil, ampak zaenkrat ga *oni* ne pustijo. Pravijo, da je imel dovolj časa, da bi našel prstan. Mora jih ubogati, pa čeprav je grof in knez. So *oni* še veliko višje nad njim. A so usmiljeni. Usmiljeni in pravični.«

»Do vseh?«

»Do vseh. Nobeden ni izjema.«

»Zakaj pa Friderika ne odrešijo pokore?«

»A, to pa ne. Vsaka duša mora *odrajtati*, kar ji gre in kakor ji je odmerjeno. Moj knez ni nobena izjema.«

»In kako to, da ti, Jošt, vse to veš?«

»Vem, ker sem odšel že pred Friderikom na drugi svet. Tisti kačji pik pri gradu Friedrichstein v Kočevju je bil zame usoden. Saj veš, da sem s hlapci in žolnirji razdejal gnezdo Friderika in Veronike po ukazu grofa Hermana?«

»Seveda vem. Vse sem prebral in bil poučen o Celjskih in njihovih vazalih. Ampak – kako to, da sta s Friderikom spet prijatelja? Pa ne, da ti je odpustil, ko si njegovo lepo Veroniko utopil v kadi na gradu Ojstrica? To je nemogoče, da bi ti odpustil!«

»Mi je odpustil in mi ni odpustil. Veš, Branko, tam na drugi strani je malo drugače kot pa tukaj. Eden drugemu odpustimo. Ne z našo voljo, ampak *oni* tako hočejo. Tam sem še vedno v službi kneza Friderika in njegov pajdaš. Vse drugače pa

bi res bilo, če se moj knez ne bi poročil z Veroniko. Zakaj se ni odločila zame tistega dne, ko sva jo spoznala? Če bi se midva vzela, povem ti, da bi skupaj dočakala visoko starost v Soteski pri Žalcu. Ne bi razdiral Friedrichsteina, ne bi umrl zaradi kačjega pika, ne bi bilo spora s Frankopani, pa tudi Anzeka ne bi bilo. Bi bila pa najina otroka. Celotna imena sem izbral za sina in hčerko: Hubert in Margareta. Da, tako bi ju krstili. Res je, utopil sem Veroniko, povem pa ti, da se ni prav nič *matrala*. Ječa jo je že do konca izmučila in tista brozga, ki jo je dobila enkrat na dan, ji ni mogla dati nobene moči. Čisto lahkotno in shujšano sem s hlapcem privlekel na dvorišče in ji porinil glavo v preperelo kad, polno vode. Skoraj nič se ni upirala. Nekaj kratkih trenutkov in bilo je končano. Jaz sem ji samo skrajšal muke, ki jih je trpela v vlažni vozi. Zdaj pa te prosim, ne sprašuj me več o tem, ker sem naredil že dovolj pokore. Veš, naš čas je bil čisto drugačen, kot pa je vaš tukaj.«

»Vsak čas je drugačen od prejšnjega ali prihodnjega in tudi naš ni nobena izjema.«

Nisem več drezal v postavo. Čakal sem, da bo ona spet začela s pogovorom. Postava se je malce presedla, potem pa mi je ponudila čez mizo zvitek papirja.

»Od Friderika?«

Jošt je prikimal.

»To sem ti moral prinesti, ker je bila takšna volja mojega gospoda in kneza. Zdaj pa odhajam v božjem imenu.«

Vzel sem zvitek, potem pa gledal v postavo, ki je vedno bolj meglena in prosojna izginjala pred menoj. Ostal sem sam na terasi sredi jesenske noči, nekje v daljavi se je zateglo oglašal čuk. Iz zvonika cerkve svetega Duha je ura odbila tri. Čeprav je teraso medlo osvetljevala ulična svetilka, me je objela tesnoba nočne samote in srečanja s prikaznijo Jošta Soteškega. O spanju ni bilo govora, je pa toliko bolj trdno spala žena. Odšel sem v kabinet, prižgal luč, razgrnil zvitek in začel brati:

»Mi, Friderik Secundus, po milosti božji grof in knez Celjski, Zagorski, Ortenburški, deželni glavar na Kranjskem in ban v slovanskih deželah, naznanjamo s tem pismom, da prosim svojega vazala in prijatelja Branka Zupanca iz Celja, da naj me spet pričakuje na svojem domu. Ko bo tretjič od današnjega dne – 17. septembra, ščip plaval na nočnem nebu, se bom vrnil v njegov čas, ker moja naloga še ni dokončana ...«

Pismo sem prebral do konca, potem pa sedel na kavč in prazno zrl v lepo napisane besede. Le kdo mu je napisal to pismo? Sam? Ali pa morda njegov pisar in zaupni kancler, Faber iz Teharij? Prelistal sem koledar in pregledal narisane lunine mene. Točno! Friderik je imel prav. Na koledarju je bila polna luna narisana pri številki sedemnajst. Danes smo 22. oktobra, pred šestimi dnevi pa je bil že drugič

ščip. In kdaj bo tretjič? Oči so se mi zaustavile na datumu 15. november. Še dobre tri tedne in Friderik se bo vrnil v moj čas! Prvič se bo zgodilo, da bo prišel predvidoma, torej ne iznenada, kot je to počel do zdaj. Tri tedne imam čas, da se pripravim na njegov prihod. Kaj naj v tem času postorim? Zelo malo. Šel bom v Pokrajinski muzej in si ogledal zbirko dragocenosti Celjskih, če jih je kaj, in se o tem pogovoril s kustosom.

Odšel sem spat in hvala bogu, *zmanjkalo* me je za nekaj ur. Pri zajtrku sem o vsem, kar sem doživel sredi noči, povedal ženi in ji oznanil prihod Friderika,

»Čakaj, skočim v kabinet po pismo, da ga boš še ti prebrala.«

Na klubski mizici ni bilo nobenega pisma, niti na kavču niti na pisalni mizi, kjer je računalnik. Vse sem pregledal, čeprav sem se dobro spominjal, da sem ga pustil na mizici.

»Ni ga več,« sem dejal ženi. »Izgini! Je kot kafra.«

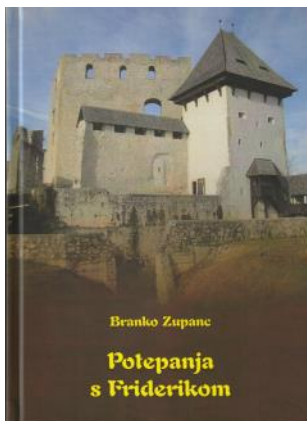
»Kaj pa, če se ti je vse to sanjalo?«

»Ne, to ni mogoče. Vse, kar sem ti povedal, sem resnično doživel.«

»No, bova videla, če bo res prišel novembra, ko bo tretjič ščip na nočnem nebu.«

Navdala naju je neka čudna radovednost in nestrpnost glede napovedi prihoda gospoda grofa in kneza. Do zdaj sva vzela vse kot samoumevno, pa čeprav se je nenadoma prikazal, tole s pismom pa ni bilo kar tako. Eh, morda pa se je kratkočasil, ker ga že dolgo ni bilo nazaj in mi je tako dal vedeti, da bo kmalu prišel. Le kaj bi se mučil s tem, čas bo svoje prinesel in kakor bo, pač bo. Čas je še vedno nekaj ali vse prinesel pa tudi odnesel.

Iz razmišljanj me je *zбудila* vrana, ki je iskala vodo. Žejna je bila, ker sem ji pozabil naliti v skodelo, ki je visela na ograji. Tako sem jo pač navadil. Kratek popoldan mineva, oktober daljša sence in jesenski hlad se že spušča na teraso. Jesenski čas. Zdaj, na jesen življenja, mi je ta letni čas vedno bolj všeč.

Darka Lampič

Skok skozi kozarček rešil Zemljo

Zgodilo se je na Rimski cesti, v vesolju z matično številko Q 23987, lahko pa bi se tudi v kakem drugem, kajti ogromno število vesoljskih dopisnikov se ukvarja s piratstvom in marsikatero novico ilegalno prekopirajo od drugod ter jo potem prodajajo v svojem vesolju kot sveže žemljice.

Tako je skozi neko osončje z enim soncem in osmimi planeti neslišno drsela velika medgalaktična križarka s popolno bojno opremo. Posadka se je zabavala s prestrezanjem radijskih in televizijskih valov, ki so prihajali s tretjega planeta. Njihova vsebina je tako pritegnila posadko, da so pozabili celo na svoje poslanstvo. To pa je bilo: uničiti civilizacijo na tem planetu, ki ne upošteva medgalaktičnih prometnih zakonov. Neko njihovo primitivno plovilce je namreč na megaobvoznici povzročilo pravo paniko, ko je vozilo po napačnem voznem pasu - in za povrh še v napačni smeri. Zaradi te malomarnosti bi skoraj prišlo do trčenja z vesoljsko ladjo, na krovu katere je potoval sam predsednik planetarnega združenja, Borg 3. A to še ni vse: primitivno vozilce je na komet, ki je v zasebni lasti megazvezdnika Elisa, brez dovoljenja spustilo vohunsko sondo. Nič čudnega torej, da je bil po hitrem postopku sprejet sklep, da je treba takšno galaktično huliganstvo zatreti v kali.

Posadka medgalaktične križarke je štela samo štiri člane humanoidne oblike, drugi potniki pa so bili večinoma roboti ter druga svojat z računalniškimi čipi in možganskim vezjem, ki pa so se ves čas kvarili in se zato ni bilo mogoče zanesti nanje. Ko je prvi častnik Srk Hudi zahteval toplo govejo juho, katere pripravo je ravno takrat spremljal na enem od nešteti TV- kanalov, je prišel robot, ga dvignil in odnesel spat. Hotel mu je povedati še pravljico za lahko noč, a je ob njegovem pogledu kar cvrknul.

Naslednje jutro je Srk Hudi poklical posadko na nujni sestanek, a jih nikakor ni mogel spraviti od ekranov, prek katerih so ravno spremljali neposreden prenos zasedanja parlamenta s planeta, ki je bil njihov cilj. Ob tem so se tako krohotali, da so jim solze tekle iz vseh šestih oči in so roboti za njihovo brisanje porabili vso zalogo higroskopičnih membran, nabavljenih v nekem zakotnem vesoljskem hipermegamarketu.

»Tole si moramo pa vsekakor ogledati od blizu,« je soglasno sklenila posadka, ustavila medgalaktično križarko na primerni razdalji od planeta in jo za vsak primer ovila v polje nevidnosti. Tako so se tistega zgodovinskega petkovega dopoldneva na površje Zemlje, točneje na ozemlje neke majhne evropske države, teleportirali štirje vesoljci in dva robota. Pred tem so jim ustrezno spremenili videz, da so bili kar se da podobni Zemljanom.

S sporazumevanjem si niso delali skrbi, saj so bili opremljeni s prevajalniki za

samodejno obojestransko prevajanje med vsemi jeziki v veselju.

Znašli so se v središču mesta, na trgu, kjer se je kar trlo prebivalcev, zato prišleki niso vzbujali nobene pozornosti. S pomočjo vgrajene navigacije so se napotili proti stavbi parlamenta, saj so si tamkajšnje dogajanje, ki jih je prej na televiziji tako neskončno zabavalo, želeli ogledati v živo. Ko je odprava prispela do srednje velikega poslopja, sta šla robota zbirat dodatne informacije o stopnji razvitosti prebivalcev, vesoljci pa so vstopili v preddverje, kjer jih je ustavil oborožen varnostnik. » Mi poveste, prosim, s kom ste dogovorjeni za sestanek?« jih je vljudno vprašal.

Prvi častnik Srk Hudi je nekoliko pomislil in rekel:« Radi bi si ogledali zabavo v veliki dvorani.«

»Kakšno zabavo? Najbrž gre za pomoto. V tisti dvorani nastopajo samo politiki, ki se pogovarjajo o pomembnih državnih zadevah.«

»Saj, saj; prav njih mislimo. Najprej bi se malo pozabavali, potem pa jim moramo povedati ne preveč veselo novico.«

Varnostnik jih je sumljivo premeril in vprašal, ali so od medijev.

» Ne, nismo od medvedov; smo slišali, da se jim je bolje izogniti. Smo pa odposlanci ...«

»Oh, oprostite, nisem vedel, da ste poslanci,« jih je prekinil varnostnik. »Veste, sem komaj od včeraj tu in še ne poznam čisto vseh. Kar za mano, prosim.«

Nemoteno so vstopili v veliko sejno dvorano, kjer so se ravno pripravljali na naslednjo točko. A na njihovo veliko razočaranje se je kaj kmalu izkazalo, da na sporedu ni komedija, ampak tragedija. Govorci, ki so se izmenjavali na odru, so stokali in razpredali, kaj bi bilo, če bi bilo, in kako to, da ni bilo in ne bo, ko pa vendarle vsi vedo, da je bilo. Vesoljci so najprej pomislili, da jim je odpovedal prevajalnik, potem so pa čisto razločno slišali soseda, ki jim je rekel: »Fantje, kaj, ko bi skočili na kozarček? Tole se zna še vleči.«

Niso si dali dvakrat reči, kajti skočiti na kozarček se jim je zdelo precej bolj spodbudno kot sedeti v parlamentu.

V lokalu jim je hitro postalo všeč in s kozarčkov so preskočili kar na steklenice. Zemljan, ki jih je povabil, jih je skušal na vsak način prepričati o neki stvari, a njim so se usta čudno raztegovala, noge so jim postajale kot žolca, z rokami so opletali po zraku in se slišali, kako se hihitajo in blebetajo nekaj o vesoljski križarki in robotih, ki so jih pozabili zunaj.

Medtem sta robota postopala po mestu, zbirala informacije ter determinirala človeške in živalske osebe. Nenadoma sta se znašla pred izložbo neke trgovine.

»Vauuuu, poglej te robotke!« je s kovinskim glasom zapiskal prvi robot. »Od njih lahko dobiva informacije iz prve roke,« se je strinjal drugi.

Ker se je že mračilo, ljudi pa tudi ni bilo v bližini, sta neslišno prerezala steklo, zgrabila vsak svojo lutko in se z njima skrila v temno vežo. Hotela sta ju vključiti, a

nista našla stikala.

»Kakšna primitivna civilizacija,« je zapiskal prvi.

Drugi pa ga je popravil: « Ali pa višje razvita od naše. Poglej, saj sta popolni kot pravi prebivalci planeta. Verjetno njihovi roboti ubogajo samo njihove ukaze – in to brez gumbov in stikal. Hitro se umakniva, verjetno naju že iščejo.»

Negibni lutki sta prislonila k steni in se prek radijskih valov poskušala povezati s prvim častnikom Srkom Hudim. Zdelo se jima je, da bi bil že čas za njihovo vrnitev na vesoljsko ladjo. Ampak sprejeti signal je bil tako popačen in nejasen, da sta med njegovim sledenjem ves čas vijugala po cesti med smrdečimi roboti, ki so svoje gospodarje nosili kar v sebi.

V lokal sta vstopila ravno v trenutku, ko so vsi prisotni nazdravljali in pili na vesoljski mišmaš ter neskončno energijo ljubezni, ki je pobratila Zemljane in vesoljce v novo galaktično družino.

Preden so se poslovili, je Srk Hudi kupil lokal z vsemi steklenicami vred. Rad bi kupil tudi prikupni natakariči, a sta bili odločno proti. Obe sta imeli kup neodložljivih opravkov, predvsem pa ne dovolj dopusta, da bi si lahko privoščili izlet po galaksiji.

Po dva vesoljca sta se nato obesila na robota in skupaj so se prežarčili na vesoljsko ladjo, kjer so nadaljevali zabavo. Samo mali robot, ki je zaradi strahu pred nenavadnimi boleznimi, ki naj bi razsajale na Zemlji, raje ostal na ladji, se je kujal v kotu, ker ni razumel prav nobene nove šale, ki so si jih pravili drugi člani posadke.

Sredi noči so v prostore za prtljago prežarčili še lokal s temelji vred in vsemi celimi steklenicami. Razbil se je samo kozarec, ki je stal na robu pomivalnega korita.

Ko se je na obzorju že začelo daniti, je Srk Hudi vstal in posadki, s kozarci v rokah sedeči okoli mize, sporočil svojo odločitev, da bi bilo pravzaprav škoda uničiti tako prijazno civilizacijo. Sam pri sebi si je obetal, da mu bodo trgovski stiki in monopol nad uvozom opojnih pijač navrgli dober zaslužek. Dal je ukaz računalniku in vesoljska križarka je neslišno zapustila tirnico tretjega planeta.

Zjutraj so prebivalci mesta na kraju nekdanjega lokala zagledali še eno novo gradbeno jamo in se pridušali: »Spet ne bo nihče kriv, ne bo se vedelo, kdo je rušil, kdo je kopal, kdo bo gradil, predvsem pa, kam je poniknil ves denar, ki so ga porabili za to.«

V jutranji izdaji osrednjega rumenega medija je bilo mogoče prebrati precej obširen članek z velikim naslovom ZEMLJA REŠENA. Novinar se je pogovarjal z znano astrologinjo Fanči, ki je za ta dan napovedovala konec sveta. Razložila je, da je prišlo do nepredvidenih neverjetnostnih anomalij v Zemljini stratosferi, ki bodo namesto napovedanega uničenja planeta, povzročile izjemno povečanje prodaje alkoholnih pijač. Zato priporoča nakup ustreznih delnic.

Prvič objavljeno v ŽIT 2/2015

Domen Mohorič

Neodgovorjena vprašanja

Motor majhnega letala je brnel z oglušujočim truščem in mimoidoče ptice opozarjal pred svojimi propelerji. Letalo je rezalo skozi mrzli zrak Aljaske, snežinke so se oprijemale njegovega trupa in ga s svojimi hladnimi telesci počasi zamrzovala. Pilot je bil mladenič v svojih zgodnjih dvajsetih, na zaobljenem nosu so mu stala očala z debelo lečo, na kratkih rjavih laseh mu je počivala kapa s ščitnikom in okoli suhega, že skoraj shiranega telesa je imel ovito le tenko jutranjo haljo, takšno, kakršno dobiš v kolikor toliko spodobnem hotelu. Ker je bil že skoraj dve uri na poti, je bil dodobra premražen.

Priletel je v nenavadno gosto meglo, kjer ni vedel kje je ali kam gre. Sčasoma je izgubil še občutek za čas in obkrožujoči hlad ga je zanašal v dremavico. Kakorkoli si je grizel ustnice ali jezik, ni si mogel preprečiti da ga je za trenutek ali dva zmanjkalo. Trznil je in se spet znašel pri zavesti. Sedaj je veliko močneje občutil mraz kot prej, ko je pilotiral skoraj v transu. Med tresavico, ki mu ni pustila, da bi sedel na mestu in se je moral stiskati za krmilo, da ga ni vrglo po tleh. Počasi se mu je telo navadilo na mraz in lahko si je zbral misli. Po glavi mu je letalo vprašanje: Zakaj je tu? Spomnil se je potovanja z dekletom, ogled Anchoraga in dolgi sprehod, po katerem se je v njuni hotelski sobi zgrudil na posteljo od izčrpanosti in zaspal kot ubit. Potem so mu vsi spomini le tema. Zdaj je v brnečem avionu, obkroženem z nepredirno meglo.

Na jeziku je okušal sol, kar se mu je zdelo nenavadno. Kako nizko sploh leti? Kot da bi nekdo odgovoril na tiho vprašanje, se je pričel trup letala tresti kot v najhujši turbulenci. Nekaj belega se je splazilo mimo kabinskega okna, vendar ker je bil zatopljen v svoje misli, je ujel le premikanje in nič drugega. Obračal je z glavo in kukal skozi okna v nepredirno belino okolice. Letalo se je prenehalo tresti in po nekaj sekundah lažnega oddiha je začelo ječati. Kot da ga je nekaj stiskalo, vrh kovinskega ogrodja se je vbočil in ob straneh so pokale stene. Tisti trenutek se je zavedel, da ne sliši več motorjev. Ampak navkljub ugaslim motorjem letalo ni padalo. Navkljub premraženosti do kosti je njegovemu telesu še vedno uspelo, da mu je zaledenela kri, ko so okna počila in skozi se je prerinila bela gmota snega. Notri je silila, dokler ni zapolnila večino letala. Njemu je ostal le majhen kotiček v zadku. Misli so se mu polnile z vprašanji: V kaj sem se zapletel? Zaprepadenost pa je kmalu nadomestil nepopisljiv strah, ko so se iz snega po njem stegnili dolgi, beli izrastki z gnijoči človeškimi prsti na vrhu. Ko se je hotel zaščititi z rokami, je opazil, da so mu zaradi ozeblin prsti na levici odpadli. »Kdaj?? Zakaj nisem opazil??« je hotel zakričati, vendar mu od mrazu sprijete ustnice niso dopustile.

Letalo so dolga leta pozneje najdi pod plazom, nekaj sto kilometrov stran od Anchoraga. Vendar brez nesojenega pilota, štiriindvajsetletnega Jamesa Thomasa. Prav tako nikoli niso ugotovili, kaj ga je gnalo, da je tistega dne, oblečen le v jutranjo halji ukradel turistično letalo. Posebno, ker prej še nikoli v življenju ni pilotiral letala.

Dominik Lenarčič

Kisle dežne kaplje

Skozi vetrobran zrem v košček sivega neba, uklešččen med nebotačnike. Včerajšnja poročila so za danes napovedala močne plohe. Pogledam po neskončni ulici. Odriniti moram, drugače bom spet pozno prišel na poštni urad. Sodelavec me je enkrat v šali vprašal, če zanalašč zamujam na delo. Ne vem, mogoče pa res. Mogoče se skušam sabotirati.

Ne smem se. Potrebujem to službo. Moram odplačati tisti vražji kredit. Na ulici že vidim, kako ljudje grejo po jutranjih opravkih. Se jim bom kar pridružil. Obrnem ključ. Zaspana toyota začne mehanično godrnjati. Top zvok. Je videti, da je na vetrobran padla debela dežna kaplja. Avto se še vedno upira. Naenkrat zaslišim neko cvrčanje. Kot da bi nekdo pekel jajca. Pobljže pogledam mokro sled. Steklo se je začelo topiti. Nad sledjo kaplje je videti temen pramen dima.

»Kaj neki.«

Zdaj pade druga kaplja. In tretja. In še četrta. Kdo zлива kislino na moj avto?! Prešine me, da to mogoče ni prava kislina. Plohe so se začele. Brcajoč se skušam skobacati iz avta. Kaplje padajo vse hitreje. Zdaj se je začel topiti celoten vetrobran. Končno odprem vrata. Nogo položim na pločnik. Odrinem se in zbežim nazaj v blok. Zdaj, ko sem pod streho, začutim ostro bolečino v svoji rami. Kaplja je naredila luknjo v mojem plašču in pustila svetlordeč zmazek. Skeli. Zunaj zaslišim krike.

Okno v mojem stanovanju gleda na cesto spodaj. Na ulici je nastal kaos. Ljudje v paniki tečejo sem ter tja in iščejo streho. Kričijo. Nek moški se v mukah sesede na asfalt. Ob pogledu na njegov obraz se mi obrne. Pogledam svoj avto. Vetrobran je ena sama cvrčeča gmota. Barva se je začela topiti s strehe. Zaskeli me v rami.

Nato mi zazvoni telefon. Na zaslonu se izpiše ime mojega šefa.

»Halo?«

»Warren, kje za vruga si ti?«

»Gospod, žal mi je, a danes ne morem priti v službo.«

»Kako ne moreš? Kaj te je prijelo?«

»Gospod, a ne vidite, kaj se zunaj dogaja?!«

»Ne vem, o čem govoriš, Warren.«

Bolečina postane neznosna.

»Kako da ne veste?! Ste slepi?! Poglejte skozi okno! Dobesedno kisel d.-«

»Ne boš ti tako govoril z mano, mladenič! Pridi takoj sem!«

»Ne morem.«

»Bi rad ostal brez službe?«

Ob vprašanju otrpnem. Moj šef ve, kam udariti. Nekaj mu zajecijam v odgovor.

»Seveda nočeš. Kam pa boš šel?«

Za trenutek umolkne. Cmok v grlu mi ne dovoli govoriti.

»Warren, dam ti eno uro, da se naslikaš tukaj. Če te do takrat ne bo, boš letel.

Razumeš?«

»J-ja, gospod.«

»Briga me, če pada dež, sneg, toča ali kislina, od tebe zahtevam, da prihajaš točno na delo.«

Spet umolkne.

»Se vidiva, Warren.«

Konec pogovora. Slabo mi je.

Potrkam na sosedova vrata in pri tem brzdam bolečino. Upam, da ima stari Johnston še tisto vojaško čelado.

»John, si tam?«

Ne dobim odziva. Vseeno vstopim. Starca najdem pred širokim oknom. Prikovan je na svoje mesto.

»John?«

Še vedno zre skozi okno. Pristopim k njemu.

»Hej, John!«

Svojega ostarelega sosedu narahlo stresem. Končno se zbudi iz transa in me pogleda.

»John, imaš mogoče še tisto čelado?«

Starec me vpraša: »Kaj pa boš z njo?«

»Moram v službo.«

»Si nor? Zunaj je apokalipsa, ti greš pa v akcijo?«

»Ne smem ostati brez dohodkov. Ne smem.«

Moje besede ga utišajo. Vem, da razume moj položaj. Vem tudi, da ne bo dolgo ugovarjal.

»Prvi predal. Ni ti je treba vračati.«

To reče, nato pa se spet obrne k oknu. V bližji omari najdem sivozeleno čelado. Tiho se zahvalim svojemu sosedu. On še naprej zre skozi okno. Nad stopnicami ugotovim, da v svoji rami ne čutim več bolečine. Ali je to dober ali slab znak, ne vem. Počasi se začnem spuščati. Vsaka posamezna stopnica mi s svojim ječanjem

skuša dopovedati, da je to slaba ideja. Njihova opozorila me ne ganejo. Moram v službo.

Zdaj stojim pred vrati stanovanja. Na glavo si poveznem sosedovo čelado. Svoje telo pokrijem z najdebelejšim plaščem, ki ga imam. Na roke dam smučarske rokavice. Vdihnem, stopim skozi vrata ... in izdihnem. Stojim na pragu. Balkon nad mojo glavo me varuje pred dežjem. Nasproti mene leži padli moški. Bolje, da mu ne zrem v obraz. Iz zavetja lahko preučim stanje svoje toyote. Kislina je popolnoma odplaknila črno barvo s strehe. Vetrobran še zmeraj cvrči. Nič zato, bom pa med vožnjo gledal skozi okno. Vidim, da je dež stopil še moje gume. Bom pa vozil po platiščih. Pa kaj. Nujno moram priti v službo. Skušam zbrati pogum. Par korakov, pa bom pri avtu. Vrata bom moral odpreti hitro in previdno, kljuka je čisto pokrita s kislino. Moje roke in noge so pripravljene. Postavim se v štartno pozicijo. Čas je za najkrajši šprint mojega življenja.

Nek žvižg zmoti mojo koncentracijo. Mimo mene gre mož. Na sebi nima nobene zaščitne obleke, samo klobuk in tanek plašč. Od njiju ni dosti ostalo, dež je razparal tkanino in se dotaknil kože. Iz njegovih ran se kadi. Vonj je neznosen. Tudi sam pogled je neznosen. A mož kljub temu pokončno hodi in si žvižga. Naenkrat začne prepevati pesem B. J. Thomasa:

*»Raindrops keep falling on my head
but that doesn't mean my eyes will soon be turning red
crying's not for me
'cause
i'm never gonna stop the rain by complaining.«*

Zrem za njim. Mož in njegova melodija izginjata v neskončni ulici.

Franči Cerar

Ubogi človek

Mukoma je dvignil veke, ki so mu kot kamnite plošče zaprte grobnice pritiskale na oči. Zdelo se mu je, da lebdi sredi nečesa, kar je bilo podobno nepredirni, jekleno siv megli.

Iz te brezobličnosti so se počasi luščili trdni obrisi in se oblikovali v znane predmete. Ni se spominjal, kje je bil prej in kaj se je z njim zgodilo; le to je vedel, da je okrog njega prostor – belo prepleskana soba. Njegovo telo je ležalo v postelji, prekrito s svežimi rjuhami, poleg sebe je na nočni omarici zagledal vazo in v njej šopek rož.

Dejstvo, da verjetno leži v bolnišnici, ga ni preveč pretreslo, v podzavesti je bil spomin na dolgo osamljenost v jekleni votlini še preveč živ. Skozi okno je lahko videl gosto krošnjo drevesa; sončni žarki so se pravkar prebili skozi zelenilo trepetajočih listov in se prikradli na posteljo, kjer so se poigravali s sencami nagubane odeje. Domačnost vseh teh znanih stvari ga je napolnila z občutkom hvaležnosti, skorajda bi lahko zajokal. Nastavil je hrbet bele, nemočne roke sončnemu žarku in začutil njegovo nežno toploto. Zaslišal je zvoke in počasi obrnil glavo proti njihovemu izvoru. Približala se mu je mlada bolniška sestra s smehljajem na ovalnem, rahlo zardelem obrazu. Kako je pogrešal bližino živega bitja, željno je vpiljal vase vsako potezo njenega obraza in ljubke gibe njenega telesa.

Sanje, tisočkrat presanjane, so se izpolnile; po dolgem, samotnem potovanju je bil spet tu, v svetu, ki mu je pripadal. Bil je doma, nikdar več se ne bo podal na mračno pot prostovoljnega izgnanca.

Postave so se neslišno gibale med komandnimi ploščami zapletenih aparatov, se sklanjale nad njimi in z raznimi stikali uravnale njihovo delovanje. Prizor na ekranu je zbledel, zdaj so prek njega utripale le vijugaste črte in potrjevale, da tisto, kar so stroji nadzorovali, še vedno deluje.

Enij je odtrgal pogled od živahnih krivulj in si pomel vidno območje.

»Kako nenavadno!« je spregovoril.

Dian ga je vprašujoče pogledal: »Je kaj narobe?«

»Ne, nasprotno! Encefalni materializator deluje bolje, kot sem pričakoval. Slika je izginila, ker možgani trenutno počivajo.«

»Kljub temu bi za trenutek rada pogledala k njemu,« se je oglasila Otija.

Dian se je zahihital: »Otija, smešno je, da ga omenjaš kot bitje. Tam notri so vendar samo možgani, povezani z encefalnim materializatorjem.«

»No, nekoč je vendarle bil živo bitje. Njegovo obliko si lahko tudi sam videl.«

»Da, verjetno je bil res tak, kot so nam ga prikazali njegovi možgani oziroma njihovi ostanki, ki smo jih uspeli izbrskati iz kaosa raztopljenih anorganskih in organskih snovi.«

»Na podlagi česa domnevate, da bi bil to lahko Terranec?« je vprašal Dian.

»Oblika in kemična sestava njegovih možganov mi govorita, da je to nam sorodno bitje.«

»No, ne vem,« je dvomil Dian. »Po legendah, na katere se opirate, so prvotni prebivalci Terre izumrli že pred več milijoni let!«

»Drži!« je pokimal Enij. »Vendar so v legendi omenjeni tudi stroji, s katerimi so potovali ne le skozi prostor, ampak tudi skozi čas. Morda je usoda hotela, da se je eden teh časovnih popotnikov razbil na našem planetu. Njegovi možgani nam lahko posvetijo v temno preteklost, kjer se skriva naše poreklo. Upam, da nam bo to naključje pomagalo razvozlati legende in jih postavilo na trdne temelje.«

»Te legende ...« je rekla Otija. »Priznati moram, da o njih vem zelo malo.«

»Oprostite mi, Otija,« se je nasmehnil Enij. »Dogodki zadnjih dni so zahtevali hitre ukrepe; v najine poizkuse sva vas tako rekoč nasilno potegnili, zato vam nisem utegnil vsega podrobno razložiti. Encefalni materializator sva z Dianom sestavila v druge namene, vendar me je zamikala enkratna priložnost, da lahko raziščem možgane tega tujega bitja, ki je morda celo naš prednik.«

»Tudi jaz bom pazljivo prisluhnil, čeprav mi je Enij že dodobra napolnil spominske celice s svojimi zgodbicami,« se je namuznil Dian.

Enij ga je prijateljsko potrepljal po gibalnem območju.

»Veseli me, da imam v ekipi tudi dvomljivca. Tako se ni bati, da bi bila moja teorija dokazana samo zato, ker verjamem vanjo. Če dovolita, bom razne legende, ki sem jih dolgo študiral, strnil v najbolj verjetno prvotno verzijo, očiščeno vsega mističnega balasta, ki se je tisočletja lepil nanjo.

Pred več milijoni let se je naš planet imenoval Terra, krožil je okrog sonca v nam neznanem planetarnem sestavu. Nekoč se je iz vesolja pojavil velik komet in trčil v Terro. Posledice so bile katastrofalne. Terro je vrglo iz ustaljene tirnice in pričela se je oddaljevati od svojega sončnega sistema. Terranci so bili staro ljudstvo; vedeli so, da se ne bodo mogli prilagoditi naglim spremembam, ki jih čakajo v vesolju. Zbrali so svoje najboljše učenjake in ustvarili par novih bitij, ki so jih imenovali Potomci. Potomci so bili vrhunski dosežek njihove znanosti; še nobeno živo bitje ni bilo tako usposobljeno za borbo s krutim vesoljem. Bili so podobni Terrancem, lahko so se razmnoževali med sabo in – kar je bilo najbolj pomembno – izredno hitro so se lahko prilagajali najbolj nemogočim spremembam okolja.

Potomci so preživeli vse neprilike, ki so doletele Terro na njeni milijone let trajajoči poti skozi vesolje. Naposled se je Terra utirila v planetarni sistem, v katerem še sedaj kroži. Potomci so bili seveda popolnoma spremenjeni, obdržali pa so znanje

tisočeri rodov svojih izumrlih ustvarjalcev.«

»Mi smo Potomci!« je zašepetala Otija.

»Da, Potomci smo mi!« je zaključil Enij. »Vsaj upam, da nam bodo možgani tega bitja, verjetno sodobnika naših ustvarjalcev, to razkrili.«

»Ubogi človek, čisto sam je tam notri, brez vsega, kar je nekoč poznal, brez bodočnosti in brez telesa,« je rekla Otija.

»Zakaj ubogi?« je ugovarjal Enij. »V povezavi z encefalnim materializatorjem so možgani ustvarili njegovo telo in njemu znano okolje. Iluzija usnovljenja je tako popolna, da lahko tipa, okuša, voha, lahko ljubi in se giblje skozi različne pokrajine. Možgani hkrati ustvarjajo, oddajajo in sprejemajo vse naravne reakcije njegovega navideznega telesa. Brez te aktivnosti bi verjetno prenehali delovati in mi ne bi nikdar izvedeli, kaj vse je shranjeno v spominskih celicah.«

»Torej si sproti ustvarja ves svoj svet?«

»Da, in tudi vse, kar sodi zraven. Potek bomo nenehno spremljali preko ekranov in dogajanje natančno proučili.«

»Vidiš, Otija,« je rekel Dian, »človek ima nekatere prednosti, ki mu jih lahko celo zavidamo.«

»Lepe prednosti!« je vzklila Otija. »Nikakor si ne morem predstavljati njegovega nenavadnega stanja.«

»Nikar preveč ne razmišljal o njem. Osebnost bom raje premišljeval o tvojih oblikah, ki mi izredno ugajajo,« se je zasmejal Dian. »Predvsem so bolj otipljive!« je še pristavil.

Prebudil se je zelo zgodaj; nočne sence so še vedno ovijale predmete okrog njega v polmrak. Njegova prva misel je bila namenjena bolniški sestri; domišljal si je, da ni povsem ravnodušna do njega. Anja, Anja se je imenovala, enako kot dekle, ki jo je nekoč poznal. Da, celo podobna ji je bila! Ob tej ugotovitvi se je nasmehnil.

»Lep dan bo,« je pomislil, ko je pogledal skozi okno.

Pred uporabo dobro premisli

Pihal je slab južni veter in valovi temnozelenega tropskega morja so ljubkovalno splakovali boke jeklenega velikana, težke križarke Caligula. Prvi častnik Alan Martin je široko razkoračen stal na palubi in prijetna sapica mu je hladila oznojeno telo pod odpeto uniformo. V podpalubju, kjer je delil kabino z drugim častnikom, je bil zrak gost in zadušljiv, zato je Martin žrtvoval uro spanja, da se malo osveži, preden vzide sonce in pritisne lepljiva vročina razbeljenega tropskega dne.

Zaslišal je znane korake kapitana Vanberga, brž si je zapel gumbesne suknjiče in strumno odrevenel.

»Ne bodite tako poširkani, Martin!« je zagrmel Vanberg in se praskal po kosmatih prsih pod razpeto srajco. Ustavil se je in poročnik Beanstock, ki je hitel za njim, ga je z nosom zabodel med lopatice. Vanberg se je jezo obrnil in ga nadrl: »Vraga, človek, kam pa rinete?!«

Beanstocku so se zasolzile oči, prijel se je za boleči nos in se mrmraje opravičil. Martin je le s težavo zadržal smeh, ki mu je žgečkal trebušno prepono.

Poročnik Beanstock ni imel lahkega življenja na Caliguli. Četudi je bil zastopnik samega admirala Kornelitza, so vsi mornarji vedeli, da je navadna kopenska podgana; zaposlen je bil v glavnem štabu mornarice in je morje le malokdaj povohal. Dobil je vzdevek Repek, ker je stalno zasledoval moštvo Caligule in jim v široke hrbte bevskal nesmiselne ukaze, za katere se ni nihče zmenil.

Na obzorju sta se nebo in morje prelivala v vseh odtenkih rdeče barve, od rahlo rožnate do krvavo rdeče. Ves ta spekter barv je napovedoval skorajšnji sončni vzhod. Prijateljski objem dveh elementov je kazila kot mušji drekec majhna črna pika – otok Tuhiwana, njihov cilj.

»Kapitan, kdaj bomo preizkusili našo raketico?« je priliznjeno vprašal Beanstock. Vanberg se je namrščil. »Ko se bo zdanilo!« je kratko odrezal.

Paluba Caligule je oživila; častniki so rjovelj svoja povelja in mornarji so kot konji topotali po kovinskih tleh.

»Čas bo,« je rekel kapitan Vanberg in zamežikal v sonce, ki je kakor ogromna pomaranča trepetalo na nebu brez oblaka.

Del ravne palube se je počasi dvignil in iz podkrovoja se je prikazala lansirna rampa, na kateri je ležala vitka srebrna raketa. Zrak okrog nje je začel trepetati, površina se je napila sončnih žarkov; zdelo se je, da je srebrna lepota oživila in drhte pričakuje trenutka, ko se bo povzpela v neskončno modrino in se v samomorilskem besu raztreščila v džungli otoka Tuhiwane.

»Otok ni naseljen,« je nekam žalostno ugotovil Beanstock.

»Kaj mislite, da ste na fronti?« ga je nahrulil Vanberg. »To je le rutinsko testiranje novega projektila, ki so ga naredili pametnjakoviči vojne industrije, ne pa začetek nove vojne.«

»Prebivalce so evakuirali, opice in papige pa so opozorili, naj gredo danes v zaklonišča,« se je porogal Martin.

»Odklon iz predvidene smeri ne bi smel biti večji od 0,5 m,« ju je podučil Beanstock.

»Bomo videli,« je lakonično rekel Vanberg in pogledal na uro. Pokimal je Martinu. Ta je dal ukaz dežurni ekipi lansirne rampe, ki je opravila še zadnje korekture.

»Ogenj!« je zaklical Martin. Srebrna ptica se je sikajoče odlepila od ležišča in se zavrtala v nebo.

»Aah,« je izustil Beanstock, ki je prvič videl kaj takega. Podčastniku poleg sebe je iztrgal iz rok daljnogled in se zazijal v belo sled na nebu.

Kapitan in Martin sta odšla v radarsko kabino, kjer je radist Gut šaril po komandni plošči.

»Kar lepo jo reže proti cilju,« je pripomnil in pokazal na ekran. Na zelenem zaslonu je bila dobro vidna bela pikica, ki je hitela proti večji, svetli lisi. Še hip in velika pika je požrla malo.

»Zadetek v polno!« je ponosno ugotovil Gut in se z robcem tapljal po oznojeni pleši. »Odstopanje je 0,3 m.«

Naenkrat pa je velika pika izbljuvala malo pikico, ki je zdaj živahno potovala v nasprotno smer.

»Kapitan ...« je zavpil Gut in njegov glas se je histerično prelomil, »nekaj leti naravnost proti nam!«

Vanberg je bliskovito reagiral. Pritisnil je na gumb, montiran v vsakem prostoru, in tako sprožil znak za splošni preplah. Ladijske sirene so tožeče zatulile, slišati je bilo številne noge, ki so hitele v podpalubje.

»Na tla!« je zarjovel Vanberg in ju podrl s svojimi močnimi šapami.

Caligulo je zadela orjaška pest, tožeče je zastokala in se zazibala kot ranjen kitovec. Radarska kabina je zaskripala, drobci razbitega stekla so zasuli može, ki so se prilepili na pod. Novega sunka ni bilo, zato so čez čas dvignili glave. Gut je gledal z izbuljenimi očmi, odtrgane slušalke so mu še vedno bingljale za vratom.

»Izgubljeni smo!« je zacvilil z glasom zarjavelega ležaja.

Kapitan Vanberg se je odločno vzravnal, si otrese drobce stekla z uniforme in stopil čez podrta vrata.

Lansirna rampa je bila temeljito demolirana, žalostni ostanki tirnic in raztrgane pločevine so bili razmetani po vsej palubi. Med razbitinami je zaropotalo, iz neke luknje je po vseh štirih prilezel osmojeni Beanstock in daljnogled se mu je kot kravji zvonec pozibaval pod vratom.

»Ka ... ka ... kaj?« je stokal in debelo gledal, podoben mlademu juncu.

»Če vas nekam tišči, vam lahko pokažem pot do toalete,« je rekel neki šaljivec. Nepričakovana eksplozija jih je dobro pretresla, vendar so se vsi zasmejali.

»Je kaj žrtev?« se je kapitan zaskrbljeno obrnil k drugemu častniku Cooku.

»Le nekaj opraskanih, še več pa prestrašenih,« je odgovoril Cook.

»Dobro ...« je pokimal Vanberg, »počistite ta nered; morda najdemo del tistega, kar nas je zadelo, karkoli že je.«

Mornarji so se lotili čiščenja razbitin.

Pritekel je mlad golobradec in kapitanu ponosno izročil kos srebrnkaste kovine. Vanberg jo je vzel v roke in zaripnil v obraz.

»Beanstock,« je zarjovel, »... to mi boste plačali!«

Beanstock, ki se je počasi začel zavedati dogajanja okrog sebe, je pozelenel.

Nemo je strmел v ožgano pločevino, kjer je bil še dobro viden napis TCQ-2L1.

»To je vendar oznaka naše lastne rakete,« je obupano zašepetal.

»Ne naše – vaše!« ga je popravil Vanberg. »Vi ste privlekli tega vruga na krov Caligule.«

»Admiral Kornelitz je tako ukazal,« je boječe rekel Beanstock.

»Če prav razumem, se je projektil, ki smo ga izstrelili na otok Tuhiwano, vrnil na Caligulo in tu eksplodiral?« se je vmešal Martin.

»Drugače ne more biti!« je pribil Vanberg. »Vrnil pa se je zato, ker so ga tako programirali idioti pri štabu mornarice.«

»Tako velikanska napaka ni mogoča,« si je drznil ugovarjati Beanstock.

»Zmožni ste vsega!« Vanberg ga je tako krvoločno pogledal, da je ubogi Beanstock splahnel kot preboden balon. »Vsekakor se bom takoj temeljito pogovoril z admiralom Kornelitzem.«

Ko se je kapitan Vanberg vrnil z oddelka za zveze, ni bil videti dosti pametnejši kot poprej.

»Admiral zagotavlja, da je napaka konstruktorjev izključena. Meni, da stvar, ki je obrnila izstrelek v povratno smer, tiči na Tuhiwani. V naši bližini je letalonosilka, z nje bodo poslali lovca, ki bo temeljito prečesal otok in tudi napadel, če bo opazil karkoli sumljivega.«

»Bomo mi ostali v tem področju?« je vprašal Martin.

»Da. Ko bo lovec svoje opravil, bomo raziskali otok. Predlagam, da stopiva v točilnico na kozarček. Po dogodkih današnjega dne se bo prileglo nekaj močnejšega. Tudi vi greste lahko, Beanstock,« je rekel kapitan Vanberg, čeprav ga ni videl; Beanstock je, kot po navadi, stal za njegovim hrbtom.

Caligula se je zasedrila bliže Tuhiwani, da so lahko opazovali lovsko letalo, ki je krožilo nad otokom.

»Nekaj je opazil. Videti je, kakor da se pripravlja na napad,« je dogajanje komentiral Cook.

Iz trebuha letala sta prilezli dve koničasti raketi in strmoglavili proti džungli. Komaj sta potonili v zeleno preprogo, že sta se spet pojavili in švignili proti lovcu.

Zadeli sta ga v polno in na nebu je naenkrat zacvetelo majhno oranžno sonce.

»Uboga vruga,« je zagodel Vanberg.

»Hura, rešila sta se!« Mornarji so kričali in veselo mahali belima kupolama; oddaljevali sta se od oranžnega cveta, ki se je širil in počasi bledel.

»Preden je letalo eksplodiralo, sta se uspela katapultirati iz sedežev. Dobri refleksi!« je ugotovil Cook.

»Martin, pojdite z mano,« je rekel Vanberg. Odšla sta v kapitanovo kabino. Nepogrešljivi Beanstock se jima je urno pridružil. Vanberg se je v zadregi odkašljal: »Na Tuhiwano moramo takoj poslati čoln, da rešimo letalca.«

»Razumem, kapitan!« je odločno rekel Martin. »S sabo bom vzel walkie-talkie, da bom vzdrževal vezo s Caligulo.«

Kapitan ga je hvaležno pogledal: »Dobro, Martin! Ne zadržujte se dlje, kot je nujno potrebno. Na otoku se skriva nekaj nerazumljivega, priznam vam, da me je groza te stvari.«

»Brez skrbi, pazil bom. Ko najdem letalca, se bomo takoj vrnili.«

»Z vami grem,« se je oglasil Beanstock.

Osuplo sta ga pogledala. Od strahu je bil ves sirast v obraz, vendar je odločno nadaljeval: »Admiralu Kornelitzu moram osebno poročati.«

»Beanstock, knockoutirali ste me!« je rekel Vanberg. Slišati je bilo kot pohvala.

Na severni strani otoka je Martin opazil primeren zaliv. Obžaloval je, da ni videl Caligule, kar bi mu vtilo nekaj poguma, vendar je bilo to edino pripravno mesto za izkrcanje. Ugasnil je motor in čoln se je zaril v peščeno obalo Tuhiwane. Martin si je oprtal priročno postajo in skočil na vročo mivko. Beanstock je z revolverjem v roki prilezel za njim.

Školjke in račji oklepi so jima suho pokali pod podplati. V goščavi so vreščale ptice in šumele veje, ki so jih upogibale skakajoče opice. Odpravila sta se proti gozdu.

V senci goste krošnje je stal neznanec, ki ju je očitno pričakoval. Stopil je na sonce; bil je črno oblečen, visok in vitek; na glavi je imel temno čelado, ki mu je zakrivala obraz. Na vsaki roki je imel po tri prste, ki so bili zakrivljeni v nekakšne klešče.

Še preden je Martin utegnil karkoli storiti, je Beanstock histerično zakričal in ustrelil. Trenutek zatem je njegovo orožje eksplodiralo in mu razmesarilo roko. Beanstock se je onesvestil.

»Nisem vas nameraval prestrašiti,« je vljudno spregovoril neznanec. Ves čas je ostal miren, tudi ko je Beanstock vanj ustrelil, se ni premaknil.

»Kdo ste?« je iz stisnjenega grla s težavo spravil Martin.

»Trgovec sem,« je prijazno odgovoril.

»Morda ste res trgovec, toda človek niste,« je rekel Martin, ki je nekje v sebi že zaslutil neverjetno resnico.

»Prav imate, nisem Zemljan,« je pokimal tujec, »vendar sem človek, homo sapiens, ali kakorkoli že imenujete vrsto bitij, ki ji oba pripadava. Sorodna sva si; podrobnosti, v katerih sva si različna, so malenkostne in nepomembne.«

»Sorodniki niso vedno prijatelji. Vaš prihod bi lahko pomenil tudi začetek invazije.«

»Nismo oboroženi. Mi smo trgovci,« je potrpežljivo rekel tujec.

Ko je videl Martinov dvomeči obraz, je dodal: »Predlagam, da me pospremite v našo bazo, kjer se boste pogovorili z našim poveljnikom. Tudi za vašega nepredvidnega prijatelja moramo poskrbeti, sicer bo izkrvavel.«

Martin si je naložil nezavestnega Beanstocka na rame in molče stopil za visokim tujcem. Džungla se je umikala njegovemu vodniku, ovijalke in trnove veje so se lomile, ne da bi se jih dotaknil. Martin mu je zlahka sledil po očiščenem predoru bujne vegetacije.

»Čudno,« je premišljeval, »kako preprosto je bilo najino srečanje; lahko bi bil prebivalec otoka in ne obiskovalec iz vesolja. Ker smo si tako zelo podobni, me njegova pojava niti ni posebno presenetila.«

Na mali čistini je stalo pet visokih, ebenovinasto temnih kupol, podobnih eskimskim iglujem.

V senci dreves sta ležala moža v letalskih uniformah, veselo sta jih pozdravila.

»Hej,« je rekel starejši, »vi ste verjetno s Caligule?«

Martin je pokimal in položil mlahavo Beanstockovo telo v travo.

»Revež, dobro jo je skupil,« je sočutno rekel mlajši letalec.

»Ne skrbite, naši gostitelji ga bodo takoj zakrpali. Ne boste verjeli, toda pred pol ure sem imel še zlomljeno nogo. Oglejte si jo sedaj, zdrava je kot dren! Ti vesoljci so res kaveljci!«

Mladenič se je potolkel po stegnu in obraz mu je veselo žarel; verjetno so mu preživete dogodivščine ugajale.

Visoki tujec mu je vljudno pokazal pot v eno od polobel in Martin je vstopil. Notranjost je bila polmračna, šele čez čas je opazil človeka pred sabo. Bil je brez čelade, po vsej glavi je bil poraščen s kratkim, gladkim krznom. Oči je imel zelo izbuljene, z njimi je lahko kontroliral dobršen del okolice, ne da bi mu bilo treba obračati glavo.

»Ne zamerite, ker je tako temno,« je vljudno začel, »naše oči niso vajene močne svetlobe.«

»Od kod prihajate?« je bilo prvo Martinovo vprašanje.

»Naš matični planet je daleč ... zelo daleč,« se je tujec spretno izognil pravemu odgovoru. »Naj vam takoj povem, da je edini namen našega obiska trgovanje, nič drugega. Če se bomo sporazumeli, bomo zamenjali razne stvari – ne dvomim, da bosta obe strani zadovoljni s sklenjeno kupčijo. V nasprotnem primeru bomo preprosto odšli naprej; vesolje je dovolj prostrano za vsa bitja dobre volje.«

»Za trgovce imate zelo učinkovito obrambo in napad,« je ironično rekel Martin.

»Samo obrambo,« ga je popravil tujec, »mi nismo vojaki.«

»Če se ne motim, ste zavarovani z neke vrste energetskim ščitom?«

»Da, kadar pristanemo na neznanem področju, vedno ovijemo bazo in sami sebe v zaščitno polje, ki odbija vse škodljive predmete.«

»Kako pa ta stvar deluje?« je zanimalo Martina.

Vesoljec je nekaj časa premišljeval: »Morda je Zemljanom poznana filmska tehnika?«

Martin je prikimal.

»No, pogledjte, ko predmet zadene naše zaščitno polje, je reakcija podobna, kot bi film zavrteli nazaj; vrne se točno tja, od koder je priletel.«

»In tam eksplodira,« je pristavil Martin.

»Da,« je z nasmeškom pritrdil tujec. »Če je take vrste, seveda tudi eksplodira.«

Martin je zastavil še nekaj vprašanj, na katera mu je vesoljski trgovec brez obotavljanja odgovoril. Izvedel je, da je njihova vesoljska ladja zaščitena s posebno snovjo, zato je zemeljske kontrole niso odkrile. Jezika so se naučili s pomočjo TV programov, ki so jih ujeli na svojih aparatih.

»Vesta, zelo hitro se učimo,« je pojasnil tujec.

»Zemljani nismo tako bistrih glav, vendar sem prepričan, da boste z mojimi rojaki kmalu našli skupni jezik, posebno ko bodo zavohali dobro kupčijo.«

Močna svetloba tropskega sonca je Martina za trenutek zaslepila. Ko je ponovno odprl oči, je zagledal Beanstocka, ki mu je razkazoval ozdravljeno roko.

»Morda vi veste, kaj me je zadelo?« je vprašal.

»Beanstock, zadela vas je krogla iz lastnega revolverja!«

»Tega pa sploh ne razumem,« je iskreno priznal Beanstock.

Martin se mu je prizanesljivo nasmehnil in odšel na obalo. Vzpostavil je zvezo s Caligulo in kmalu odmaknil walkie-talkie od ušesa, kajti rjovenje kapitana Vanberga mu je neusmiljeno trgalo bobniče.

Prekinil ga je: »Najbolje bo, da pridete sem in si osebno ogledate položaj. Zagotavljam vam, da ni nobene nevarnosti.«

Pod koraki je zaškripal pesek; Martin je zagledal visokega vesoljca, ki je dvignil desnico v prijateljski pozdrav.

»Upam, da ne boste imeli težav z vašimi predpostavljanimi,« je rekel.

»Kapitan Vanberg ni neumen, razumel bo. On bo imel težje delo z admiralom Kornelitzem,« je odgovoril Martin in se zagledal nekam na odprto morje.

»A tudi Kornelitz ne more biti toliko nor, da bi drobil jeklene orehe z gumijastim kladivom!«

Mateja Mohorko

Nekaj o Matejo Mohorko

Posledica njene zaljubljenosti v rime, ki jo je povzela najprej po Prešernu in kasneje po Menartu, je njeno ustvarjanje. Piše o lepih stvareh. Slabe stvari se tako pogosto dogajajo okoli nas in zakaj bi še pisala o tem?

Ko v roke vzame knjigo, prozo ali poezijo, pričakuje, da bo ob njej za hip ušla temu svetu, da se bo izgubila v pravljici, v upanju, v sreči in začela verjeti, da morda pa vendarle lahko preprečimo vojne, lakoto, sovražstvo. A lepe zgodbe o lepih stvareh so danes tako redke. Le kdo bi vedel zakaj?

Izdala je dve literarni pisanici, **Pisan svet v poezijo ujet**, poezijo, polno lepega in optimističnega in zbirko pripovedk **Frčafela in Hmelj**.

Gverila

Iz zavetja teme opazujem ogromno plovilo, ki pristaja v bližini. Pozorno spremljam vsak najmanjši gib. Zdi se, da so tujci. Upajoče pomislim, da še niso slišali za nas. Shrambe so že več dni prazne in nujno moram priskrbeti hrano za preživetje naše družine.

Ozrem se po svoji skupini. Vsi so popolnoma pri miru, le tu in tam trzne kakšna mišica v pričakovanju ukaza za napad.

Misli mi odtavajo k zgodbam o prednikih, ki so živeli svobodno na prostem. Takrat nas ni nihče preganjal, bili smo del skupnosti. Vse do tiste usodne bolezni. Kdo bi vedel, zakaj je nas prizadela najhuje. Verjetno bi se našla povezava z našo genetiko. Ogromno nas je umrlo. Preživele so začeli preganjati in pobijati v strahu, da smo kužni. Prijel se nas je sloves prekletih. Umaknili smo se v podzemlje, zgradili mesta v temi in se na površje odpravili le še po hrano.

Naša mala skupnost živi na podeželju ob morju, kar je sreča v nesreči. Ni nas tako veliko, da bi vzbujali pozornost. Hkrati pa ne dobimo pogosto priložnosti za preskrbo s hrano.

Oddahnem si. Zagotovo so tujci. Vsi so zapustili plovilo in, kot kaže, niso pustili nobenega stražarja. Tudi nobenih preprek in pasti ni videti.

Še pomirjajoč vdih in ... Ukažem napad! Urno plezamo po vrveh na palubo.

Nikjer ni nikogar in kaže, da se še nekaj časa ne bodo vrnil. Prijatelj se previdno odpravi proti polno obloženi mizi. Lačen je, vem, a najprej moramo poskrbeti za družino. Siknem. Pozornost takoj preusmeri name, jaz pa odločno pomignem proti shrambi in ostalim, ki že pridno odnašajo stvari. Dobro se bomo lahko založili. Pomežikne, prikima in oba se priključiva skupini. Čas za gostijo bo kasneje, na varnem.

Pogled na čokolado me ohromi. Že tako dolgo je nisem okusila. Nekateri otroci je še videli niso. Danes bo pravi praznik. Meso, kruh, sir, celo nekaj slanih prigrizkov se najde in izgine v našem rovu.

Ponosna sem na to skupino. Dobro smo opravili. Na zadnji poti se ustavimo ob polno obloženi mizi. Vsak si je zaslužil hiter prigrizek. Sama budno spremljam obalo in morebiten povratek sovražnikov.

Naši trebuščki so le delno polni, a po tednih stradanja nihče ne zmore več kot nekaj grižljajev. Oddahnem si, ko so vsi varno na kopnem in slišim, da so pričeli s prenašanjem nabranega po dolgem hodniku do naših shramb. Nameravam se jim pridružiti, a moj nos ujame vonj čokoladne torte. Očitno so imeli na plovilu zabavo za rojstni dan. No, tudi mi smo jim pripravili posebno presenečenje. Grenko se nasmehnem in zagrizem v sočno pecivo. Čokolada je res moja šibka točka. Čez jezik se širi omamna sladkoba in v užitku zaprem oči.

V tistem trenutku pa nečloveški krik: »AAAAAA!!! Podgaaanaaaaa!«

Planem z mize, kot strela švignem po vrvi in izginem v razpoki. V zavetju teme se ustavim in nagajivo pogledam nazaj. Samo človeški mladič je. Ostali so še dovolj daleč, da me niso videli. Naš vhod je skrit v polmraku in, po sreči, nihče ne bo verjel mulcu. Krivi bodo seveda begunci, ki taborijo nedaleč stran. S tačko poberem z brčic zadnjo drobtino čokoladne torte, potisnem pred luknjo nekaj večjih kamnov in se zadovoljno odpravim domov. Za nekaj časa se bo za vsak slučaj potrebno potuhniti, a shrambe so polne in življenje, s polnim trebuščkom čokoladne torte, se mi zazdi prav lepo.

Matjaž Marinček

Vsevedka

»Kakšen razvajen mulec se ga je naveličal,« je pomislil.

Hrčkarstvo mu je bilo v krvi in iz svoje kože pač ni mogel. Telo je prevrnil na stran in navzdol, da je lahko iz modrikastega prahu pobral očitno zavržen antimaterijski deflektor. Zbodel se je v lepilec in zahreščal od bolečine. Od sramu, da ima tako nizek prag bolečine, je zazelenel in se previdno ozrl okrog sebe. Zaznal je le drobno bitjece, zagotovo jih še ni imelo 50. Še kakšnih 10 let, pa jo bodo nafilali z vsem znanjem, kar ga bo v življenju potrebovala.

»Vrni mi, to je moje!« je zapiskalo iz deklice.

Deflektor je zagrabil z vsemi trinajstimi prsti, razen ranjenim, in ga potisnil v dekličino naročje.

»Nisem še videl, da bi se punčke igrale s tem.«

»Saj se ne igram, zamenjala ga bom za kaj drugega.«

»Ja?« je osupnil. Tako mlada, pa že toliko podjetniškega duha v njej.

»Koliko pa si stara?«

»Mama mi je zabičala, naj se ne pogovarjam s tujci.«

»Prav,« je hreščnil, zarotiral za 120 stopinj in vklopil levitacijo. Modrikasti prah se je začel vrtinčiti pod njim.

»Čez tri smene jih bom 47. Koliko si pa ti star?«

»Kaj bi rekla?« Butasto vprašanje. Kako bi lahko neuk otrok razlikoval med, na primer, 600 in 750-letnikom?!

»687!« je izstrelila.

Široko je razprl zgornjih 7 oči, spodnjih 11, ki jih ni uporabil zadnjih 300 let ali kaj takega, pa uporabil za ogledovanje dekletca. Nekaj čudnega, a hkrati posebnega je bilo na njej.

»Od kod pa to veš?« je začudeno zahreščal.

Njeno sinusno piskanje je bilo sumljivo podobno hihitanju.

»To je nekaj, kar imam. Ko te pogledam, vem o tebi vse.«

»Vse?« ga je zmrazilo.

»Ne skrbi, nikomur ne bom povedala.«

»Ampak kako je mogoče, da ...«

Zamahnila je z »dajminožemirstemsranjem« kretnjo in šla po svoje.

Naslonil se je na desne tri noge in premleval, kaj pri peklenščku se je pravzaprav pravkar pripetilo.

V sanjoteki

Vsako leto bolj ga je motilo to transgalaktično liberalno sranje. Stal je pred vhodom v sanjoteko, na katerem je bilo v 97 transgalaktično priznanih pisavah napisano, da to je. Brez latinice. In brez transgalščine. So že spet spremenili katerega od frdamanih 951.098 transgalaktičnih predpisov ali dodali novega? Iz rokava je izvil pamtel, se prepričal, da na področju predpisov v zadnjih sedemindvajsetih minutah res ni bilo nič novega, poskeniral pisave na vratih in samemu sebi potrdil, da je prav prišel, sken takoj poslal transgalaktičnemu Komiteju za preprečevanje nategovanja potrošnikov in prislonil pamtel na vhod, da je lahko vstopil.

Police s sanjskimi otoki, letenjem in pornografijo so bile prazne. Kaj mu potem sploh še ostane? Zmagovalni trideseterboj? Naaa, predolgo. Študentski žur? A-a, nazadnje se je od neobvladljivih količin alkohola in po njem plezajočih pohotnic zbudil čisto premočen!

»Mi lahko, prosim, svetujete?« Kaj je res ravno kar rekel 'prosim'? Kdo pri zdravi pameti pa danes še uporabi ta arhaizem?!? Dotlej zdolgočaseni Lemovijanec si je nehal vrtati po nosu ali karkoli že tisti organ je, se iz zelene preli v turkizno in z osemindvajsetimi krempljci frenetično škrebil po svojem pamtelu, iščoč prevod. Očitno ga je našel in na obrazu naredil trikotno grimaso.

»Prosim?« je zahreščalo iz njegovih ust pod eno od lovk.

»Pozabite na 'prosim'. Pomagajte mi najti nekaj, kar me bo ponoči osrečilo. Rad bi sanjal nekaj, od česar se bom zbudil spočit in sproščen ...«

Iz turkizne se je Lemovijanec preli v škrlatno, opazno zadovoljen, da lahko nekemu svetuje. Sedem od njegovih devetih lovk je šinilo med police in hip kasneje je na pultu stalo sedem ovitkov s ploščicami sanj: Zmagovalec v Kriviatalski vojni, V breznu pohote z Brivijalko, Stisnjene škrge Hraalna Vylnūja, Pranje hišnih ljubljencev na Glativiji, Priprava drozolskih napojev za začetnike, Z žarometi nad fælvijske pošasti in Simpozij mrakoloških znanosti 2418 (najzanimivejše lekture) – skratka, sama žnj produkcija.

»Očitno imava zelo različne poglede na to, kaj naj bi bilo sproščujoče!« je prhnil proti Lemovijancu. Ta je v hipu porumenel. Vsako od njegovih petih zelenkastih očesc je mežikalo po svoje in ga nekaj časa ocenjujoče motrilo.

»Zemljan?« je zahreščalo spod lovke.

»Ja, da-ə, nezagrešljivo, se ti ne zdi?!« ga je začel nepotrpežljivo tikati.

»Bi bilo mogoče tole za vas?«

Ovitek s ploščico se je tako hitro znašel pred njim, da sploh ni opazil, kdaj je lovka švistnila do police in nazaj. Sneguljčica in sedem palčkov.

»Maš občutek, da bi utegnil biti otročji?« je bevsknil na Lemovijanca, ki se je hitro za tretjino skrčil in postal ciankast. »Le kdo je tebe zaposlil v sanjoteki?!?«

»Že od leta 2311 po vašem štetju sem lastnik!« je zapiskalo iz ustne dupline, ki je pričela užaljeno drseti navzdol, koničke lovka pa so postajale preteče oranžne.

»Prav, prav,« je spravljivo vzdihnil, »samo nekaj RES sproščujočega bi rabil za nocoj ...«

Namuznil se je, ko je pričel Lemovijanec rasti kot shajanje testa ob hitrem previjanju. Barva: zelena, torej normalna. »Morda pa iz tega testa le rata buhtelj,« se je nasmejal sam v sebi.

»Kaj mi pa je danes? Sami arhaizmi mi blodijo po glavi! Buhtlje je Komite za nadzor nad prehrano že 2073. prepovedal. Je to morda posledica včerajšnjega Letenja od Bovleka do Pristave?« je modroval sam pri sebi in pri tem čisto spregledal, da v sanjoteki ni več sam. Poškilil je čez ramo, iz nemarne naslonjenosti desnega komolca spodaj na pult in zgoraj dlani pod brado urno prešel v prisiljeno pokončnost in poskušal očesi vrniti v jamici. Bila je ženska. Zemljanka. Mlada. Eterično lepa. Sanjska. Kratki, kovinsko rdeči lasje. Bleda polt. Oči barve Triglavskih jezer, ki te kar sesajo v globino. Nobenih ličil. Modne cunjice, ki skrijejo ravno toliko, da skodrajo domišljijo. Brezhibna postava.

Ob misli, da je to bitje za pol veselja nad njegovim dometom, je pokončnost pričela plahneti in se spet bližati prejšnjemu esu. Spet se je osredotočil na lastnika sanjoteke, kot da je ta res njegovo poslednje upanje. Lemovijanec je medtem vseh svojih pet očesc razporedil tako, da ju je oba hkrati natančno motril in tešil svojo antropološko radovednost nad tem, kakšni so učinki zemljanskih feromonov.

»Si našel kaj zase?«

Začudeno jo je pogledal. Ogovorila ga je, pa še tikala ga je za povrh!!! Kotička njenih ustec sta se rahlo premaknila navzgor. Kaj se dogaja?!

»Ne, nimajo ničesar zanimivega ...« je bolj odjecljal kot odgovoril. Iz petnih žil je potegnil zadnji ostanek poguma, se odkašljal in zinil: »Pa ti?«

»Ne uporabljam ploščic.«

»Zakaj pa si potem sploh prišla v sanjoteko?« je bil iskreno začuden.

Priprla je oči, kot da tuhta, ali naj mu pove po resnici ali naj se sfuli.

»Ravno sem se z vesplo spuščala navzdol, da bi jo parkirala, ko sem te zagledala skozi okno.«

»In zato si vstopila?«

»Mhm.«

»Čakaj malo: kaj bi lahko lepotica epskih razsežnosti videla na meni, postaranem birokratu iz neke druge, pozabljene dobe?!«

»Mahnjena sem na starejše moške. Veliko bolj izkušeni ste in veliko bolj nežni znate biti. Današnja mladež sploh nima občutka. Ali sploh niso pri stvari ali pa samo pohitijo, da jim je čimprej lepo. Egoisti, čisti egoisti! Starci pa se znate posvetiti, ker vedno pomislite, da je mogoče zadnjič ...« so šla usteca še malo bolj gor. »Greva k tebi?«

S kotov ust si je obrisal slino, ki se je medtem samodejno nabrala, se iz S-ja spet vzravnal v I, čez ramo oholo zabrusil Lemovijancu, da danes pač ne bo rabil nobene ploščice in mladenko s pokroviteljsko kretnjo pospremil proti izhodu.

Primož Jenko

Krog življenja

Sedela sva ob plapolajočem ognju.

Soba je enakomerno valovala v obrisih tlečega kamina. Dolge sence predmetov so se križale med seboj. Se premikale in spajale. Ozračje je bilo nekako odmaknjeno. Ujeto v neskončno igro svetlobe in teme. Starec je temu rekel celota. Svetloba je protiutež temi in obratno, je menil. Sta ena sama celota, čeprav brez težav obstajata druga brez druge.

Prostor je bil zapolnjen z omarami, ki so stale ob najdaljših stenah sobe. Na sredini je bil velik, že oguljen kavč. Ob njem okrogla miza s čajnikom in svežimi piškoti. V nasprotnem kotu je samevala delovna miza polna knjig. Starec je že vse življenje bral. O stvareh, ki jih je skušal razumeti. O vesolju in prostoru, obstoju in času. Prebiral je knjige o galaksijah in ozvezdijih, tujih oblikah življenja in meglicah. Prebiral pa je še mnogo drugih stvari. Imel je knjige o filozofiji, religijah, fiziki, medicini, biologiji, stotine knjig. Veliko znanja.

Bistveni napor pa je posvetil vesolju. Zanj je bilo vesolje prvi pogoj vsega obstoja. Prostor, v katerem je nastalo vse. Če bi ne bilo vesolja, bi ne bilo nič.

Vse svoje življenje je posvetil odkrivanju neznanega. Koliko novega je težko presoditi. Največ stvari je nastalo v njegovi domišljiji, kar pa je bila povsem logična posledica. Vsega tega ni mogel preskusiti. Zato je postavljал teorije in protiteorije. Toda nekaj mi je dalo slutiti, da so njegove razlage vesolja in obstoja povsem verjetne. Tako, kot vse ostale. Nič manj in nič več.

»Vzemi si piškot,« je rekel s svojim težkim, hrapavim glasom. Obrnil se je k meni in potem ponovno onemel v svojem razmišljanju. Zatopil se je v misli.

»O čem razmišljate?« sem vprašal mirno in ugriznil v okusen čokoladni keks.

»Hm, vesolje. Zanima me, ali ima meje?« je odgovoril.

»Kaj menite?«

»Morda. Vesolje uhaja in se širi. To je dejstvo.«

»Kot balon?« sem vprašal.

Z užitkom v očeh je srknil požirek čaja z rumom. Zadovoljno je zamomljal, ko mu je tekočina stekla po grlu. Spustil je skodelico v roke. Objel jo je z obema dlanema in se nasmehnil.

»Ja, kot balon. Velik nepravilen balon, v katerem so posejane galaksije in zvezde. In življenje.«

»Povejte mi kaj o življenju.«

Starec je za hip popolnoma onemel. Zatopil se je vase in nepremično strmел v plapolajoči ogenj. Bil je videti pomirjen. Njegov obraz je deloval spokojno. Umirjeno in zatopljeno v globino razmišljanja. Zdaj, v tej fazi ga nisem upal motiti.

Togost je občasno prekinila le čelna mišica, ki se je namrščila. Znak, sem pomislil. Pravkar je dojel nekaj novega. Nadaljevanje v njegovem miselnem procesu sem poznal že do potankosti. Lahko bi ga skiciral ali zapisal. Vedel sem, kaj bo sledilo. Popadla ga bo divja naglica, ki mu je ne bi prisodil nihče. V parih sekundah se bo prerodil v živo in delujoče bitje. Iz njega bo vrela ena sama energija.

Čakal sem samo nekaj trenutkov.

Naenkrat je postavil skodelico na mizo. Obrnil se je vstran, pograbil papir in svinčnik. Preletel je pohajajoči ogenj. Ni si dal opraviti z razmišljanjem. Potem pa je nekaj minut pisal po listih. Samo pisal. Brez prestopa. Besede so mu pravzaprav same polzele na beli papir. Zdel se mi je podoben orodju, ki zapisuje misli po nareku nekoga drugega. Neke sile, ki mu je vsiljevala nove odgovore. Pa jih v resnici je? Menil sem, da še sam ni vedel tega.

»Oprosti,« se je opravičil potem, ko je ponovno zdrsnil v svojo staro, počasno in razmišljujočo podobo.

»Je že v redu. Nova spoznanja?« me je zanimalo.

»Lovljenje misli,« mi je pojasnil. Dobil sem enak odgovor, kot že ničkolikokrat dotlej.

»O življenju, si rekel. Rad bi vedel kaj o življenju, ali ne?«

»Ja.« sem odgovoril v pričakovanju in se premaknil bliže. Na obrazu se mu je zarisal globok nasmeh. Z eno samo potezo mi je povedal več, kot bi lahko opisal s tisoč besedami. V tem njegovem nasmehu je bil vse. Želja po novem in skrivnost starega, odkritega. Sklenjeni krog.

»To, kar boš slišal, je moje spoznanje. Koliko boš temu verjel in koliko je res, moraš razsoditi sam. Najbolje je, če postaviš protiteorijo.«

»Posnel vas bom na kaseto, če nimate nič proti.«

Ni mi odgovoril. Le prikimal je in počasi zaprl oči. Potem je zdrsnil v naslonjač in prekrizal roke. Vklupil sem diktafon.

»Še pred nedavnim, ko se je vesolje rodilo in se je pričelo razvijati, je v njem vladalo samo življenje,« je začel premošljeno.

Vesolje je bilo na prvi stopnji svojega obstoja v začrtani smeri. Oblikovali so ga zakoni. Veliki in mali zakoni, ki so določili njegov širjenje in sleherni bitje v njem. Vse je bilo določeno z zakoni. Življenje pa je bilo pogoj, da je vesolje pričelo obstajati.

Njegov pomen ni bil v prenehanju. Bil je v nastajanju. Ni imelo konca svoje poti tako, kot nima konca čas, ki oblikuje vesolje. Vesolje in čas sta eno. Dve polovici, ki sta se združili v celoto. Dva časa. Navadni in imaginarni in zraven še prostor.

Življenje se je tako samo množilo. Širilo se je. Večalo, razvijalo in razprostiralo je svoje meje po vesolju. Osvajalo nove zvezde, nove galaksije in nov prostor. Postajalo je parazit prostora. Naseljenih je bilo vse več galaksij za izpopolnjevanje. Življenje je bilo neskončno, kot je neskončen čas in prostor.

Toda potem se je zgodilo nekaj presenetljivega.

Vesolje, torej prostor, čeprav nepredstavljivo velik, je postal premajhen. Življenje v vseh mogočih oblikah je zavzelo sleherni del prostora. Grozilo je, da se bo prostor sedel v svoji neustavljivi tekmi z življenjem. Vesolje se ni moglo več širiti dovolj hitro, da bi ubežalo življenju. Sklenjen krog je moral biti na nek način predrt. Nekje je morala obstajati prelomnica. Meja.

Vesolje je tako iznašlo smrt.

Poslalo je silo, ki je nastala iz lastne bolečine pred življenjem. Iznašlo je popolno ravnovesje. Življenje, začetek trajanja. Smrt, konec poti in nekega življenja. Preprosto. Krog je bil ponovno sklenjen. Življenje pa ni bilo več večno. Sleherno bitje, vse kar obstaja, je dobilo sovražnika. Dobilo je svoj konec.

S tem pa je navidezni konec dobilo tudi vesolje.

Zdaj se vesolje širi počasneje. Življenje in smrt sta postala neločljiva celota. Rodil se je obstoj. Prišla je borba za preživetje. Smrt je tako postala neločljivi dvojček življenja. Že milijarde let tako vzdržujeta drug drugega, zlepljena v nerazdružljiv krog.

Vesolje bo nekoč morda prenehalo obstajati. V svoji agoniji je izumilo konec. Življenje bi ga sicer preveč opustošilo.

Vendar pa je vsa začarana zgodba malce drugačna.

Življenje je tisto, ki ima vselej zadnjo besedo. Krog, ki je bil popoln že brez smrti, je le začasno pretrgan. Smrt tako zmaga le za hip. Za trenutek zmagoslavja. Življenje, ki je obstajalo že dalj časa in pridobilo več znanja, pa spretno uide. Pobegne skozi ozko grlo smrti. Rodi se novo življenje, v novi obliki. Na starem, pozeblem panju zraste novo drevo. Drva v kaminu se spremenijo v pepel in dim. Mogočna zvezda se sesede v pritlikavko. Umre. Rodi pa se črna luknja, nova oblika življenja, čeprav ni resnično živa. Nič, kar obstaja v kateremkoli stanju, se ne izniči. Ne more se. Pa čeprav na koncu ostanejo samo spomini ali energija. Neznatni delci. Tako življenje nadaljuje svoje potovanje. Se nadaljuje in množi. Širi se in razvija. Obstaja večno, smrt pa je le bled odsev trenutka. Življenje lahko obstaja samo zase, ker se tako tudi začne. Ne more pa smrt obstajati zase. Kaj pa naj vzame, če ne bo življenja?

Smrt je samo en stranskih učinkov življenja.

Morda bo nekoč veselje iznašlo boljši način zatiranja življenja, kot ga je sedaj. To bo popoln konec prostora in časa. Veliki kolaps, ko bo prostor izničen in bo čas zastal. Življenje in smrt bosta uničena, ker oba potrebujeta prostor za svoje delovanje. Napajata se iz istega izvira in to je veselje, prostor.

Le uničenje veselja lahko povzroči konec vsega. Vendar, veselje obstaja zaradi življenja. Veselje je življenje in bo našlo novo pot. Tako konca ni.

»Življenje je začetek-konec-začetek,« je končal starec in počasi odprl oči. Razprl je roke in tlesnil z dlanmi.

»Neverjetno.« sem dahnili presenečeno.

»Ja. Smrt je pravzaprav tista sila, ki je povzročila nove svetove bivanja.«

»In človek?« sem vprašal s cmokom v pljučih.

»O tem uči mnogo verstev. Jaz sem govoril o življenju splošno, nereligiozno.

Sploh pa, vsakdo mora sam presoditi. Temu pravimo svobodna volja posameznika.«

Izključil sem diktirno napravo in opazoval njegov zamišljeni obraz, ki je ponovno tonil v lastnih spoznanjih. Pogreznil se je v naslonjač, se predal sili neznanega in tako za hip ujel veselje med dlani. Zaobjel je ves balon, kot ga je imenoval in ga ponovno analiziral.

Dejstvo, da o vesolju vemo zelo malo, ga ni nikdar razburjalo. Nasprotno. Rekel je, da še dolgo ne bomo vedeli vsega. Če ga bomo lahko opisali in ujeli v njegovih zakonih, po katerih deluje, pa ne bomo v svojem kratkem obstoju nikoli videli vseh skritih lepote. Vsega tistega, kar veselje je. Le življenje, ki ga napolnjuje, jih pozna. Samo življenje prenaša spoznanja iz ene oblike v drugo. Življenje hrani vse lepote vesolja, ker se napaja iz njih. Žal pa jih skrbno hrani. Ko bomo spoznali življenje in življenja, je menil, bomo spoznali tudi veselje.

Mene pa je obšla misel, ki mi jo je posredoval. Življenje nima konca. Vedno najde novo pot, nove oblike in stanja. Spreminja samo stanja v katerih se poraja. Neverjetna razlaga. Najbrž je to tisto bistvo. Nova stanja, ki povzročijo manj izrabe prostora in manjšo možnost popolnega kolapsa. Smrt je le umetnik, ki izdeluje nove načine obstoja. Je predelovalec ene oblike v drugo. Bolj popolno. Smrt je suženj življenja. Kdo bi vedel, ali to res drži? Vse je tako ali tako ena sama velika teorija.

Življenje tako je in bo, so bile zadnje besede starca preden sem odšel. Večno bo, tako dolgo kot bo obstajalo veselje. Kaj sploh je večnost?

To pa bi lahko druga zgodba.

Tanja Mencin

Feniksovo vstajenje

Sara Bohm je skozi teleskop kot vedno občudovala mlečno Rimsko cesto, ki jo je najlepše opazovati v poletnih mesecih, julija ali avgusta. Pred dnevi je opravila zadnji izpit iz aeronavtike, bila je vesela in ponosna nase, in pripravljala se je na zaslužene počitnice, preden odide v Italijo na študij bojovniških in taktičnih programov. Novega študija se je veselila, čeprav se bo stežka poslovila od Toulusa, v katerem je prebila šest let. Tu se je naučila pilotirati manjša vesoljska plovila in se prvič iz oči v oči srečala z vesoljem. Ko je poletela na Lunaris, človeško kolonijo na Luni, se ji je odprl povsem nov svet.

Vesolje je imela že od nekdaj rada. Še kot majhna deklica je rada strmela skozi očetov teleskop in opazovala zvezde in komete, medtem ko je bila njena mama profesorica strojništva na Akademiji v Moskvi. Sošolci so ji to sprva zavidali, vendar ker je imela nepodkupljivo in pošteno нрав, so jo hitro vzljubili.

Tega večera je čepela doma v svoji sobi v študentskem domu, ki je bil v centru aeronavtičnega središča, in skozi teleskop opazovala večerno nebo. Sonce je ležalo približno na polovici razdalje med robom Rimske ceste in njenim središčem. Galaksija se je še posebej svetila. To je bilo zaradi meglic, ki so bile v resnici neštete zvezde. Galaksija je bila spiralasta, zvezde so običajno razvrščene v tanko ploščo z odebelitvijo na sredini, njihova tvorba spominja na gromozanski leteči predmet. Središče naše Galaksije je vidno v smeri ozvezdja Strelec, toda neposreden pogled nam zakrivajo debeli oblaki prahu in plinov. In na sredini je črna luknja.

Potem je zahreščala njena zapestnica, ki je bila v resnici radijski oddajnik in se je lahko pogovarjala s katerim koli koncem planeta.

»Ja,« je dahnila Sara.

Zaslišal se je glas njene prijateljice El am Dah. El am Dah je bila Lunarik, doma z Lune, in tako kot ona sama si je želela postati astronautka.

»Kje si?« je vprašal mil, zvočen El am Dahin glas.

»Doma sem. Opazujem Rimsko cesto.«

»Zabavaš se, kajne? Jaz pa moram študirati. Jutri imam izpit iz naravoslovja. Saj si slišala za zloglasnega genetika Kazimirja, ne? Umrl je pred kratkim v zaporu na Luni.«

»Ja, slišala sem zanj,« je zamomljala Sara. »Na Zemlji je opravljal genetske poizkuse in ustvaril velikanske pošasti.«

»Ja. Ustvaril je predatorje.«

Sari je ušel zdihljaj.

»Ampak zakaj mi vse tole pripoveduješ, El? Ta del pogovora ni naravoslovje?«

Nastala je kratka tišina, preden je odvrnil glas.

»Ker si mi prijateljica in ker sem nekaj ... odkrila.«

»Kaj?«

»Malce sem brskala po skrivnih arhivih v medmrežju. Po nesreči sem vdrla v vladno datoteko Feniksovo vstajenje. Pa ti sploh veš, o čem govori projekt?«

Sara je prebledela.

»El, če te odkrijejo, boš letela z Akademije!« je vzklila.

»Vem. Zato mi moraš pomagati.«

»Ampak, kako?!«

»Feniksovo vstajenje je obrambni načrt Zemlje.«

»Obrambni načrt?«

»Ja. Predatorji in vse to.«

»Misliš, da kdo ogroža Zemljo in nam tega ne povejo?«

»Točno tako, Sara. Nekaj se kuha.«

»Si še komu povedala za Feniksovo vstajenje?«

»Ne, ti si prva.«

Sara je že mrzlično razmišljala.

»O tem bova molčali, velja. Čeprav si bom datoteko Feniksovo vstajenje tudi sama ogledala. Z računalnikom sem dovolj spretna.«

»Vedela sem, da boš razumela. Hvala ti, Sara.«

»Je že dobro. Zdaj pa raje študiraj in jutri naredi izpit.«

»Okej.«

Potem je bila zveza prekinjena.

Sara se je odmaknila od teleskopa in se zleknila na razkopano posteljo. Kaj hudiča se sploh dogaja, je pomislila. Poznala je El am Dah in vedela je, da ta ne pretirava. Bila je razsodna in razumna Lunarika. V zavest ji je nenadoma priplavala druga slika. Pred dnevi je bilo to, malo pred njenim izpitom. K njej je pristopil astronaut, inštruktor medplanetarnega letenja, in jo vprašal, ali ve, kako hitro se lahko Zemlja evakuira. Vprašanje jo je presenetilo, vendar je odvrnila, da v dobrem tednu dni.

»Ne, ves mesec,« jo je popravil,« a za marsikoga je takrat že prepozno.«

»Tega nisem vedela.«

»Pa bi znala begunce z Zemlje v slučaju nuje prepeljati na Luno?«

»Bi,« je pokimala.

Sara sprva temu vprašanju ni dajala nobene pomembnosti – do zdaj!

Potem jo je kar izstrelilo kvišku. Stopila je k računalniku in privzdignila pokrov. Poglobila se je v programe. Pravzaprav se ni kaj prida mučila. Feniksovo vstajenje je bilo slabo zaščiten vladna datoteka.

Pred njo se je izpisal tekst.

Stopnja: Strogo zaupno.

Projekt Feniksovo vstajenje, številka 345897352

Domena: Evakuacija Zemlje ob napadu sovražnikov iz vesolja

Datum izvedbe projekta: 25. julij, 3728 po zemeljskem sončnem času.

Podrobnosti: Medplanetarna zveza Zemlja-Luna

Saro je obšel prav poseben hlad, ko je strmela v črke pred seboj. Še najbolj je bodel v oči datum izvedbe projekta 25. julij, 3728. To je že čez nekaj dni.

Natisnila je dokument in ugasnila računalnik. Obšel jo je nemir. Zakaj bi vlada izpeljala evakuacijski načrt? Je z Zemljo kaj narobe? Jim grozijo predatorji iz vesolja? Kakšni? In kar je še najpomembnejše - zakaj o tem javnost ničesar ne ve?

Še najbolje, da o tem vpraša svojega očeta, astronava Phila Bohm. Če ji bo ta sploh kaj hotel razodeti. Ravno te dni se je oče vrnil z misije na Luni, zato je upala, da ga bo dobila na zvezo.

Pogledala je svojo široko zapestnico na roki in vtipkala kodo klica, 2340YZ. Potem je čakala.

Na drugi strani se je kmalu zaslišal moški glas. Na majhnem ekranu se je izrisal obraz.

»Sara! Dolgo se že nisva slišala.«

Sara je vztrepetala.

»Oči. Ja, dolgo je že tega. Kako je bilo na misiji?«

»Naporno, princeska. Čestitam za zadnji izpit. Tvoja mama mi je sporočila.«

»Mama je zelo vesela, vem.«

»Kdaj se vračaš na Dunaj?«

»Upam, da pojutrišnjem. Me boš počakal doma?«

»Bom. Zdaj sem prost do prvega avgusta.«

»Super.«

»Lahko bova odšla na Luno. Obljubil sem ti izlet.«

»Ja, res si mi dolžan.«

»Skušal bom to popraviti. Pravzaprav sem razmišljal, da bi nadaljevala študij na Luni. Kaj meniš?«

»Ampak, prijavila sem se že v Italijo!« je uporno vzkliknila.

»No, saj sem samo predlagal.«

Sara je, kadar ni študirala, živela na Dunaju z očetom. Mama je bila zavzeta karieristka in se je preselila v Moskvo, kjer je delala kot profesorica na Akademiji za strojno inženirstvo. Imela je dva doktorata, doktorat iz medicine in doktorat iz strojnega inženirstva. V mladostniških letih je rada potovala na Luno, a dlje od tega ni šla. Bila je povsem zavezana Zemlji.

Njen oče je bil iz drugačnega testa. Bil je astronom in rad se je potepal po vesolju. Sara je to ljubezen podedovala po njem, saj si je želela nekega dne upravljati z medplanetarno križarko. Oče jo je pri tem zelo spodbujal.

Pozneje jo je obiskal Lu En. Povedal ji je, da odhaja na Mars, zdaj ko je njegov študij aeronavtikе zaključen.

»Se boš na Zemljo še vrnil?« je vprašala širokoplečega rdečelasca, ki je stal pred njo.

»Ne vem,« je skomignil z rameni Lu En. »Zdaj me čaka kup nalog.«

»Kdaj odideš?«

»Jutri.«

»Pospremila te bom.«

»Okej. Medplanetarna warp križarka Mars X, vzleti ob 13,00 po sončni uri.«

»Počakam te na vzletišču.«

Sara je strmela vanj. Bilo ji je žal, ker se poslavlja. Bog ve, kdaj se bosta spet srečala. Po drugi strani pa se je tega, da odhaja, in še sama ni vedela, zakaj, razveselila. Če se Zemlji res v nekaj dneh obeta evakuacija, je bolje, da so njeni prijatelji na varnem. A tega ni izustila na glas.

Te noči je bila nemirna in dolgo ni mogla zaspati. Razmišljala je o El am Dah. Študentka naravoslovja, doma z Lune, je bila njena najboljša prijateljica. Že od prvega dne, ko sta se spoznali, sta čepeli skupaj. Bila je razumna in inteligentna, čeprav jo je včasih zapopadla histerija. Predvsem pred kolokviji in izpiti.

Da si odžene težke misli, je vstala s postelje in prižgala računalnik. V pogovorno okence je vtipkala vladni projekt Feniksovo vstajenje in čakala. A računalnik ji je ponudil prazno internetno stran. Zadeva je bila ali zakodirana ali nedostopna javnosti. Ampak kako to, da je poprej tako zlahka prišla do datoteke? So jo odkrili? Ne. Če bi jo, bi jo že obiskala računalniška policija.

Poskusila je znova. Tokrat je vtipkala Vladni projekt Feniksovo vstajenje 345897352. Uspelo ji je, toda računalnik je zahteval šifro. Ni je poznala. Poskusila je vdreti v sistem, a računalnik jo je neprestano opozarjal in zahteval nove identifikacijske kode, o katerih ni imela pojma. Naposled je obupala in ugasnila računalnik.

Zaprla je oči in, že proti jutru, zadremala.

Vstala je ob šesti uri, kot je bila navajena še iz študijskih dni, si pripravila zajtrk, se stuširala in počesala in odhitela ven. Namenila se je na Akademijo za naravoslovje. Pogledala je na oglasno izpitno tablo in poiskala razred, kjer je El am Dah opravljala pisni izpit. Ni dolgo čakala. Ta je prišla iz razreda dobrih dvajset minut pozneje.

»Kako je šlo?« je brž vprašala Sara.

El am Dah ji je skočila v objem.

»Super. Saj vidiš, da sem test rešila med prvimi. Jutri me čaka še ustni zagovor.«

»Pridi greva,« jo je pocukala za rokav. »Si že zajtrkovala?«

El je odkimala, da ne.

»Ni mi do hrane,« je odvrnila.

»A veš, da se Lu En danes odpravlja na Mars. Obljubila sem mu, da ga pospremim z vzletišča.«

El je obstala.

»Tisti tepec?«

Sara je pokimala.

»Ja, tisti tepec, s katerim se neprestano pričkaš.«

»No, krasno! Jaz sem pa mislila, da bo na moji zabavi.«

»Misliš imeti poslovilno zabavo?«

»Zakaj pa ne,« se je zasmejala El. »Šest let guljenja klopi ni bilo lahko obdobje.«

»Drži, vendar pa, žal, Lu Ena ne bo zraven. In tudi jaz se pojutrišnjem vračam domov na Dunaj.«

El je razpotegnila obraz: »Škoda.«

Potem sta pohiteli iz Akademije in se namenili v astronavske menze. Tu je Sara prisilila El, da je pojedla svoj obvezni zajtrk, omleto in kozarec soka.

»Sinoči sem poskusila vdreti v vladni sistem,« je čisto tiho čez mizo rekla Sara.

El je prenehala žvečiti.

»In?«

»Ni mi uspelo. Feniksovo vstajenje ostaja skrivnost. Sem pa naredila kopijo dokumenta, na katerega sem naletela.«

»Meni je uspelo izluščiti samo to, da vlada nekaj prikriva. Nekaj mi smrdi, Sara.«

»Tudi meni. A veš, da je evakuacija Zemlje predvidena za 25. julij. To je pojutrišnjem.«

El je prebledela še bolj.

»Saj ti pravim, da nekaj smrdi!« je pritajeno vzklila.

»Ja, res.«

»Ampak, kako boš potem odšla na Dunaj, a? Kaj če bova morali ostati tu?«

»Tudi sama sem že pomislila na to.«

El je premišljala. Na njenem čelu so se pasle podolgovate jezičaste sence.

»Veš, kaj, povejva Lu Enu za najine sume. Razumel bo.«

»Lu Enu, da bi povedali? Imel naju bo za norici!«

»Boljše to kot biti mrtev, če na Zemlji res počim,« je zamomljala El in si v usta ponesla košček jajčne omlete.

Sari je ušel zdihljaj.

»Misliš, da so predatorji?«

»Ne vem. Vsekakor nekaj je.«

Sara je pogledala okrog sebe. Jedilnica je bila napol prazna. Le tu in tam je sedelo nekaj študentk in študentov in se civilizirano pogovarjalo.

Prostor je bil suhoparen in dolgočasen. Bela barva sten, ki se je vlekla iz enega konca na drugega, je prostor sicer optično povečala, vendar ga je delala enoličnega. Na vzhodni strani so se od vrha do tal pela velikanska okna, ki so prepuščala močno jutranjo svetlobo. Zaves ni bilo. Na zahodni strani pa se je razpotegnil širok aluminijast pult, za katerim je stala androidka Alice in stregla.

»Pa res misliš, El, da bi vlada o vsem tem molčala in ne bi obvestila javnosti?«
El je skomignila z rameni.

»Kdo ve? Zmožni so vsega ... Pravzaprav je bolje, da zadevo še malo raziščeva. Kdaj si rekla, da gre Lu na ladjo?«

»Ob 13,00. Zakaj?«

»Obiščiva ga. On je računalniški genij. Njegova glava zmore več kot najina.«

»Da bi ga obiskali? Zdajle?«

»Zakaj pa ne. Vrgli ga bova iz spanja.«

»Okej.«

A Lu En je bil že pokonci. V samih spodnjicah je kolovratil po sobi in nekaj iskal. Ko so se vrata odprla, je presenečen obstal in nekaj sekund molčal. Potem pa se mu je na obrazu zarisal smehljaj.

»Naj me strela!« je vzkliknil. »Vidve sta zadnji, kar sem zdajle pričakoval.«

El je zakorakala v notranjost strašansko razmetane sobe.

»Mar pričakuješ koga drugega?«

»Ne. Kar vstopita naprej.« Na hitro si je oblekel hlače, da skrije svoje mišičaste noge. »In s čim sem si tole zaslužil?«

El je odmaknila na postelji nagrmeden kup cunj in sedla na rob.

»Potrebujeva tvojo pomoč,« je rekla. »Sara, povej mu!«

Sara mu je vse povedala. Ničesar ni zamolčala. Lu En jo je zbrano poslušal. Nič na njegovem obrazu se ni zganilo.

»Pa sta prepričani, da ni vse skupaj potegavščina?« je vprašal, ko je nehala pripovedovati.

»Zdi se, da je zadeva resna,« je odkimala El. »S Sara se že od sinoči ukvarjava s tem. Vdrli sva celo v vladni sistem, a nisva prišli nikamor. Glavna datoteka Zemlja-Luna, kjer so vse podrobnosti, je zakodirana. Nemogoče je vstopiti.«

Mladcu je ušel nov samozavesten smehljaj.

»Nič ni nemogoče.«

»Kaj? Nama boš pomagal?«

»Bom. Saj vaju ne morem pustiti na cedilu.«

»Hvala.«

Lu En je stopil k svojemu še neodpakiranemu računalniku, ga prižgal in sedel na

stol za razmetano stekleno pisalno mizo. Tanki prsti so se dotaknili tipkovnice. Potem se je slišalo samo tapkanje in čista tišina. Skoraj deset minut je delal v tišini, preden se je ponovno ovedel tega sveta.

»Moramo zaobiti kodo,« je rekel. »Prišel sem do datoteke Zemlja- Luna, Feniksovo vstajenje številka 345897352.«

»Ja, to je to!« je vzkliknila Sara. »To je prava datoteka!«

»Zakodirana je. Zdaj moramo razmišljati. Predstavljata si, da sta vladni uslužbenki. Kakšno kodo bi namenili strogo zaupnemu programu?«

»Pojma nimam!« je takoj pritegnila El.

»Jaz bi jo poimenovala Feniks,« je zagrgrala Sara. »Ali pa preprosto Zemlja.«

Lu En se je zastrmel v računalniški ekran.

»Pa poglejmo ... Ne, predloga nista v redu. Zavrnjen dostop.«

Sara je zakrilila z rokami.

»Potem ne vem. Potem poskusi z Kazimir.«

Ponovno tipkanje, tišina, potem osupel vzklik: »Hudiča! Zadeli smo!«

Sara in El sta planili k pisalni mizi.

»Me hecaš?« sta vprašali obe v en mah. Lu En se je zasmejal.

»Ne. Zadeli smo v polno. Kazimir je pravo geslo. Zdaj pa poglejmo o čem govori datoteka.«

Potem so skupaj brali.

Zaupen dokument je razkrival vse podrobnosti evakuacije. Najprej bi se na varno odselila vlada in njeni uslužbenci, potem vsi pomembnejši znanstveniki, zdravniki in vojska, šele potem navadni Zemljani. Prva postojanka bi bila kolonija na Luni, ker je le ta najbližje planetu Zemlja in dovolj varna.

»Zdaj pa poglejmo, zakaj ima dokument tako nenavaden datum,« je dejal Lu En, ko je prenehal brati. »Lahko, da gre za pomoto.«

Potem je umirjeno tišino študentskega naselja presekala eksplozija. Ta je bila tako silovita, da se je petnadstropni stanovanjski blok stresel kakor žolca. El je kriknila.

»Napadeni smo!«

Sara je prebledela, Lu En pa je planil s stola in proč od mize.

»V zaklonišče moramo!«

»Ne!« je ponovno zavpila El. »Potrebovali nas bodo. Astronavti smo!«

Sara je divje pokimala.

»Ja. Študentje nas bodo potrebovali.«

Stekli so ven iz stanovanja v klet pod blokom.

Tu se je trlo študentov, od višjih letnikov do brucev, vsi po vrsti so bili zmedeni in vpraševali so eden drugega, kaj se pravzaprav dogaja.

»Mir! Mir! ... Pomirimo se. Kaj smo astronavti ali ne!?« je preglasil vse močan Lu Enov glas. »Panika nam ne bo koristila ... Sara! El, vidve z mano!«

Sara se je napela.

»Kam greš?«

»Nekdo mora pogledati, kaj se dogaja.«

El jo je že vlekla proti izhodu iz zaklonišča. Za njima se je prerival Lu En.

A na površje so pritekli štirje. Pridružil sem jim je študent šestega letnika, Viktor Paranamenko iz Moskve.

»Eksplozija je prišla iz tiste smeri. Videl sem,« je rekel, ko je sprožil prst in pokazal v smeri eksplozije.

»Pojdimo tja,« je pokimal Lu En.

Sara je zasukala obraz pod nebo in opazila tri leteče predmete, ki so krožili nad študentskim naseljem.

»Tamle! Tamle, gor!«

Viktor je pogledal kvišku.

»To so naši bojni lovci.«

Potem so stekli v smeri eksplozije.

Tu so naleteli na strašen prizor. Vseposvoda so ležale ruševine bloka, bilo je na desetino mrtvih in ranjenih. Sara ni več oklevala. Poklicala je svojega očeta in mu povedla, da so napadeni.

»Kdo vas je napadel, Sara?« je zahreščal zaskrbljen glas Phila Bohma v oddajniku.

»Ne vem. Veliko je mrtvih in ranjenih.«

»Pokličite oblasti! Pokličite oblasti, Sara!«

»Ne!« se je zdaj uprla. »Vemo za projekt Feniksovo vstajenje!«

Zavladala je groba, napeta tišina, preden se je Phil na drugi strani ovedel, da gre zares.

»Prihajam v Toulouse!« je rekel in prekinil zvezo.

Potem so pomagali ranjencem, jim nudili prvo pomoč in jih, tiste, ki so lahko, odnesli v zaklonišče.

Sara je bila zelo napeta. V želodcu se ji je nabirala pekoča bolečina, v grlu pa ji je obstala jedka kislina. Imela je občutek, da bo bruhal.

Potem je odjeknila nova eksplozija. Blok in tla so se je vnovič stresla. Študentje v zaklonišču so se vznemirili, nekaj deklet je zavpilo, da se bo blok zrušil in jih pokopal pod seboj.

El je zakopala tanke prste v Sarino laketo.

»Še vedno ne vemo, kdo nas napada,« je rekla.

Sara je zasukala obraz.

»Prav imaš,« je rekla. »In naša naloga je, da to odkrijemo.«

»O bojnih taktikah nimam pojma.«

»Tudi jaz ne, pa vendar – ne gre nam zavlačevati. V zrak moramo! ... Lu! Lu! V zrak moramo!«

Lu jo je slišal in se prerinil do nje.

»Prav imaš. Naši bojni lovci očitno niso uspešni!«

»Gremo?«

»Ja, pejmó.«

Zrinili so se ven na površje. Tudi tokrat jim je sledil Viktor Paranamenko.

Povedal je, da je vzletišče slabe pol milje proč in da bodo hitreje prišli do vesoljskih bojnih lovcev s terenskim vozilom kakor peš.

El je takoj pokimala.

»Vem, kje je vzletišče. Znaš voziti terenca?«

Viktor je odvrnil, da zna.

Sara in Lu sta že tekla med bloki. Za njima sta prhnila El in Viktor.

Na nebu nad njimi se je odvijala prava drama.

Trije lovci so sledili majhnemu vesoljskemu plovilu ploščate oblike, ki je streljalo na Zemljo. Plovilo je bilo gibko in spretno, saj je neprestano spreminjalo smer in cik cak švigalo sem in tja. Sledile so nove eksplozije.

Na dvorišču pred Akademijo za naravoslovje je bilo parkiranih nekaj akademskih terencev. Izbrali so največje vozilo, motor je zahrumel. Viktor je pritisnil na plin.

»Držite se!« je vzkliknil z raskavim glasom.

Saro je nenadni pospešek vrgel naprej v prednji desni sedež, kjer je sedel Lu En, potem ga spet nazaj.

»Preklete, Viktor!« je vzkliknila. »Ni potrebno, da nas vse pobiješ!«

Viktor je hitro in divje vozil, saj no na vzletišče prišli le slabih pet minut zatem. Tu je zavrl, poskakali so ven in stekli proti edinemu šolskemu bojnemu lovcu, ki je dobesedno sameval na pisti. Kje so ostala plovila, je pomislila Sara. Akademija je premogla kar tri manjše vesoljske ladje. Pogledala je v levo in ugotovila, da je opazovalni in vzletni stolp porušen. Časa za vprašanja ni bilo več.

Vkrcali so se.

Lu En je takoj sedel na pilotni sedež in se privezal. Že je klikal po pogonskih gumbih in zavrtel rdečo stikalo. Lovec je zarohnel.

»Sara, kopilotka boš ... ti El pozorno opazuj nebo, Viktor, ti pa streljaj na hudiča, ki nas je napadel.«

Sara se je v naglici privezala in ugotovila, da nihče od njih ni v popolni bojni uniformi. A kaj ko za kaj takega niso imeli časa.

Vesoljski bojni lovec se je pognal po dolgi pisti in se dvignil pod nebo.

Saro je zapopadel nenadni strah. Samo enkrat doslej je bila v bojnem lovcu, poleg tega pa še ni imela končane Akademije za bojovniške in taktične programe v Italiji. Študij se ji sploh še začel ni.

Zasukala je glavo k Luju.

»In če strmoglavimo?« je vprašala.

Lu ji je namenil kratek pogled.

»Se tega bojiš?«

»Če povem po pravici, ne bojim se zase.«

»Ampak?

»Za vas ostale.«

Lu se je zasmejal.

»Saj veš, da sem Irec. Teh ni tako lahko sklatiti z neba.« Potem se je zatopil v nov pogovor. Klicali so ga z bojnega lovca Ameba III.

»Tukaj zelenec Lu En, identifikacijska številka 2567 delta 890. Vidim, da potrebujete pomoč.«

»Prav, Lu En. A pazi se, hudič je spreten.«

»Sprejeto.«

Potem so se vmešali v boj na nebu. Lu se je ves čas moral izogibati tujemu lovcu, ki je streljal iz trupa rdeče laserske žarke. Viktor je v svetli mesečini prepoznal obliko sovražnega lovca in povedal, da je napadalec gotovo kak pobegli zapornik.

»To še nič ne pomeni,« je povzela El. »Še vedno ne vemo, kdo upravlja z bojnim lovцем.«

»Tip je nor, drži.«

»Mislim, da smo vesoljski terorizem že izkoreninili.«

»Očitno ga nismo.«

El je kriknila. Laserski žarek sovražnika je za las zgrešil njihovo bojno ladjo.

»Prekleti hudič! Na nas se je spravil!«

»Obrni se bom!« je zavpil Lu.

Plovilo je nenadoma zavilo navzgor in naredilo luping. Sari je vsa kri šinila v glavo, ko se je znašla v položaju z glavo navzdol. V želodcu se ji je naredila kepasta praznina. Toda prišli so sovražniku za hrbet.

Viktor je streljal in zgrešil.

Potem je na nebu odjeknila nova eksplozija. Eden od bojnih lovcev je bil zadet in strmoglavil je proti zemlji, naravnost v študentsko naselje. Sara je videla, kako se je pilot izstrelil v zrak in kako se je kmalu zatem odprlo rezervno padalo.

»Speljimo napadalca proč!« je rekla. »Lu! V atmosfero moramo.«

»Pa si prepričana, da nam bo sledil?«

»Bomo videli.«

Lu je izvedel nov maneuver in šinil proti jasnemu nebu, med zvezde. A sovražnik se je pognal za njimi. El je zavpila.

»Za nami gre!«

Lu je pospešil in zavil v levo. Mimo njih je hušknila ognjena strela. Dolgo sta se lovila po praznem prostoru. Potem se je zgodil nenaden preobrat. Lovu na sovražnika se je pridružil nov bojni lovec. Ta je imel srečo. Z povprečno lahkoto je sestrelil

sovrážno plovilo, ki je strmoglavilo na zemljo in se raztreščilo v ognjenih plamenih.

»Dobro delo, Lu,« je zahreščal moški glas v radijskem oddajniku. »Vrnite se v bazo.«

»Sprejeto. Vračamo se v bazo.«

Pristali so slabih deset minut zatem.

Na pisti jih je pričakala množica. K njim je pristopil poveljnik bojne enote, gospod Vladimir Ševčenko. Segel jim je v roke in postal pred Lujem.

»Dobro, da ste ga speljali proč,« je dejal. »Endi je imel potem lahko nalogo.«

Lu se je posmejal.

»To je bila Sarina domislica. Ona vedno rada zbeži v veselje.«

»Sara?«

Sara je stopila malček naprej.

»To sem jaz, gospod poveljnik ... Sara Bohm, identifikacijska številka 897654 alfa 0091. Pravkar zaključila izobraževanje za aeronavtko.«

»Čestitam za uspešno šolanje.«

»Hvala.«

Viktor je vtaknil roke v globoke žepe hlač.

»Kaj se je dejansko zgodilo? Zakaj smo bili napadeni?«

Poveljnik je poravnal hrbtenico.

»Kaznjenec,« je odvrnil. »Na Luni je ukradel bojno letalo in odletel proti Zemlji.«

»Je bil kaznjenec Zemljan?«

»Ne. Križanec.«

»Mislim sem, da smo vesoljske teroriste iztrebili.«

»Ne povsem. Predatorji še vedno preživijo na nas.«

Potem je Saro dosegel klic. Skozi množico teles se je prerinil njen oče Phil Bohm. Pohitel je k njej in jo pred vsemi objel. Saro je obšla zadrega. Oče je le redko izkazoval tako odkrita čustva.

»In ničesar ne črhni o Feniksu,« ji je mimogrede zašepetal na uho.

Sara se je zdrznila, a ni rekla nobene.

Ure pozneje, ko je bila reševalna akcija ostalih žrtev v polnem teku, je z očetom ostala sama. Odšla sta v njeno študentsko sobo, kjer jo je oče posedel na posteljo in ji zabical, da nikoli več ne sme vdreti v noben vladni program.

»Ampak, kaj pa datum izvedbe evakuacije? Je to laž?« se je kljubovalno uprla.

»Ne, ne povsem,« je dahnil v priznanje Phil Bohm. »Del človeštva se jutri začenja seliti na Luno. Vsak tisti, ki to hoče.«

Sara je strmela v že osivelega očeta.

»Pa si ti kdaj razmišljal, da bi za vedno odšel s planeta Zemlja?«

»Sem.«

»In?«

»Dokler ne dokončáš vseh študijev, ne morem nikamor.«

Sara je pogledala na uro. Kazalca sta kazala dvanajsto proč. Lu En! Jo je prestrelilo skozi možgane. Poklicala je El. Ta ji je obljubila, da se dobita na vzletni pisti.

Lu En je stal v množici drugih pred porušenim poletnim stolpom in čakal, da jih pozovejo naprej na medplanetarno križarko, ki je letela na Mars. El ga je že od daleč opazila in zavpila.

»Lu En! Lu En!«

Tudi Lu En ju je opazil. Njegove oči so se bleščale, ko je prišel čisto blizu.

»Kaj pa vidve tu?« je vprašal v narejenem začudenju.

Sara je priprla oči.

»Si mislil, da boš pobegnil brez slovesa, ali kaj?«

Lu se je zasmel.

»Še vedno sem tu.«

Potem je množica oživila. Vrata vesoljske ladje so se odprla. Posadka se je začela vkrcavati. Lu En je zasukal glavo v El.

»In glej, da jutri narediš ustni zagovor!« ji je zabičal. El so se v očeh nabrale solze.

»Veš, da bom,« je dahnila s skremženim obrazom.

Sari je postalo majčkeno hudo. Šest let prijateljavanja je doseglo svoj prvi cilj. Lu En, za glavo večji od nje, je strmел dol nanjo. Njegove mačje zelene oči so se toplo svetile.

»In ti, Sara, nikar me ne pozabi.«

Sara je stresla z lasmi.

»Bučman! Le kako naj pozabim vse tvoje vragolije, ki si jih zganjal celih šest let. Pogrešala te bom.«

Lu En je iztegnil roko, jo pograbil in prižl k sebi. Še preden se je Sara ovedla, kaj se pravzaprav dogaja, je na čelu začutila vroč poljub.

»Se vidimo!« je še rekel, potem ga je pogoltnila množica.

Sara je z razprtimi očmi strmela za njim, El pa je tiho smrkala.

»Rad te ima, ta tepec.«

Sara se je zdrznila.

»Saj veš kako ognjeviti so Irci.«

»Ne, ne, to je drugače,« je preroško dahnila El. »Boš videla.«

Sara je pogledala v nebo brez oblačka. Spet si je zaželela, da bi bila tam zgoraj med zvezdami in s čajem v rokah opazovala planet Zemljo ...

H. P. Lovecraft

Bela ladja (The White Ship)

(prevod: Domen Mohorič)

Sem Basil Elton, skrbnik svetilnika na North Pointu, tako kot sta to bila pred menoj moj oče in dedek. Sivi svetilnik stoji daleč od obale, nad potopljenimi in zdrizastimi skalami, ki so vidne, ko je plima nizka, in nevidne, ko je visoka. Onkraj tega opozorilnika so se stoletja stekale veličastne barke s sedmerih morja. V dneh mojega dedka jih je bilo veliko; v času mojega očeta manj; sedaj jih je tako malo, da se občasno počutim nenavadno osamljen, kot da sem zadnji osamelec na našem planetu.

Z daljnih obal so prišle starodavne argozije z belimi jadri; z daljnih Vzhodnih obal, kjer sijajo topla sonca in vejejo sladke vonjave okoli čudnih vrtov in veselih templjev. Stari pomorski kapitani so pogosto prišli do mojega dedka in mu govorili o teh stvareh, ki jih je sam nato povedal mojemu očetu in ki jih je moj oče povedal meni med dolgimi jesenskimi večeri, ko je veter z Vzhoda srhljivo zavijal. V mladosti sem poln čuda bral iz knjig, ki so mi jih ti možje prinesli, veliko sem bral o teh stvareh, in o mnogih drugih.

Še čudovitejše kot izročilo starih mož in pripovedi iz knjig so skrivne zgodbe morja. Modro, zeleno, sivo, belo ali črno; gladko, razburkano ali gorato; morje ni tiho. Cele dneve sem ga gledal, poslušal in zdaj ga dobro poznam. Sprva mi je povedalo le preproste zgodbe z mirnih plaž in bližnjih pristanišč, vendar sva se z leti spoprijateljila in spregovorilo mi je o časovno in prostorsko bolj čudnih in oddaljenih stvareh. Včasih so se ob mraku razprli sivi hlapi in mi na obzorju omogočili pogled v višave; včasih so se ponoči zbistrile globoke vode in postale fosforescenčne, tako so mi dopustile poglede v globine. In ti pogledi so pogosto padli na težnje, ki so bile, težnje, ki bi lahko bile, kot tudi težnje, ki so; zakaj morje je starodavnejše od gora, obteženo s spomini in sanjami o Času.

Ko je polna luna visela visoko na nebesnem svodu, je z Juga prišla Bela ladja. Z Juga je pridrsela nalahno in tiho, četudi je bilo morje mirno ali razburkano, prijazno ali nevarno, ladja je vedno pridrsela nalahno in v tišini, z daljnimi jadri in nenavadnim nizem ritmično gibajočih vesel. Neke noči sem zašpegal na ladji moža, bradatega in ovitega, in zdelo se mi je, da me s kretnjo vabi na potovanje do lepih in neznanih obal. Pogosto pozneje sem ga videl pod polno luno in vedno me je vabil.

Bleščeče je sijala luna tiste noči, ko sem se odzval na njegov poziv, preko mostu iz luninih žarkov sem preko morja odšel do Bele ladje. Mož, ki me je vabil, me je pozdravil v mehkem jeziku, ki sem ga očitno dobro poznal, mehke pesmi so polnile ure, ko smo drseli proti skrivnostnemu Jugu, pozlačenemu z mesečino polne, blage lune.

In ko se je zaskrbelo, rožnato in čudovito, sem zazrl zelene obale oddaljenih dežel, svetle in prelepe, meni povsem neznane. Iz morja so vstale mogočne terase zelenja, posejane z drevesi, in tu in tam se je kazal lesket belih streh in stebrov nenavadnih svetišč. Ko smo se bližali zeleni obali, mi je bradatež pripovedoval o tej deželi, Deželi Zar, kjer prebivajo vse sanje in misli o lepem, ki pridejo na misel ljudem in ki so nato pozabljene. Ko sem ponovno pogledal terase, sem videl, da kar pravi, je resnica, kajti med prizori pred menoj so bile mnoge stvari, ki sem jih nekoč videl skozi megle onkraj obzorja in v fosforescenčnih globinah morja. Bile so oblike in fantazije odličnejše od katerihkoli, ki sem jih kdaj spoznal; vizije mladih pesnikov, ki so umrli v poželenju, preden bi svet lahko izvedel, kaj so videli in o čemer so sanjali. Vendar nikoli nismo stopili na poševne travnike Zara, kajti je povedano, da kdor tam hodi, se nikoli več ne vrne v domače kraje.

Ko je bela ladja odplula od tempeljskih teras Zara, smo na daljnem obzorju videli koničaste zvonike mogočnega mesta; in bradatež mi je dejal: »Tisto je Thalarion, Mesto Tisočernih Čudes, kjer prebivajo vse tiste skrivnosti, ki jih človek zaman poskuša razumeti.« Od bližje sem ponovno pogledal, videl sem mesto, večje od kateregakoli mesta, ki sem ga kdaj poznal ali o njem sanjal.

V nebo so segali zvoniki svetišč, nihče jim ni mogel videti vrhov; globoko v obzorje se je raztezalo mrakobno, sivo obzidje, onkraj katerega bi lahko zrl le nekaj streh, čudnih in grozečih, vendar okrašenih z bogatimi frizami in privlačnimi skulpturami. Močno sem hrepenel po vstopu v to fascinantno, vendar odbijajoče mesto. Rotil sem bradateža, naj me odloži na kamnitem pristanišču pri Akarielu, ogromnih izklesanih vratih; vendar je moja željo nežno zavrnil in rekel: »V Thalarion, Mesto Tisočernih Čudes, so mnogi prešli, vendar se nihče ni več vrnil. Tamkaj hodijo samo demoni in nore reči, ki niso več možje, ulice pa so bele od nepokopanih kosti tistih, ki so zrlí eidolon Lathi, ki kraljuje nad mestom.« Tako je Bela ladja plula mimo obzidja Thalariona in je več dni sledila ptici, ki je letela proti jugu, katere sijajno perje se je ujemalo z nebom, iz katerega se je prikazala.

Nato smo prišli do prijetne obale, veselo posejane z rožami vseh odtenkov, in kakor globoko v notranjost nam je segel pogled, smo videli prelepe osenčene livade in pergole, sijoče pod opoldanskim soncem. Iz osenčenih niš onkraj naših pogledov so prihajali izbruhi pesmi in sledi lirične harmonije, pomešane z milim smehom, tako čutnim, da sem z navdušenjem pozval veslače, naj nas odpeljejo proti tem prizorom. Bradatež ni nič dejal, le gledal je, ko smo se približevali kopnemu, poslanemu z lilijami. Nenadoma je veter z rožastih planjav in listnatih gozdov prinesel vonj, ob katerem sem vztrepetal. Veter se je okrepil in zrak je bil poln pogubljivega, grobnega smradu kužnih mest in razkritih pokopališč. In ko smo kot nori pobegnili od te zaklete obale, je dejal bradatež: »To je Xura, Dežela Nedosegljivega Užitka.«

Ponovno je Bela Ladja sledila nebesni ptici, preko toplih in blagih morij smo

pluli, gnale so nas božajoče, aromatične sapice. Dan za dnem in noč za nočjo smo pluli, in ob polni luni smo prisluhnili nežnemu mornarskemu spevu, sladkemu, kot tistega dne, ko smo odpluli od moje daljne domovine. In bilo je ob mesečini, ko smo se končno zasidrali v pristanišču Sona-Nyl, ki ga varuje dvojica kristalnih rtov, ki se dviguje iz morja in se sreča v sijajnem loku. To je dežela Lepega in odšli smo na zeleneče kopno po zlatem mostu iz mesečine.

V deželi Sona-Nyl ne obstoji ne čas ne prostor, niti trpljenje ali smrt; in tam sem bival mnogo eonov. Tu so nasadi in pašniki zeleni, svetle in dišeče so rože, modri in melodični so potoki, čiste in hladne so fontane ter veličastni in čudoviti so templji, gradovi in mesta Sona-Nyl. Tej deželi ni meje, kajti onkraj vsake panorame, polne lepote, stoji še ena lepša. Po podeželju in sredi blišča mest se sprehajajo srečni ljudje, od katerih so vsi obdarjeni z neomadeževano milino in neokrnjeno srečo.

Vse eone, ko sem tam prebival, sem blaženo vandral skozi vrtove, kjer so slikovite pagode kukale izza prijetnih kupov grmovja, in kjer so bila bela hodišča omejena z delikatnimi marjeticami. Preplezal sem rahlo hribovje, z vrhov katerega sem videl privlačne panorame ljubkosti, s stolpičastimi mesti, ki so bili ugnezdjeni v zelenih dolinah, in z zlatimi kupolami gigantskih mest, pobliskavajočih na neskončno raztezajočem se obzorju. Ob mesečini sem gledal lesket morja, kristalne rte in mirno pristanišče, kjer je bila privezana Bela ladja.

Bilo je polne lune noči brezčasnega leta Tharpa, ko sem videl obris vabljive forme nebesne ptice in občutil prve znake nelagodja. Spregovoril sem z bradatežem in mu povedal o svojih željah po odhodu proti oddaljeni Cathurii, ki je še nihče ni videl, za katero pa se verjame, da leži onkraj bazaltnih stebrov Zahoda.

Je Dežela Upanja in v njej sijajo popolni ideali vsega drugod poznanega; vsaj tako se govori. Vendar mi je bradatež rekel: »Pazi se nevarnih morja, za katere govorice pravijo, da Cathuria v njih leži. V Sona-Nyl ni trpljenja in smrti, vendar kdo ve, kaj leži onkraj bazaltnih stebrov Zahoda?« Vseeno sem se ob naslednji polni luni vkrcal na Belo ladjo in skupaj z omahovajočim bradatežem zapustil srečno pristanišče in se odpravil nasproti neznanim vodam.

In nebesna ptica je letela vnaprej in vodila nas je do bazaltnih stebrov Zahoda, vendar sedaj pod polno luno veslači niso peli mehkih pesmi. V mislih sem si pogosto predstavljal neznano Deželo Cathurio z njenimi čudovitimi nasadi in palačami in se spraševal, kakšne radosti me pričakujejo. »Cathuria,« sem si rekel, »je bivališče bogov in dežela nešteti zlatih mest. Njeni gozdovi so iz aloje in sandalovine, podobni dišečim nasadom Camorina, in med drevesi prhutajo vesele ptice, osladene s pesmijo.

Na zelenih in cvetočih gorah Cathurie stojijo templji iz rožnatega marmorja, bogato posejani z izrezljanimi in poslikanimi freskami, na dvoriščih imajo srebrne vodnjake, kamor z buhtečo glasbo vihrajo dišeče vode, ki prihajajo iz jamske reke

Narg. In mesta Cathurie so obdana z zlatimi zidovi in njihovi pločniki so prav tako zlati. Na vrtovih teh mest so čudne orhideje in odišavljena jezera, katerih dna so iz koral in jantarja.

Ponoči so ulice in vrtovi osvetljeni z vedrimi svetilkami, narejenimi iz tribarvne želvine lupine, tu pa ponovno vejejo mehke note pevca in lutnjača. In hiše mest Cathurie so palače, vsaka zgrajena nad dehtečimi kanali, po katerih se pretakajo vode svetega Narga. Hiše so zgrajene iz marmorja in porfirja, ostrešene so z bleščečim zlatom, ki odseva sončne žarke in širi sijaj mest, medtem ko jih blaženi bogovi opazujejo z daljnih vrhov. Najlepša je palača velikega monarha Dorieba, za katerega nekateri pravijo, da je polbog in drugi, da je bog.

Visoka je Doriebova palača in mnogo je stolpičev iz marmorja na njenih stenah. V njenih širnih dvorinah se zvrsti veliko množic in tu so obešene trofeje iz vseh vekov. Streha je iz čistega zlata, postavljena je na visoke stebre iz rubina in azura, in ima tako izrezljane podobe bogov in junakov, da se zdi, da tisti, ki gleda na njih višave, gleda na živelj Olimpa. In tla palače so iz stekla, pod katerimi tečejo prebrisano osvetljene vode Narga, živahno polne kičastih rib neznanih onkraj ljubke Cathurie.«

Tako sem si govoril o Cathurii, vendar zmeraj znova me je bradatež opozarjal, naj se vrnem k srečnim obalam Sona-Nyla; Zakaj Sona-Nyl je bil ljudem poznan, medtem ko še nihče ni videl Cathurie. In ko smo bili enaintrideseti dan na sledi ptici, smo zagledali bazaltne stebre Zahoda. Zamegljeni so bili, tako da nihče ni mogel zreti onkraj njih ali videti njihovih vrhov – za katere zares nekateri pravijo, da segajo vse do nebes. In bradatež me je zopet naprošal, naj se obrnemo nazaj, vendar ga nisem uslišal; kajti zdelo se mi je, da z meglice onkraj bazaltnih stebrov prihaja zven pevca in lutnjača; slajši od najslajših pesmi Sona-Nyl, ki meni poje hvalo; hvalo meni, ki sem daleč potoval pod polno luno, in bival v Deželi Domišlije.

Ob zvoku te melodije je Bela Ladja zaplula v meglo med bazaltnimi stebri Zahoda. In ko je glasba prenehala in se je megla dvignila, nismo več videli dežele Cathuria, temveč hitro in nezaustavljivo morje, na katerem je našo nemočno barko odnašalo proti nekemu neznanemu cilju. Kmalu nam je prišlo na ušesa daljno grmenje padajočih vod in našim očem se je na oddaljenem obzorju prikazalo titansko pršenje pošastnih slapov, kjer se svetovni oceani spuščajo v brezno ničevosti.

Tedaj mi je bradatež dejal s solzami na licu: »Zavrgli smo čudovito Deželo Sona-Nyl, ki je morda nikoli več ne bomo videli. Bogovi so nad ljudmi in oni so zavojevali.« In zamižal sem pred padcem, za katerega sem vedel, da bo prišel, nisem več videl nebesne ptice, ki je s posmehljivo modrimi krili prhutala na robu hudournika.

Po strmoglavljenju je prišla tema in slišal sem krike ljudi in krike stvari, ki niso bile človeške. Z Vzhoda so se pojavili viharški vetrovi in me ohlajali, ko sem bil

sključen na kosu vlažnega kamna, ki se mi je porodil pod nogami. Ko sem slišal še en trk, sem odprl oči in se zavedel, da sem na ploščadi svetilnika, od koder sem pred toliko eoni odplul. V temi spodaj se je kazala zabrisana silhueta plovila, ki je razpadalo na krutih skalah, in ko sem pogledal čez praznino, sem videl, da je luč odpovedala prvič, odkar je bil moj dedek oskrbnik.

In v poznejših nočnih urah, ko sem šel v stolp, sem na steni zagledal koledar, ki je ostal nespremenjen, tak, kot sem ga pustil ob uri odhoda. Z zarjo sem se spustil po stolpu in iskal razbitine na skalah, toda kar sem našel, je bilo le to: nenavadno mrtvo ptico, katere odtenek je bil od azurnega neba, in en sam razbit opornik, obarvan z belino, presunljivejšo od konic valov ali gorskega snega.

In zatem mi ocean ni več razkrival svojih skrivnosti; in čeprav je od tedaj polna luna še pogosto zasijala visoko v nebesih, se Bela ladja z Juga nikoli več ni vrnila.

Petra Rapačić

Lovci na nečiste

Pop¹

»Z avtom ne moremo priti do jame,« Mitar malce godrnjavo razlaga gostom. Kot jih je opisala Stana, je pričakoval kopico naravoslovcev ali omamljenih čarovnic, vse drugo, le teh treh plačancev ne. Je pa tudi pričakoval, da bo Stana ostala v vasi in sodelovala pri tem, kar je kuhala, a ne - gospa je po hitrem postopku spakirala in odšla v Beograd k svoji hčerki in zadolžila njega, popa, da jih seznani s situacijo. Če ga stari pop Đorđe ob predaji parohije² ne bi odvedel na stran in pod skrivno prisego razložil, da so vse legende resnične - zmaj, vile, mrtvi in vse, česar se spomni - bi nagnal vražjo babnico in njena motenost tja, kamor je sonce nikoli ne posije. Tako se je zavedal, da je tako babnica ljudi varovala na njen način, on pa na svoj.

»Gremo peš, z vodnikom. Teren je večinoma nedostopen in treba je biti previden,« je še razlagal.

Prekinil ga je smeh do ramen segajočega plavolasega fanta. »Pop, vodi nas, če poznaš pot. Konfiguracija terena je naša najmanjša težava.«

»Še čakam na plačilo,« jih je opomnila punca z dolgimi srebrnimi lasmi. Sedela je na turškem sedežu na motornem pokrovu s prenosnikom v naročju in nestrpno tipkala.

»Ja, ja.« Fant je zamahnil z roko. »Imamo čas do večerje.« Zdelo se je, da si želi

1 - Pop - pravoslavni duhovnik

2 - Parohija - pravoslavna teritorialna administrativna enota - župnija

oditi, pa naj bo plačan ali ne.

Tretji fant, razmršen in rdečelas, je stal naslonjen na vozilo in strmel v planine. Ni jih prišel pozdravit, ni snel očal. »Lahko letim tja,« je rekel prvič, odkar se jim je pridružil oče Mitar.

»No, brez nas ne boš,« se je zarežala punca.

»Helikopter nima tam kje pristati.« Prezrl je dečkov posmehljivi nasmeh in zmeden pogled svetlolasega moža. Posel je bilo treba zaključiti. »Zakaj mi ne razložiš, kakšne so tvoje kvalifikacije proti tistim ... vilam in karakondžul in ... česa vse ni tam?«

Plavolaska je frnila:

»Karakondžula, kljub vašim verovanjem, ni nič drugega kot produkt nečiste vesti. Vil se ne dotikaj in tudi se te ne bodo dotaknile.«

»A ne ugrabljajo otrok za svoje članstvo?« Mitar se ni pustil zmešiti.

»Ne, kaj naj z njimi? Vile so otroci narave, ne potrebujejo potomca zaljubljenec v tehnologijo.«

»Nismo bili vabljeni zaradi problema z vilami,« je povedal svetlolasi fant. »Začne se z majhnimi stvarmi.« Mitar je skomignil z rameni. »Stana pravi, da lahko poskrbiš za zmaja, aždaja, karkoli je tam. Njegova glava na polju lahko prekine prekletstvo in obnovi polja.« Nemirno je pogledal v smeri gore.

»Ne veste, kaj ste tam ujeli?« se je tip z očali končno obrnil k njemu.

»Pravkar sem vam povedal.«

»Zmaj ali aždaja. Ne more biti oboje.«

»So kakšne razlike?«

»Velike.« Rdečelaska je razpotegne ustnice v nasmeh. »Vidiš, pop, aždaji nimajo kril. Živijo v vodi in povzročajo težave ljudem. Narejeni so iz kače, ki je požrla drugo kačo. Zmaj pa ima krila, bljuje ogenj, obožuje višine in živi v jamah. To je točno takšen, kot sem slišal, da imate tukaj. In potem imate še ale, leteče kače z velikimi glavami, požrešne in nevarne.«

»Niso vsi nevarni?«

»Kakor za koga in kdaj.« je rdečelaska skomignila z rameni in nenadoma izgubila interes za nadaljevanje pogovora.

»Upam, da imate tukaj alu,« se je zarežal blondinec. »Zanjo zaračunamo dvojno.«

»Evo, ne vem, ste plačanci ali zmajski junaki,« se je posmehoval Mitar. Iz žepa halje je potegnil mobilni telefon in vtikal sporočilo. »Zdaj bo plačilo, ne skrbite. Obstaja samo ena majhna ovira, dvigniti ga morate sami, sicer se bo vrnilo. Zavarovanje, če, bog ne daj, umrete.«

»Misliš, da ima Bog kaj opraviti z zmaji?« je vprašala plavolaska.

Mitar se je nasmehnil. »V Svetem pismu so omenjeni kar šestnajstkrat. In nekaj, kar ste pozabili omeniti, od vseh letečih plazilcev se lahko razmnožujejo samo

zmaji.«

»Nismo pozabili,« je žalostno rekla dekle.

»In volkodlaki? Se omenjajo volkodlaki?« je vneto rekla plavolaska.

»Na Homolju ni volkodlakov,« je dejal Mitar.

Rdečelasec se je zasmejal. Plavolaska se je namrščila. Dekle je tipkala po prenosniku. Petnajst minut so preživeli v neprijetni tišini in se izogibali gledanju, ko so jim oči drsele proti gori.

Mitar je skočil, ko je iz prenosnika zaslišal močan ping. Deklica ga je zaprla z zmagoslavnim nasmehom na lepem obrazu. »To je leglo.«

Blondinec odpre prtljažnik in se obotavljajoče strmi v nekaj, kar se očetu Mitru zdi kot kup smeti: koli, bidoni, orehove lupine, nekaj posušenih zelišč, preslica, perje in vejice.

»A nimaš možnarja?« se Mitar oglasi brez upanja, kar ni nič v primerjavi z občutkom, ki ga preplavi, ko zasliši rdečelasko:

»Daj no, Ogi. Ničesar od tam ne potrebuješ.«

»Seveda?« jo Ogi zmedeno pogleda, nakar rdečelaska prikima.

»Klin zlomi klin,« pravi.

**

Zmaj

Zmajem ni lahko. Izvirajo iz štirideset let starih kač, čeprav nihče od ljudi doslej ni odkril, iz katere vrste, medtem ko zmaji po svoji preobrazbi na to blaženo pozabijo. Če bi metulj pozabil, da je bil gosenica, pravijo, bi dlje živel.

Tudi, razmišlja Gavrilo - kako kača ve, da je dopolnila štirideset let? Je to spontan proces? Je nekaj, kar je zapisano v genih? Ima mogoče človeku podoben intelekt, da šteje in si zapomni? In zakaj traja še šestdeset let, preden dobi drugo priložnost za preobrazbo? In ... Kaj je tisto, kar jo je medtem naredilo tako zagrenjeno in zlobno, da se je spremenila v alu, močnejšo, silnejšo in sposobno preobraziti se v karkoli ona želi?

Gavrilo ni vedel, saj očeta nikoli ni srečal, in ko je vprašal o njem, je mama nenadoma utihnila in spremenila temo. O lastni vrsti ne ve veliko in po današnjem večeru verjetno ne bo nikoli več dobil priložnosti izvedeti. Ko se prebijajo skozi goščavo, razmišlja, da bi podnevi preprosto vstopil v jamo, našel plazilca in se človeško, no zmajsko, pogovori z njim. Načrt je imel več pomanjkljivosti. Prvič, pop ni prepričan, a meni, da je zmaj ujet že kakšnih sto let, če ne več. Jezen bo in željan maščevanja. Normalno, v takem razpoloženju ni nikomur do čveka. Drugič, njegova mati je precej prepričana, da čistokrvni zmaji ne prenesejo mešancev, kot je on. Legende jih lahko stokrat pohvalijo in jih imenujejo zmajevi junaki, a dejstvo je, da ob pravih zmajih delujejo kot pudlji ob volkodlakih. Kot volkovi poleg volkodlakov.

Popolnoma je vseeno.

Odkima in neha razmišljati. Ko so se borili z aždajo, je bil največji trik zvabiti ga na prosto. S tem zmajem to ne bo problem. Se lahko zmaj spremeni v alu, če se dovolj razjezi? Morda bodo še vedno lahko podvojili honorar.

Malo je starodavnih in resnično zlobnih bitij še ostalo na zemlji. Kaj bodo počeli, ko bodo vse iztrebili? Ali naj dežurajo v križiščih in ponoči uravnavajo promet nečistih? V oddaljenih vaseh prodajajo spreje proti bolham? Dobil je občutek, da bo dolčas dobrodošel, če bodo preživeli do naslednje zore.

»Evo, tukaj,« pravi duhovnik, ko se znajdejo pred zevajočim vhodom v jamo.

Ognjen takoj začne hoditi naokrog, meriti in mrmrati v brado. Ravi globoko vdihne, zapre oči in »posluša«. Gabriel z rokami v žepih strmi v nebo. Sončna svetloba komaj sega do tal skozi krošnje visokih dreves. Tukaj bo težko razširil svoja krila. Ob tem se počuti nenavadno sproščeno in umirjeno.

»Jezen je. In to zelo,« pravi Ravi.

»A ti ne bi bil?« odvrne tiho.

Približa se mu in ga zaskrbljeno pogleda.

»Boš previden? Prosim.«

»Daj no stara, saj sem star sto štirinajst.«

»Ta ni kot drugi.«

»Kateri drugi!« pomisli Gavril. »In kakšen je?«

Ravi ne odgovori. Pop stoji v bližini, očisti plašč s tal in se dela, da jih ne sliši.

Gabriel ga popolnoma razume, včasih je boljše živeti v blaženi nevednosti.

Ognjen je končal svoje izračune. »Gavro, brat, dovolj je prostora zate. Idealno bi bilo, če bi zmaj prišel ven v nekaj dneh. To bi nam dalo prednost poznanega terena in svetlobe. Upam, da ima vid po toliko letih teme močno poškodovan. Najslabše, kar se lahko zgodi, je, da te povleče v boj v notranjost. Če se to zgodi, beži.«

»A me učiš, kako se boriti, Ogi?« se Gavril široko nasmehne. »Ne, da te zdaj izprašim.«

»Mir, otroci, nisem vas tako učila,« reče Ravi, čeprav je očitno, da jo dražijo.

»Oče, hvala za družbo, vendar je najbolje, da se vrneš, dokler je še dan. Se vidimo jutri zjutraj.«

»Če Bog da,« pravi pop Mitar.

»In junaška sreča,« pravi Ognjen.

Gabriel molči. Vsak zaupa tistemu, kar mu je ljubše.

**

Vila

»Kako privabiš zmaja?« vpraša Ognjen.

»S sladoledom,« se je hitro odzval Gavril. »In lepimi dekleti.«

»Iz česa je ta sladoled?« vpraša Ognjen.

»Jagodni.«

»Kaj pa, če imam smetano ali čokolado?«

»Torej ga imaš?«

»Ne.«

»Potem nič.«

»In dekleta?«

»Lepe in seveda pametne. Pa višine se ne smejo bati.«

»Ker ti je tvoja glava v oblakih.«

»Včasih.« Gabrielove ustnice so se zavile v nasmeih. »Najbolje, če je vila.«

»Kje naj ti najdem vilo, zmajev junak?« se smeji Ognjen.

Molčijo in opazujejo, kako teče čas in sonce spreminja položaj senc med krošnjami. Ležijo na travi z glavo na glavo, v položaju rok, ko kažejo dvajset do štirih. Gavril je potegnil dlani pod zatilje, Ognjenove so počivale na mišičastem trebuhu. Ravi se je nekako izgubila. Ognjen čaka na vrnitev, da lahko postavi naslednje vprašanje.

»Kako se ujame zmaj?«

Ravi stoji na položaju dvanajst, nasproti sinovom, vrh njene sence se dotika njihovih glav.

»Zelo težko,« odvrne.

»In vse te zgodbe o kožah? Veste, ko se zmaj preobrazi in pusti kožo na skritem mestu, pa jo neka nora babica najde in zažge.«

»Je to tisto, da zmaj v obliki fanta skoči kot jezna kača in reče deklici, da ga ne bo nikoli več videla, ter se spremeni v zmaja in odide?«, se je posmehoval Gavril.

»Prazne fantazije,« frkne Ravi. »Zmaj ni kača, da vsako leto menja kožo. Pohotne gospodinje so pripovedovale pravljice, kako se zabavajo s konji.«

»Jim nihče ni rekel, da ne gre tako?« se sprašuje Ognjen.

»Zakaj bi?« se smeji Gavril. »Medtem ko starke tavajo v temi in iščejo kakih dvajset metrov dolgo srajco, zmaj mirno spi z dekleti.«

»Kako mislite, da so tega ujeli?«

Ravi močno zavzdihne in se usede zraven njih. Nenadoma je videti utrujena in zaskrbljena. »Ta zmaj je star. Mogoče je kje spustil kakšno lusko in so tja prihajale starke. Morda je pil vodo iz izvira, kjer ni smel, pa je bila zato vila užaljena. A najverjetneje je po pomoti šel spat, kamor ne bi smel, zato so ga ujele duše mrtvih, ker iščejo toplino živih. Če se ljudje ne bi izvajali ritualu za ohranjanja mrtvih skupaj,

bi se zmaj že zdavnaj osvobodil.«

»Zdi se mi, da bi ga morali pustiti, da v miru spi po hodnikih za podzemlja,« je dejal Gavril.

»Pa kmetje?« vpraša Ognjen.

»Kmeti? Kaj je z njimi?«

»Vas je že ukleta. Kaj, če jih napade?«

»Zakaj bi?«

»Gavro ima prav, noben človek ne more sam ujeti zmaja, poleg želje in bajalice je treba še kaj več: ime, lusko, kri, pomoč vile. A tudi Ogi ima prav, pojma nimamo, kako se bo zdaj zmaj odzval na ljudi. Če ne bi bilo njihovih ognjičev in ritualov, če se ne bi nevede postavili za varuhe njegove ječe ...«

»Tam ni bilo ničesar zaradi neznanja,« malo zarenči Ognjen, ko se razjezi. »Kaj pa tisti plamenčki, ki jih je omenila tamkajšnja vedeževalka? Rekla je, naj bi branili vas pred zmajem.«

Ravi je skomignila z rameni:

»Človeška magija. Nimam pojma. Vas ni bila prekleta, ker je tako želel zmaj, ampak zato, ker so ga izdali. Narava mu je dala moč, da dela dobro in glej, kaj so mu ljudje naredili. Čisti zakon narave.«

»Ampak ... kako ve, kadar ni mesečine?« vpraša Gavro.

»Ni nehal šteti,« je zlovešče odmeval Ravin odgovor.

**

Družina

V noči brez lune fant vstopi v jamo, kjer ga tema v sekundi pogoltne. Zmaju noče dati možnosti zaleta. Pred tem je snel sončna očala in jih dal bratu. V temi se ne vidi najbolje, a njegove oči so rdeče kot ogenj.

Zunaj, relativno daleč, ga čakata brat in mama. Njegove oči se zlato iskrijo, mišice žarijo od želje, da bi skočil za njim, čeprav ve, da ne bo imel možnosti. Njene oči so zdaj črne in brez zenic. Tako so videti oči vilinke, ko je zaskrbljena ali jezna.

Pripravljeni na najhujše, da bo zmaj, ki še ni nehal računati, da bo blizu izhoda, takoj ko se bo malo stemnilo in že precej daleč, preden bo odbila polnoč, zato jih ni presenetilo, ko so le nekaj minut pozneje iz globočin teme zaslišali shrbljive krike.

Pred jamo je izbruhnila eksplozija nerodnih gibov dveh prepletenih zmajevih teles, ki sta vrtnčila zrak in z ostrimi zamahi močnih kril upogibala krošnje k tlom. Za povprečno človeško oko bi delovali kot pobesneli demoni, iztrgan del noči, zgoščen od besa in z željo po ubijanju. Povprečni človeški možgani bi naredili napačne zaključke in potem popolnoma ponoreli. Razlogov, zakaj se v Homolju ponoči ne gre nikamor, je veliko in nocoj lovci na nečiste dodajajo še enega. Resnica je, da se le otroci bojijo teme, odrasli pa se bojijo tega, kar živi v temi.

Zmaj, ki je komaj čakal, da zapusti temo jamskega labirinta, polnega duš zmedenih človeških bitij. Popolnoma je bil prepričan, da ga na nebu čakata veselje miru in tišine noči. Prisotnost nepričakovanega nasprotnika, nič manj kot drugega zmaja, ga je tako razjezila, da ni mogel razmišljati. Vse, kar si je stari zmaj želel, je bila svoboda in ni mu bilo mar, kaj in kdaj bo pregazil, da bi to končno začutil. Vendar se je v norosti razočaranja spomnil, da ne sme bljuvati ognja. A ne zato, da bi žgal drevesa, ker mu je zanje v tem trenutku čisto vseeno, ampak zato, da se ne bi zaslepil in dal nasprotniku odličen pregled.

V navalu obupa se je pognal kvišku in ni mu bilo mar, da mu veje trgajo krila ali da mu nasprotnik zabada kremplje v hrbet. Za trenutek sta se razšla pod šibkim sijajem zvezd, medtem so drevesa pod njimi plesala v norem ritmu plahutanja raztrganih kril. Stari zmaj je hotel odvihрати čim dlje od planine, da bi lahko čim dlje izkoristil novo pridobljeno svobodo. Na svojo smolo je izbral smer, ki ga je pripeljala do vasi, kar je okrepilo nasprotnikovo namero, da mu blokira pot.

Doleti ga še en klinč in trganje s kremplji po trebuhu. Ranjena zver tuli in pade v praznino.

Ognjen in Ravi sta ju našla, kako se zvijata v reki, sekata en na drugega, prešibka, da bi nadaljevala boj in preveč trmasta, da bi priznala poraz. Ognjen se je spremenil in kot velik volk stal ob bratu, pripravljen na boj.

V normalnih okoliščinah mu mlad zmaj ne bi bil enakovreden. Za razliko od njega je redno jedel, telovadil na prostem in zdelo se je, da je v nasprotniku čutil vilinsko kri. Pravzaprav ga je narava dvojno blagoslovila. Trojno, če mu je volkodlak pomagal.

»Kakšni časi so prišli,« je godrnjal, »ko so se njihovi obrnili proti svojim, v korist muhastih ljudi?« Počutil se je, da mu reka daje dodatno moč in namenil si jih je povrniti v celoti.

Obema so spredaj visela krila, neuporabna, a še vedno so tu močni udi, ki bi se jih dalo raztrgati.

»In ko sem ti rekla, da se jih znebiš, nisi hotel, konj trmasti,« je siknila vila z obale.

Zmaj je tako hitro obrnil glavo, da je njegova čeljust neprijetno zaškripala. »Ravi? Ravijojla, si to res ti? Kaj delaš tako oblečen?« se je stresel.

»Kaj te briga,« je zabrusila, kljub temu da so ji solze tekale iz mehkih zelenih oči. »Da si vsi takoj vzamete človeške podobe! In to takoj. Si me slišal?«

Še kako so jo slišali. Po kratkem neprijetnem šelestenju in zvijanju naokoli je v vodi do pasu stal žilav rdečelasi mož z rdečimi očmi, ki se niso mogle nagledati vile.

Gavrilo se je omamljeno zamajal proti obali, ko ga je Ognjen pridržal.

»Ne! Ostani notri,« je ukazala Ravioil. »Voda je zdravilna.«

»Seveda,« vendar se je Gavrilo primajal do plitvine in čofnil, koliko je bil dolg in

širok. Znašel se je z nosom v vodi. Nad njim je stal Ognjen in z ostrim pogledom je iskal podobnosti med starejšim in mlajšim zmajem. Med bojevanjem sta se lepo iznakazila in en drugemu sta se namenila izkopati drob. Voda je hitro zacelila rane.

»Brat,« je zažvižgal volkodlak.

»Zdaj nimam moči,« je zavpil Gavril.

Starejši zmaj je ignoriral lastne poškodbe in stopil skozi vodo, da bi bil bližje vili. Ona pa je vstopila v reko in ga zadržala.

»Zakaj si tako trmast?« je zašepetala, ko so se njegove močne roke ovile okoli nje.

»Pogrešal sem te,« je zašepetal, ko ga je objela.

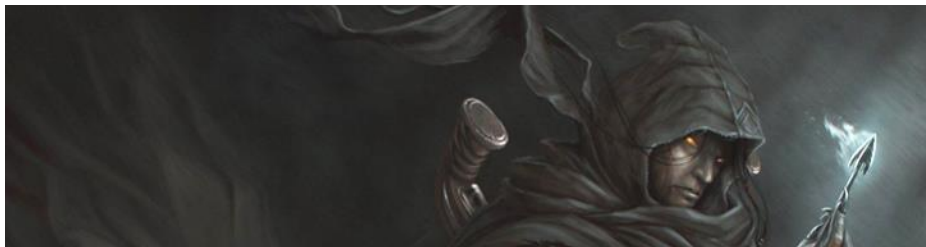
»Mama?« Ognjen si ju je upal prekiniti.

»Mati?« je tiho ponovil zmaj in se ločil od vile le toliko, da jo je pogledal v oči.

»Zavedam se, da je zmaj moj, toda od kod je prišel volkodlak? Ali si ti ...?«

»Posvojila sem ga,« je grozeče odvrnila vila, ko se ji oči temnele. »Z nami je že od malih nog, ko je bil še mladiček. Te moti?«

»Popolnoma nič,« je hitel reči zmaj in še enkrat potopil obraz v slapove njenih srebrnih las. »Popolnoma nič.«

Radomariola Cikić

Nekaj o avtorici

Radomariola je rojena 22. 12. 1991 v Drvarju.

Končala se osnovno šolo v Turjaku, šoli »Vuk Stefanović Karadžić«, gimnaziju v Gradiški in zatem ekologijo na UPS v Banja Luki.

Ukvarja se pisanjem in živi v Gradiški.

Do zdaj je izdala tri knjige - Roman »Anamarjel« in dve zbirki zgodb »Njujorški kafić« in »Mladićeva ljubav.«

Vratar

(prevod: Bojan Ekselenski)

Anamarjel

O nastanku pekla in nebes obstajajo različne legende.

Ampak vse so resnične in neresnične.

Spremenila so se le dejstva.

»Zdravo.

Pišem vam pismo. Moje ime je Hana. Po tem dnevu vem, da ne bom več obstajala. Ne sprašujte, kako vem. Nisem še izbrala imena. Ampak živel bom drugo življenje. Moje ime bo drugačno. Ljubila bom drugače. Druga oseba bom.

Hana.«

»Mojim čudovitim staršem na zemlji.«

»Spet pišeš ta grozna pisma. Nujno moraš k psihologu.« Mama mi vzame pismo in v rokah ga zmečka. Nihče v resnici ne ve, da sanjam resnico o vsem tem tukaj na Zemlji. O nebesih in raj.

Ampak mislijo, da sem nora, kar naj.

Verjetno sem. Že dve leti sem punca s shizofrenimi halucinacijami o demonih, peklu in hudiču.

Redno hodim k psihiatru.

Jemljem antidepresive, antipsihotike in anksiolitike.

To sem jaz, Hana.

Ampak vse to spretno skrivam. Ni važno. Z leti sem se naučila ignoriranja. Nocoj grem ven s prijateljicami in vem, da bo to skoraj normalno.

Medtem ko v zvočnikih odmevajo Usher Yeah ...

Peace up, A-Town down

Yeah, ok, lil' Jon

Yeah, yeah yeah, yeah yeah, yeah

Yeah, yeah yeah, yeah yeah, yeah

...

Imam občutek, da me nekdo opazuje.

Divje zberem stvari in zbežim, ne da bi koga obvestila.

Niti najboljše prijateljice ne. Odhajam in čeprav na pamet poznam ulice do hiše, poskušam v glavi utišati hrup glasov ljudi iz pekla, ki me kličejo.

Obrnem se in vem, da sem naredila napako, ker je slepa ulica in počutim se kot oseba, ki drži ognjeno kroglo in z njo nekoga ubije.

Poleg mene se pojavi mladenič in vanj debelo gledam.

Nikoli nisem videla lepšega bitja.

On je angel.

Vratar.

»Zamudili ste. Igra se začne. Tukaj je naš angel, zdaj vemo, kdo je.«

»Odidi!« kriči.

In drhtim ob njegovem glasu.

It's time to game the begin (Čas je za začetek igre).

In na vrhu strehe poje možki.

The prophet is my name.

And i call myself that.

No nickname.

...

Fant poleg mene se napne in preprosto izgine. Nič, moram se sprijazniti, da gre najbrž za še eno shizofreno halucinacijo. Ampak prvič se domov vračam žalostna. Tam me napadejo, ker sem zbežala iz kluba in nisem nikogar poklicala. Znova me silijo k tistemu nadležnemu psihiatru. Včasih si ga predstavljam kot hudiča z rogovi.

Naslednje jutro sem spet pri njem.

Ime mu je Damjan, zame je Hudič. Vztrajno me sprašuje, jaz pa molčim in vem, da mi bo predpisal nove tablete.

Pridem domov in, glej si no čudež, nikogar ni od domačih. Ampak tu je tisti fant od sinoči. Najprej si pomaham pred očmi in ugotavljam, ali je resničen.

»Ja, angel, pravi sem,« in potem me je prijel za roke in me potegnil.

»Pusti me! Kričala bom! Nisi resničen!«

»Še kako sem resničen. Pokazal ti bom. Poljubil te bom,« in to je tudi storil.

»Nisi resničen. Nisi.« Hočem se nekako izvleči.

Na koncu me odvede. Na isto mesto kot sinoči. Ista ulica. In tudi noč je.

»Žal mi je, vendar ti moram pojasniti nekaj stvari. Ti si Vratar, oziroma čuvaj vrat nebes in pekla. Varuješ jih, ne dovoliš jim odprtja. Kajti, če se to zgodi, bi zle duše razsajale po zemlji in srkale dobro iz ljudi. Dobre duše iz nebes bi bile nemočne. Zato se vrata ne smejo odpreti.«

»In kaj si ti?« mu mrmram v ustnice in si želim, da me poljubi. »Nehaj to početi angel, saj nama ni usojeno.«

»Kako to misliš?«

»Nepomembno.«

»Sem *Gamerunner*. Varujem igro na zemlji in v nebesih, da ne bi ušla izpod nadzora. Vse ima svoje meje in Bog ne vpliva na vse.«

»Zakaj si me sem pripeljal?«

»Da umreš, angel, saj samo tako lahko greš naprej.«

»Vau. Koga to vidim!«

»*Gamerunner* in *Vratar* sta dva oraklja, ki jima ni namenjeno biti skupaj.«

Moj psihiater je na vrhu kolone in čutim, da se mi približujejo. In *Vratar* ne počne ničesar, samo gleda.

V glavi zaslišim glas.

»Torej mora biti angel. Moraš umreti. S tem poljubom je naša zveza zapečaten. Za vedno boš slišala moje misli. Ampak ne bom dovolil, da umreš od roke zla.«

Zgrabi nož, me zabode in krvavim mu v rokah.

Vem, da si je odtrgal krila.

Vem, da so bila resnična tista krila na steni, na steni zarisana od znoja.

Vem, da nikoli nisem bila nora.

Vem, da so moje sanje resnične.

In vem, da umiram.

Zadnje, česar se spomnim, so besede:

»Na ulici te bodo našli dobri ljudje. To ni naša ločitev, ampak le preizkus. Poskusno obdobje. Zapomnite si, od danes ti je ime Anamarjel.«

»Ana, za vedno te ljubi tvoj Daniel. Angel varuh, *Gamerunner*, kakor hočeš. Ljubil te bom in te čakal večno, četudi me ne boš želela.«

Zadnja stvar, ki jo čutim, ko odteka kri, je nežen poljub na ustnice.

»Se vidimo kmalu, Anamarjel.«

To je vse, česar se spomnim, Charles. Samo ta zadnji trenutek.

»Kaj lahko to pomeni? Poznaš Anamarjel?« Ne vem. Vem le, da sem se zbudila in blodila po ulicah. S spoznanjem, da lahko berem misli in drugo, tako že veš, ko ste me našli. Moja družina. A to so vse pogostejše sanje. Ja, skoraj vsak večer, Charles, slišim glas tega fanta. Ves čas me kliče. V glavi ga imam in ne morem ga blokirati. Ampak zdaj veš, Charles, zdaj so vse težave izginile in ne morem si privoščiti izgube družine, ker mi pomeni vse.

»Ne skrbi. Preučil bom knjige, morda bom o tem kaj izvedel. Rekla si *Gamerunner*?«

»Da. To je njegovo ime ali Daniel.«

Ne vem, čemu, a drhtela sem ob zvoku njegovega imena.

»Še ena stvar, Anamarjel.«

»Povej, Charles.«

»Moraš zapustiti um male Elize.«

»Seveda! Čas je, da je ta otrok srečen in končno najde prostor pod soncem in živi življenje. Danes se bom mirno umaknila.«

Elizina zgodba ...

»Torej zdravniki pravite, da sem ozdravela, a kako je to mogoče. Trpela sem

zaradi razcepljene osebnosti. Kako je lahko to izginilo? Te bolezni niso ozdravljive, sami ste to rekli. In brala sem o tem.«

»Eliza draga, s tem, da si napisala knjigo o tisti Anamarjel, si očistila psiho in premagala travmo iz otroštva. In zdaj, ko se razhajava na koncu najine seanse, mi povejte še nekaj besed o vaši knjigi o Anamarjel. Mislim, da je to res vrhunec literature.«

»No, doktor, ne vem, kje naj začnem.«

»Končano je, Charles. Eliza je osvobojena. Predstavljajte si, celo knjigo o meni je napisala.«

V smehu nista spoznala usodne napake, da mali nista izbrisala spomina ali od česa so jo zdravili. Mala nikoli ne bi smela napisati te knjige in predstaviti dejstev o Anamarjel.

Prerok je odkimaval na vrhu strehe. Slabo. Usodna napaka se pripravlja. Čeprav je knjiga izmišljena, je omenjeno njeno ime. In to se ne bi smelo zgoditi. Njeno zemeljsko ime je skrivnost.

Njena druga polovica čaka. Čaka trenutek. In ne smejo se združiti.

Slabo se počutim, ko doma igram remi. Zunaj piha veter in pripravlja se nevihta. Vedno sem sovražila nevihte. In bala sem se jih. Čeprav se navzven zdim močna, sem pravzaprav zelo krhka oseba. Piha veter, drevesa se zibajo in občutek imam, da se bodo vsa drevesa polomila.

Pa občutek, da je on tam in me opazuje in čaka na trenutek. A brez kril je obupan, saj se mi ne bo mogel približati.

Ampak zmajem z glavo in odženem te misli. Živeti moram resnično življenje.

»Anamarjel, Charles te kliče.«

»Reci, Charles. Zapri vrata.«

»Kot sem ti dejal, preučeval sem knjige, ki jih imam v arhivu. Zelo so stare, starejše od Biblije.

Anamarjel, zanimiva je trditev teh knjig, da je skoraj polovica Biblije laž.

Omenjeni so izrazi, kot je Vrtar. *Gamerunner*.

In Prerok. Omenjajo, da sta V&G zelo skrivnostna, vendar se o njima veliko prikriva.

Pravi, da sta par, ki ne more živeti en brez drugega. Vendar jima ni usojeno. Eden mora vedno umreti. Kot prekletstvo, brez katerega ne moreta in ne obstajata.«

Ob zvoku njegovega imena in vseh informacijah, ki sem jih prejela, sem se zgrozila in zgrudila.

Bilo je, kot da bi mi nekdo iztrgal srce in dušo. Kot da sem mrtva, toda ta informacija mi še vedno nič ne pomeni. Ne vem, kdo je in kje je. Niti kako bom izvedela resnico.

Zbudim se vsa zmedena. Še vedno se počutim šibko. Zvok vrat me zbudi in srce

mi bije hitreje. Vstanem tako šibka in pokukam na vrata kot šolarka. Nobene orgle ne morejo zaigrati s tako angelskim glasom. Prelep je. Še nikoli nisem videla lepšega moškega, a kar me privlači, je njegova aura, ki jo izžareva. Kot bi mi kot otroku pel pesem in me klical. Zdi se, da pozna melodija mojega srca. Gre po stopnicah in me ob mimohodu moje sobe pogleda. Njegove oči se srečajo z mojimi. Kot da bi me udaril orkan. Kako je čutil, da sem tu? Kdo je on? Ni treba posebej poudarjati, da sem prebedela celo noč. Mučil me je čarobni neznanec.

Kdo je Charles od sinoči? Kdo mila Anamarjel? Tujec. Ministrstvo ga je poslalo nadzorovat. Kaj nadzoruje? Pogledaj, mila ima papirje. Dol mi visi. Pravzaprav naju ne bo nihče nadzoroval. Še posebej ne kakšen neznanec. Čao!

»Moje ime je Daniel.« Ponudi mi roko in skoraj se zgrudim. Res se moram znebiti te navade.

»Ni vljudno. Hej, angel.« Pomaha mi z roko pred nosom. Vsa trepetam, a mu vseeno zabrusim

»Spelji se nekam.«

Odidem na zrak, na dvorišče vile in začne deževati. Sovražim dež. Dež ne prinese ničesar dobrega. To so samo božje solze, ki jokajo nad nami. Prinaša grome, močno grmenje, strele, veter, ki nosi vse pred seboj, tudi hiše z družinami. Ustavim se ob reki. Pomirja me. A tokrat so valovi večji. Rokavi puloverja mi padejo čez komolec. V vsem tem hladu, kot molitev, na glas izgovorim misli.

Le zakaj se ne spomnim svoje družine? Zakaj ne poznam njihovih imen in videza? Zakaj nimam staršev? Kdo sem? Nikogar ni, ki bi me objel.

Obrnem se, ko reje reka vse bolj nemirna in to kaže s šumenjem valov. Trčim v nekoga. Moški je visok, suh, vitek in plešast.

»Zakaj stojiš sama?« se smeji.

Zagotovo kakšen vsiljivec. Oj, človek.

»Počakaj, Anamarjel.«

Kot bi me udaril s hitrostjo strele. Vse se obrne k meni. Kako pozna moje ime? Le redki ga poznajo. Sem oseba brez papirjev. Ženska brez imena.

»No, oprost, prestrašil sem te, vendar sem ti želel zastaviti nekaj vprašanj. Mala Eliza veliko govori o tebi.«

Eliza ... Počakaj ... Kaj za vraga? Morala bi ostati fikcija male. Neresnična.

»Oprostite, zmotili ste se, moram iti.« Zgrabi me za roko in zavpije:

»Nikamor ne greš!«

Čutim strašno bolečino. Roka, ki jo je prijel okoli zapestja, me peče in na njej je opekline. Videla sem ogenj.

Nato zaslišim Charlesov glas. »Mila, kaj počneš zunaj v tem vremenu?« Pazi se Anamarjel, ogenj peče, a ti se z njim igraš.

Prestrašil me je. Prvič v življenju me je iskreno strah.

»Gremo, mila.«

In kar sem doživela doma, me je še bolj presenetilo. Daniel je podivjal.

»Kdo ti je to naredil? Povej mi!«

»Kaj te briga?« Kakšen divjak. Prijelo me je, da vse pošljem k vragu:

»Charles, moram govoriti s tabo.«

Ko smo ostali sami, sem zaprla vrata in se prepričala, da nam nihče ne prisluškuje. In povedala sem mu za Elizo.

»Kaj ima ta otrok opraviti z mano. Ne vem, draga, jaz sem tako zmeden kot ti.

Kot da se nekdo igra z nama, midva pa ne veva ničesar o naslednjem koraku.«

»Strah me je Charles, glej, pustil mi je pečat,« in pokažem mu svojo opečeno roko. »Še huje pa je, ko sem ob njegovem dotiku videla prizore pekla. Glasove, ki me kličejo. Molijo. Valujejo za polnoč. Charles, bilo je grozljivo.« Z rokami si pokrijem glavo in čelo se mi namršči.

»Do zdaj sva vse razrešila, tudi tokrat bo tako.«

Prerok: »Ni dobro. Kar naprej govorim, da ni dobro. In nihče ne posluša. Nihče ni pri zdravi pameti. Vse bo šlo k vragu. Dobesedno.«

Prvič ni zakričal.

Zaskrbljeno vstopim v sobo. Uležem se v posteljo, a zaradi nemira ne morem zaspati. Pregarjajo me iste misli. Ogenj. Plameni. Meso, ki gori in se topi pod vročino, ki postaja vse močnejša. Z rokami si pokrijem obraz in jokam.

»Ne jokaj, angel.«

»Zakaj me tako kličeš? Daleč sem od angela. Velika grešnica sem. Sanjam o peklu in tam bom končala.«

»Poglej na to takole. Pekel in nebesa sta samo ideji. Pomembno je, kako se tukaj izkažeš,« in pokaže na moje srce. »In zdaj vam želim nekaj pokazati.«

»Kaj?«

»Vstati moraš, angel, in nagni se malo.«

Poslušam ga kot slepec. »Hecaš se, nisi resen.« Njegove ustnice so milimeter od mojih.

»Se želiš spomniti sveta, angel?« Oklevam, a moje besede kriče nasprotujejo srcu, ki ga žene strah.

»Ne,« odvrnem.

»Ko se želiš spomniti, me poišči.« Od tistega dne je vse postalo drugače. Slišala sem njegov glas, ki me je klical, a me ni motilo. Sploh nikomur nisem povedala. Njegov glas je kot pesem za moja ušesa. Veliko časa sva se skupaj pogovarjala, a se te teme od tistega večera nisva več dotaknila. Ko sva nekega večera igrala pasjanso, se na radijski postaji sliši neka pesem Yeah in začel me je oblivati pot. In me je samo objel:

»Ko si pripravljena, angel.«

»Strah me je, Daniel.«

»Vem. tudi mene je strah. Bojim se, da te ne bom izgubil. Zdaj, ko sem te končno našel. Kaj vse to pomeni? Zmeden sem. Zagotovo ve, da si. Ampak dobro me poslušaj. Vem, da mi tvoja duša zaupa. Ne moreš zaupati nikomur razen meni, niti Charlesu ne.«

Z rokami ga odtrgam: »Kdo si, Kar si. Da mi to govoriš.«

Grobo me prime z rokami:

»Želite videti, kdo so vaši starši. Kako za vruga bi to vedel. Če hočeš iti z mano.«

Vodi me mimo slepe ulice in ob prečkanju me strese strah vse do kosti. Pelje me naprej, zagledam razpadajočo hišo in odpelje me vanjo. Na srečo je prazna. Pove mi vse o mojem življenju do takrat, ko sem imela 15 let. Ampak to mi nič ne pomeni. Potem ko vidi, da zijam kot ovca, izvleče eno samo sliko in jo obrne proti meni.

»To si ti pred Anamarjel. Spoznaj Hano. Hana, to je Anamarjel sedanjosti.«

Gledam sliko in trepetam, to sem res jaz. Slišim samo kako govori o mojih besedah o Charlesu.

Padam, rušim se. Vse se mi spreminja. V duši. V moji glavi. Pogled na svet.

St. Angels Hospital ...

Gospodična Anamarjel je OK, le njen um se ne odziva, kot da se noče zbuditi.

Globoko v Anamarjel:

»Kdo sem? Kaj sem? Vse, kar sem mislila do sedaj, je nepomembno, ne pije vode. Moji prijatelji. Moja tako imenovana družina. No, jaz imam družino. Čisto pravo, iz krvi in mesa. Smo genetsko sorodni. Veže nas ista dediščina, ista preteklost.«

Njegove besede se mi vrtijo pred to temo, iz katere se prebujam.

»Tvoje ime je Hana. Kot najstnica ste trpeli za shizofrenijo.

Našli so vas mrtvo v slepi ulici spodaj.

Tvoji pravi starši vas niso nikoli razumeli.

To je vaše zadnje pismo, napisano nekaj let pred vašo smrtjo:

Pozdravljeni.

Pišem ti pismo. Moje ime je Hana. Vem, da po tem dnevu ne bom več obstajala. Ne sprašuj, kako samo vem. Nisem še izbrala imena. Ampak živela bom drugo življenje. Moje ime bo drugačno. Ljubila bom drugače. In jaz bom druga oseba.

HANA.«

Bi te zdaj spoznali, »ANAMARJEL«?

Na silo odprem oči in vdihnem zrak, kot da bi se dušila, vendar moram izvedeti resnico. In samo on mi lahko pove. Daniel. Ampak tudi njemu ne morem zaupati. Nikomur ne morem. Ne vem, s kakšnim namenom je prišel v moje življenje.

Zbudi se počasi. Mežika z očmi in se prime za roke, kot da bi se utapljal. Zdravniki jo zadržujejo in iščejo vodo. Boli jo videti takšno.

Počasi se zbuja, grabi z rokami, kot da se duši. Zdravniki jo obvladajo in zahteva vodo.

Moram pa izvedeti resnico.

Obiskujejo me zdravniki in eden izmed njih je nevrolog in psihiater Damjan. Bojim se ga. Hej, čakaj malo, saj je to tisti moški od pred nekaj noči. Zdaj me je res strah, saj sem bila tako dezorientirana, da ga sploh nisem prepoznala. Ampak on me gleda, se zlobno smeji in iz zdravniške halje, ko se mi približuje, izvleče nož. Preden sem lahko zakričala, se mi je z nadnaravno hitrostjo približal, mi z roko zakril usta in mi h grlu prisolnil nož. Pravi, da boš zdaj končno umrl, Vrtar.

»Dobro so te skrili, a zopet ne dovolj. Kar je očitno. Komaj čakam, da prelijem kapljico tvoje krvi.«

V tistem trenutku sem že videla konec. Svojo smrt. Potem pa vstopi *Gamerunner*.

Tudi ti si tukaj, da boš prisostvoval smrti svoje ljubljene. Nesojene neveste.« V tistem trenutku so bile moje oči kot senca, prestrašene in izbuljene. Kot žival pred zakolom in šokirana. Kaj to govori? Kakšna nevesta? Še dobro, da te je Charles odstranil za par trenutkov, da končno ubijem to dežurno nadlogo od začetka časov.

Daniel se mu približa z nadčloveško hitrostjo in obenem zadnja stvar, ki sem jo videla, ko sem omedlela od njegovega stiska na vrat. Padla sta skozi okno, steklo se je razbilo na milijon koscev. Edino, kar sem slišala, so bile Charlesove besede, ko je vstopil v sobo.

»Prekleta prasica, toliko let te hranim. Držim te pod streho. Toda tudi ti boš končala svoje življenje. Prisezem ti! Misliš, da te rešuje to, da sem te klical mila in da te ljubim? Globoko v sebi te sovražim. Ker vem, da v peklju držiš polovico moje mrtve generacije. Toda osvobodil jih bom in vladali bomo tukaj na zemlji. In plačali boste za vse. Želim vzeti nož in ti sam sodim ter ti prerezati to grlo.«

Solze mi pridejo na oči. Moški, ki sem ga imela za očeta mi reče kaj takšnega. Ne morem verjeti svojim ušesom. Solze namočijo posteljnino, na kateri ležim. Nimam več volje do boja. Hočem umreti.

Poleg mene se udejanji moj angel. Daniel. Ves je v praskah in ranah, ker se je boril zame. Rešil mi je življenje in vem, da me bo vedno varoval pred dobrim in zlim. In zdaj hočem v njegovem objemu najti le tolažbo. Žalostno se mi približa in hkrati mi s palcem nežno obriše solze, podrsa do moje brade in jo dvigne k sebi, da se soočim z njim.

»Torej si izvedela.«

»Da.«

Solze mi tečejo po obrazu in skoraj zajočem.

»Ne, angel. Veš, zate imam popoln predlog. Kaj, če za nekaj dni pobegneva od tod in vidiva, kako bo, kose vrneva čez nekaj dni? In kakšni osebi bi postala?

»Želim te, Daniel, potrebujem te. Ti in tvoja tolažba.«

»Angel, vse vem.«

Ne vem, kje sva. Vem samo, da sva daleč od vseh.

»Nihče naju tu ne more najti ali videti,« mi je rekel. Nekaj dni bova sama in vse mi bo razložil. Ko bom hotela. Morje je prečudovito. Pesek na plaži je mehak. To mesto je za spočiti dušo kot ustvarjeno. Prva dva dni sem počivala in uživala. In potem sem se odločila, da želim izvedeti vse. Obdajali so me valovi, ko sem v vodi do prsi. Približa se mi moj moški. Čudno, ampak tako sem ga začela klicati. V mislih, a mislim, da jih zna brati.

Angel, nekaj si zamišljena.«

»Daniel, jaz ...

»Ššš. Prepusti se mi.«

Čutila sem njegovo toplino, ki je sevala iz njegovega telesa in duša, ki je hrepenela po meni. S svojo drugo polovico, ki jo že leta išče. Ko se nasloni s hrbtom na moj hrbet, mi tiho reče:

»Angel, želiš izvedeti resnico.« Molčim, saj ne morem spregovoriti.

»Ne bom več ponavljal vprašanja, če želiš resnico angel. Ja, moj angel. Moja varuh.«

Zgrabi me okoli pasu, me dvigne in ugotovim, da sva kar naenkrat v spalnici. Njegovi poljubi so kot kaplja vode za mojo žejo. Kot bi pila iz izvira znanja. Izvirov preteklosti in prihodnosti. Ko me poljublja čez čeljust in ustnice, ki jih prekrižari, nežno čutim, kako me kliče njegov duh. Kliče daleč v preteklost in mi ponuja prihodnost. Ko sem srečala njegov pogled, se ta obudi in zažari od želje. Zavedam se, da želim na tej točki pripadati le njemu. V hipu sem ostala brez oblačil. Gola pred njim. Pred njegovim lačnim pogledom, ki me pogoltne. Kot da me je lačen. In jaz, ki nikoli nisem nikomur pripadala, želim Daniela popolnega tujca, čeprav vem, da pripada meni. In predam se mu. Z najino enovitostjo duha in telesa. Name pada senca.

Podobe ljudi v belem, ki se veselijo. Nasmejani plešejo in uživajo, ničesar jim ne manjka, a izpolnjeni z največjo srečo.

Podobe pekla, podobe, ki me vznemirijo in boli me glava. Pomirja me s svojimi poljubi in kliče: »Pomiri se angel, dokler sva tako spojena v eno.«

Grešnim duše, ki hočejo ven, se spahuje ogenj in ga lučajo vame.

Vidim svoje življenje v vlogi Hane. Vidim vse trpljenje in bolečino nerazumljenega otroka, mučenega s podobami pekla in nebes.

Vidim žalovanje svojih staršev za mano.

Vidim slepo ulico, kjer je bila ubita takratna Hana in rojena zdajšnja Anamarjel.

Vidim moškega, ki mi je pustil brazgotino od opeklin na roki.

Vidim vojsko hudobnih ljudi, s katerimi je obkrožen in me gledajo z ognjenimi očmi, ki mi grozijo s smrtjo.

Vidim oči, ki utripajo od ognja.

Vidim, kako me *Gamerunner* varuje in me zabije nož vame.

Ubija me in mi daje priložnost za novo življenje.

Priložnost življenja z njim.

Toda zadnji prizor je scena, ko stojim v vsa v belem pri vratih z zlatim ključem, ki je lahek, a ključavnica je pretežka za mojo roko.

In vidim ga, kako se mi približuje, tudi ves v belem, in izginja.

Govori mi, angel, imava priložnost biti skupaj, a zavedaj se, da ko pride čas, mora Anamarjel umreti.

S temi besedami se potopim v globoke sanje, kjer sanjam o angelih in blaženem raju.

Naslednje jutro.

»Moramo iti. Angel, vrniti se moramo,« medtem ko me trdno drži za obraz, vidim, da je napet in mu je težko.

Vrnili smo se brez načrta, kako naprej. Vem le, da moram umreti, toda kdaj in kje? Charles mi prileti v naročje:

»Mila, kje si bila? Skrbelo nas je.« Vsa se zdrznem in zatrepetam, a Daniel se me dotakne z roko. Zavedam se, da moram igrati. Na obraz sem si narisala najlepši nasmeh in mu hitela v objem, lagala sem sebi, saj njega nisem več mogla zavajati. Daniel kot iz topa ustrelil:

»Bila sva na prezgodnjih medenih tednih. Poročiva se. Pojutrišnjem, če bo šlo. Samo organizirati moram vse. Dajte nam svoj blagoslov.«

Ampak ti ... Ti ... Ne moreš ... Ne smeš ... Kaj ... Kako?«

»Kako to mislite? Charles, zagotovo vas nismo dobro slišali. Česa točno ne smemo in ne moremo storiti?«

»Zmedli ste me. Nekaj sem momljal sam zase. Seveda vam bom dal blagoslov. Moja hči Anamarjel, želim ti vse najboljše v tvojem nadaljnjem življenju in največjo srečo na svetu. Želim, da starost doživita skupaj.«

Prerok:

»Slabo. Vztrajno opozarjam vse in vsakogar. Nikakor se ne počutim dobro. To je treba ustaviti ali preusmeriti.

Moram govoriti z njo, Anamarjel. Toda najin pogovor mora ostati skrivnost.«

Pojutrišnjem. Dan D.

Poroka je potekala tako v cerkvi kot pred matičarjem.

Sledile so čestitke in zabava. Daniel me je opozoril, naj ničesar ne pijem. Sem pa po nesreči spila požirek vode. Menda mi ne bo škodila.

Zbudim se v umazani poročni obleki, prepojeni s krvjo. Znajdem se v isti slepi ulici, ki je določila, da še naprej srka moje življenje.

Kri je Danielova.

Mrtev leži pred mano.

V mojem naročju ...

Nič mi ni jasno.

Kako ... Kaj?

Zdaj mi je vseeno.

Ob meni sta Charles in Doktor. In vsi različni demoni kričijo in vreščijo in me nekaj prosijo.

Samo hlipam in solze mi tečejo po licu.

Pod metri tila najdem nož.

Hitro ga zgrabim in zarinem v svoje srce, napolnjeno z žalostjo, da Daniel ni več. Na srečo vem, da ga bom kmalu spet srečala.

Krvavim, ko me zapušča življenje.

Vidim slike nebes in Daniela, ki mi ponudi roko in me kliče.

Zberem si moč in rečem:

»Odpovedujem se daru.

Odpovedujem se življenju.

Odpovedujem se dolžnosti Vratarja.

In sprejemam novo življenje.

Življenje menjam za večno ljubezen.

V sebi imenujem novega Vratarja.

Dedinjo.«

Prvič v življenju sem srečna. Pravzaprav na nebu. V Danielovem naročju. Toda skupaj zaskrbljeno gledava v dol, na zemljo. Določeni smo kot novi angeli varuhi novega Vratarja.

Pogreb

Novinarji:

»Mlad zakonski par je na poročno noč, po poročnem obredu, pod vplivom trdih mamil, storil samomor. Par, za katerim joče narod.

Nevesta je namreč slavni lik iz knjige Anamarjel, kot je ime dekletu in se je dobro skrivala pred javnostjo.

Na pogrebu ni avtorice knjige Elize in se sprašujemo, kaj se je z njo zgodilo. Je razočarana nad dejanjem svojega izmišljenega lika? Predlogo lika romana, ki ga je navdihnili življenje pravega dekleta.

V oči javnosti zbode dejstvo, da se je v slepi ulici odigral zločin, kjer je bila pred več leti umorjena najstnica.

Eliza stoji sama, stran od vseh, in v tišini opazuje pogreb. Medtem ko dovoli, da se dežne kapljice dotaknejo njene kože in namočijo njena oblačila.

Zelo je zmedena. V roki drži pismo. Pismo, skupaj s šalom in ključem, darilom Anamarjel. Šal se nosi okoli vratu, ključ čez in prinese za srečo.

Vse ji je izročil čuden človek, ki se imenuje Prerok:

»To vam je zapustila Anamarjel. Na večer, ko boste izvedeli za datum njenega pogreba, boste odprli to pismo in poslušali njene besede, črko za črko.«

Še isti večer

Eliza vzame pismo in ga odpečati:

S prsti se ga dotika, kot da je sveto.

Ko bere vsebino, vrstico po vrstico, srka vase resnico sveta.

»Eliza, draga, upajmo bo prišel, dan, ko se bova spoznali.

Jaz sem tvoj angel varuh.

Čeprav sem mrtva, sem živa.

Mrtvi in živi ne obstajajo.

Obstajata pa pekel in nebesa.

Deli ju le meja.

Po svoji smrti sem te imenovala za novega Vratarja, oziroma varuha vrat nebes in pekla.

Ta ključ je ključ, ki oba odpira in zapira.

Šal je zaščita, ko se želite svobodno sprehajati med dušami mrtvih in živih, hkrati pa sta oba vaša amuleta.

Pozorno poslušaj moje besede.

Dobro poskrbi za oba.

Konec sveta bo prišel, ko boš morala ohraniti vso svojo moč in duhovnost.

Ne zaupajte nikomur, razen Preroku in *Gamerunnerju*, ki ti bo dodeljen.

On je kot omejevalnik v igri med dvema ognjema, tako to dojemi.

On je tudi vaša druga polovica duše.

Pazite se Doktorja, on je sam hudič.

Vaša za vedno, ki je prenehala živeti tem pismom.

Anamarjel, ki ne obstaja več.«

Tomislav Takač

Nekaj besed o avtorju

Tomislav Takač je pisatelj iz Subotice, rojen leta 1988, ki je nedavno odkril, da mu gre pisanje fantastike odlično od rok.

Romaneski prvenec se imenuje »Strigorova Šuma«. Roman govori o srečanju policista in čarovnice u New Yorku. Izdan je bil v obliki elektronske in zvočne knjige, a od letošnjega januarja je dosegljiv tudi kot tiskana knjiga. Izšel je v angleškem jeziku (»Strigorov's Forest«, založnik je Archway publishing iz ZDA). Poleg tega se ukvarja tudi s pisanjem kratkih zgodb, kot so:

»Čudesna priča o devojci sa papovkom«, »Tajna srebrnih vrata«, »Princeza Erina i Kraljica Gurga,la« ta zgodba je objavljena

v tej Supernovi op. ur.). Končal je triletno srednjo šolo in je zaposlen, nikoli ni šel študirat na univerzo. Dela in živi u Subotici.

Princesa Erina in kraljica Gurgala

Nekoč je v vasi južno od Beograda živela običajna štiričlanska družina. Oče Marko, mama Elirna in dva sinova - Nenad in Milan. Brata sta bila zelo različna, kot olje in voda.

Milan je bil vase zaprt, sramežljiv, a zelo inteligenten fant. Že od malih nog so ga zanimale viteške zgodbe in stripi, pri 7 letih pa je začel trenirati sabljanje in brati vse, kar je povezano s viteštvom in srednjim vekom. Nenad je bil popolno nasprotje: brezčuten, nemiren in pravi vragec. Vedno je zašel v težave in starejši ko je postajal, slabše je bilo. Začel je z majhnimi stvarmi: kradel je sadje iz sosedovega sadovnjaka, streljal golobe s fračo, drugim kradel malice in se pretepal skoraj vsak dan ... Vse se je spremenilo, ko je njuna mama tretjič zanosila in rodila prelepo sestro Erino. Oba sta se vanjo zaljubila takoj, ko sta jo zagledala. Čeprav se nista trpela in sta se nenehno kregala in prepirala, sta se v enem popolnoma strinjala – od njiju se pričakuje, da bosta skrbela za mlajšo sestro in jo varovala pred vsem. To sta si prisegla tisti dan, preden sta šla spat.

Manj kot trinajst let pozneje je Erina že zrasla v dobrodušno, zdravo in vedno nasmejana dekle. Milan je postal pisatelj in tudi odličen mečevalec. Pisal je kratke romantične romane o pogumnih vitezi. Nenad pa je služil vojsko.

Vse je bilo pripravljeno za Erinin rojstni dan, a pet dni pred tem - Skrivnostno je izginila. Nastala je splošna zmešnjava, iskala jo je cela vas, s helikopterjem se je pridružila policija ... A edini sledi, ki so jih našli, so bile dlake njenih las in nekaj črnih, debelejših peres. Psi iskalci so sledili njenemu vonju do zapuščene hiše, a to je bila slepa ulica. Našli so le prah, netopirje, pajčevine in veliko zaprašeno ogledalo s posrebrenim lesenim okvirjem. O Erini pa nobene sledi. Streha je močno puščala, zato niso našli niti odtisov morebitnih ugrabiteljev. Minila sta dva dni in nihče ni našel ničesar. Njihova mati je od skrbi obupavala. Ni jedla in komaj se je dotaknila vode. Tretji dan jo je poklicala babica Mirjana, ki je kljub Alzheimerjevi bolezni prišla k sebi, in ji rekla, naj pošlje Milana in Nenada k njej na pogovor.

Njuna mati to stori. Milan je iz vojašnice pobral brata in odpeljala sta se v dom za ostarele. Minilo je približno deset let, odkar sta nazadnje govorila z babico.

Milan:

»Sprašujem se, zakaj je babica prosila samo naju, da prideta?«

Nenad:

»Kolikor vem, se je začela že izgubljati in pozabljati, ko je Eri nosila plenice, midva pa sva bila v osmem razredu. V vsakem primeru je ne bova zavrnila, zdaj se nas vsaj spomni, jutri bo mogoče pozabila še svoje ime.«

Vstopila sta k babici, ki je sedela na naslanjaču in v rokah držala čudovito belo leseno škatlo, okrašeno s slikami vil, rož in ptic.

Babica:

»Vesela sem, da sta prišla otroka! Zdi se mi, da sem prišla k sebi takoj, ko so mi povedali, kaj se je zgodilo. Ko bi le bila zdrav ... A proti temu nič ne morem. Naj preidem naravnost k bistvu. Samo vidva lahko najdeta in rešita svojo drago sestro.«

Brata sta se začudeno spogledala, nato pa še svojo babico. Videti je bila mrtvo resno in tudi zvenela je tako. Odprla je škatlo in vzela majhen srebrn ključ in meč.

Babica:

»Ta meč je pripadal tvojemu dedku Alfonsu, ki je bil pravi vitez.«

Milanu je vrgla droben meč, ki je med letom zrasel na normalno velikost. Spretno ga je zgrabil za ročaj, kot da bi to počel vsak dan. Ostala sta brez besedila ...

Babica:

»Pojdita v zapuščeno hišo z ogledalom, kjer je policija obtičala v slepi ulici. Ključ odpre ogledalo, ki deluje kot vrata. Vse vama bo jasno, ko bosta stopila skoznje. Sledita otroka svojemu srcu in pazite se služabnika kraljice Grugale.«

Želela sta ji zastaviti še tisoč vprašanj, saj nista čisto dojela, kaj se dogaja, a njuna babica je nenadoma s pogledom nekam odplavala. Ugotovila sta, da jo je boazen

znova preplavila. Usedla sta se nazaj v avto in pri tem izzvala čudne poglede upokoencev in osebja doma za starejše. Kar se da hitro sta se odpeljala do zapuščene hiše.

Hiša je bila obkrožena z rumenim policijskim trakom, a je na srečo ni nihče varoval. Milan je potegnil meč iz nožnice in se čudil čudovitemu črnemu rezilu s stotinami plasti, ki so se svetile na soncu. Nenad ni bil pretirano navdušen nad mečem, ampak je preveril svojo službeno pištolo in za vsak slučaj repetiral. Na poti k ogledalu nista pričakovala kaj posebnega, a je Milan na telovniku začutil rahlo toploto. Oba sta opazila, da se v žepu nekaj sveti. Ko sta pokukala v žep, je ugotovil, da ključ, ki sta ga prejela od babice, sveti z mehko in prijetno belo lučjo. Milan ga je vzel iz žepa in odšel k ogledalu. Spomnil se je babičinih besed in je iskal ključavnico. Nenad ga je potrepal po rami in pokazal na zgornji desni kot lesenega okvirja. Tam je bila ključavnica, ki se je svetila z enako mehko svetlobo kot ključ.

Nenad:

»Tiste ključavnice pred časom ni bilo ... Ničesar ne razumem. Kako je babica izvedla trik z mečem? To ogledalo ne more biti skrit prehod, ni vzdano v steno. In kam bi vodil? V klet? Ta ruševina nima kleti!«

Milan:

»Tudi meni ni nič jasno. Ta meč tako zlahka leži v moji roki, kot da bi bil njen podaljšek in danes sem ga prvič videl! Kako je to mogoče? Poglejmo, kaj se bo zgodilo.«

Potisnil je ključ v ključavnico in ga ob komaj slišnem kliku mehanizma obrnil. Na njuno presenečenje se niso odprla nobena skrivna vrata, ampak onadva in zapuščena soba začno bledeti kot odsev. Namesto tega sta zagledala sobo z več ogledali in belim gugalnim stolom, na katerem je sedelo kosmato bitje s koničastimi ušesi, oblečeno v bronast oklep z zrcalnim grbom. Bitje je dremalo, držalo je preprosto belo sulico z železno konico, na hrbtu pa ji je visel majhen samostrel. Imel je prašičji nos in človeški obraz. Nenad ga je zbudil in ga prijel za roko, ki je držala sulico, medtem ko je vanj usmeril pištolo. Utrujeno je odprl oči in se takoj prestrašil, ko je zagledal oba.

Bitje:

»Kdo si?! Kako sta ... prišla sem? O ne, šel si skozi ogledalo - vrata brez dovoljenja njenega veličanstva!? Predajta se zdaj ali pa bom ...«

Nenad ga je prekinil, da mu je iztrgal sulico in ga zgrabil za roke. Brez napora ga je dvignil in mu uperil pištolo v obraz.

Nenad:

»Ti plesnivi škrat, kje je naša sestra? Govori, ali pa boš spoznal mojo dolgo devetko! Kje je?!«

Bitje:

»Pojma nimam, o kom govoriš! Kdo ali kaj je dolga devetka? Takoj se prosim vrni tja, od koder si prišel in se bom pretvarjal, da se nič ni zgodilo. Naj se predstavim, jaz sem gnom Dargo, čuvaj ogledala - vrat. Še nikogar nisem videl priti skozi to ogledalo, čeprav tu delam že šest mesecev. Mogoče Razdi ve, dela popoldansko izmeno, in če ... Čakaj, ta meč pri tvojem spremljevalcu ... Nemogoče, je to Severno rezilo? Tega meča nihče ni videl že 70 let! Ga lahko potegneta iz nožnice? ... Prosim?«

Milan je potegnil polovico dedkovega meča iz nožnice in opazil, da Dargo gleda vanj in meč, kot bi videl duha.

Dargo:

»Vi ... ste potomci sira Alphonsa, prvega meča pokojnega kralja Eldarga I., ki je rešil princeso Mirano pred jezo kraljice Gurgale in njenih služabnikov ... Pojdita z mano! Si rekel, da iščeš svojo sestro?«

Milan:

»Počakaj, nam boš pomagal? Samo zato, ker imam ta meč?«

Dargo:

»Ne kar neki meč, ampak Severno rezilo! Kovali so ga moji predniki pred 600 leti iz zvezde, ki je padla na tla. Le nekdo z žilami v krvi sira Alphonsa lahko izvleče Rezilo in ga vihti. Prerokba se izpolnjuje! O bogovi Rdečega gozda, moj dedek vas bo tako veselil! Ta trenutek je čakal ... od dneva, ko je bil kralj Eldarg usmrčen. Z mano bosta šla, samo najprej predam dolžnost komu drugemu. Veste, papirologija itd ... Trajalo bo minuto ali dve, počakajte me tukaj.«

Nenad:

»Še vedno mi nisi odgovoril, patu ... Dargo, kje je naša sestra?«

Dargo:

»Pred vama ni bilo nikogar, ampak sem ti rekel ... Hej, čakaj malo, so jo ugrabili ali je kar izginila?«

Nenad:

»Nihče ne ve natančno, našlo se je le gosje perje in par komaj vidnih sledi v blatu, ki jih je dež skoraj zabrisal.«

Dargo: »Aha, mislim, da vem, kje bi lahko bila. Če ni šla skozi ogledalo - vrata, so jo odvedli Gurgalini osebni stražarji ... To pojasnjuje črno gosje perje In to pomeni, da je v Modrem gradu ... O ne, ona zagotovo želi ... Koliko je stara tvoja sestra?«

Nenad:

»Čez mesec bo dopolnil 13 let ... Je to važno?«

Dargo:

»Bojim se, da jo bo Gurgala poročila z enim od svojih zvestih gospodov in tako

dobila dostop do vse moči in bogastva tvojega rodu.«

Nenad:

»Prosim?! Poročiti se z njo? Pravkar je vstopila v puberteto!! To je to! Pokaži mi, kje je ta prekleti grad, da spravim Eri od tam! Govori! Kje je ta grad?!«

Dargo:

»V Modri grad ne moreš kar tako vstopiti! Poslušajta me, potrebujeta pomoč. Veliko domačinov se želeli znebiti Gurgale, a ima veliko zvestih podložnikov, hlapcev in vohunov, zato moramo biti previdni. Počakajta me tukaj, takoj se vrnem. Če gre kaj narobe, se lahko vedno vrnete v svoj svet.«

Milan:

»Čakaj malo, nismo na Zemlji?«

Dargo:

»Ne veš, čemu so ogledala - vrata? To so prehodi med svetovi ... Kako vam je uspelo odpreti tega?«

Nenad:

»Babica nama je rekla, a ona je bolna ... Daj, izgini zdaj in se raje vrni, saj brez sestre ne greva od tu.«

Dargo je prislonil sulico ob steno in šel skozi majhna vrata - kolikor so videli, so bila visoka komaj meter. Dargo je bil dva palca nižji. Ko je odhajal, sta za trenutek zagledala pot iz belega kamna in čudovit vrt s stotinami čudovitih rož. Čez približno eno uro se je vrnil.

Dargo:

»Žal mi je, da sta tako dolgo čakala, prekleta papirologija! Toda izvedel sem pomembne informacije o tvoji sestri ... in bojim se, da niso dobre.«

Nenad:

»Če ji manjka samo las na glavi ...«

Dargo:

»V redu je, nič ji ne manjka, Gurgala jo bo poročila z nekim debelim ministrom ... Jutri.«

Milan:

»O moj bog! Nenad, morava se vrniti in ...«

Nenad:

»In kaj? Prosim za pomoč? Spravili naju bodo v norišnico. To morava urediti ti in jaz, pa naj se sliši še tako noro. Ali ne razumeš. Najina babica je imela prav.«

Milan:

»V redu. Dargo, omenil si nekaj, da nam bodo pomagali. Veš, kje so?«

Dargo:

»Večinoma so člani moje družine, a tudi drugi gnomi so na naši strani. Pojdimo. Prej ko se srečamo z njimi, bolje za nas. Preko poštarjeve sove sem jim poslal

sporočilo, torej nas bodo pričakovali.«

Sonce je že zahajalo, ko so prišli v Dargovo hišo in se srečala z njegovo družino. Vsi so se strinjali, da bi se še nocoj prikradli v grad in bi pod okriljem noči rešili princeso. Med pripravljanjem orožja, sulic, samostrellov, sekir, buzdovanov je Milan opazil zaklenjen kovček in iz radovednosti vprašal, kaj je notri. Gnomi so mu povedali, da nimajo pojma, kaj je notri, razen da je šlo za orožje čudnega vojaka, ki je Dargovemu dedku pred 70 leti rešil življenje. Tedaj so jih napadli goblini, ubili so tri, druge ranili in izgnali. Vojak je umrl zaradi strupene goblinske puščice. Ko so odprli krsto, sta brata prepoznala orožje. Šlo je za mitraljez Lewis in dva polna okvirja v obliki bobna.

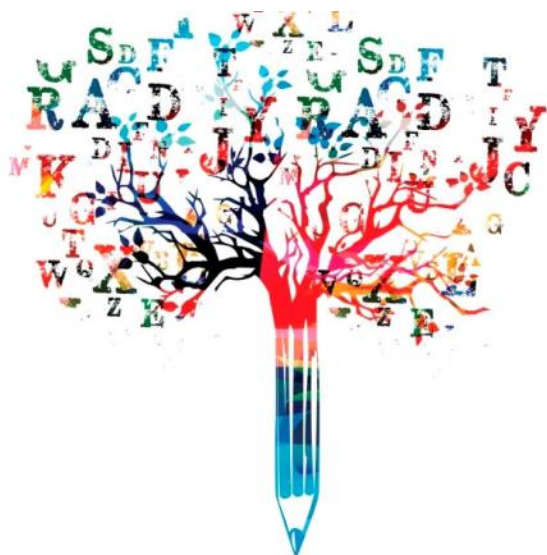
Brata sta oblekla tunike, verižne srajce in si nadela čelade. Nenad je »Lewis« zavil v cunje, da bi ga skril in tako opremljeni so se prikradli v Modri grad. Našli so kraljico Gurgalo, ko je večerjala prepelice, čaj in slane piškote. Presenetilo pa jih je dejstvo, da je bila govoreča gos, visoka približno dva metra, medtem ko so bili njeni gosji stražarji še višji in so bili grozljivi v svojih črnih oklepih.

Darga so s puščico ustrelili v trebuh in zavladata je zmešnjava. Edine besede, ki so bile izgovorjene, preden je šlo vse v pekel, so bile kraljičine besede:

»Kaj za vraga ... ubijte vsiljivce! Takoj!!«

Nenad je gos brcnil v trebuh, ta se je z bojno sekiro zaletela vanj, ga podrl na tla, s hrbta potegnil »Lewis« in s strelom v glavo ubil gosaka na tleh. Nato je odprl ogenj na druge in ubil tri naenkrat. Milan je rezal gosi, kot bi plesali med njimi, in dedkov meč je šel skozi njihov oklep kot skozi karton. Gurgala je zgrabila svojo čarobno palico in ga skušala scvreti s strelo. Milan se ji je spretno izognil in ji z enim spretnim zamahom odsekal roko s čarobno palico, a Nenad jo je pokončal z ducatom nabojev iz »Lewisa«. Ko je padla kraljica, so se preostale gosi predale in odvrgle orožje. Brata sta preiskala grad in našla Erin zaklenjeno v sobi v najvišjem stolpu gradu. Takoj, ko ju je zagledala, jim je jokajoča stekla v objem. Vsi so se domov vrnili skozi ogledalo – vrata.

Erina pa je, ko je odrasla, zavladata kot zakonita dedinja Eldarja Prvega. Njeni bratje so postali njeni najboljši svetovalci in živeli so srečno do konca svojih dni.

Matej Krajnc

NESKONČNI LJUDJE

grejo po cesti
neskončni ljudje
po žlahtnem asfaltu

v passé composé

koračnico bi jim
rad zaigral
la vie en rose
jim odžebal

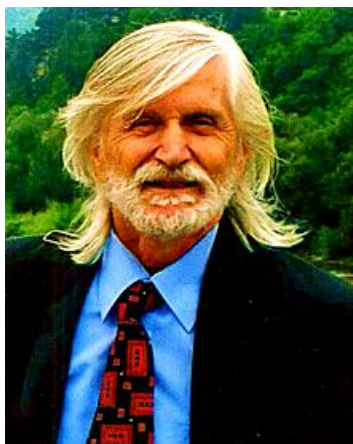
zavidanja vredni
neskončni ljudje
asfaltni svetniki
do drugega dne

zastave za njimi
imajo embleme
in vsak šiv na njih je
hudičevo seme

a grejo po cesti
neskončni ljudje
po žlahtnem asfaltu
v passé composé

Slobodan Vukanović

O avtorju

Rojen je leta 1944 in živi v Podgorici. Bil je novinar, urednik več literarnih revij in časopisov. . Izdal je romana »Ključ Klatno« in »Tuđemilski svici«, deset knjig poezije (izbor v Varšavi, Minsku in Sarajevu). »Pet libretov za balet« in »Dukljanska balada«.

Vukanović je izdal tudi deset knjig za otroke. Njegove pesmi, zgodba in gledališka igra so zastopane v učbenikih za osnovno šolo, so tudi predmet študija na Fakulteti za črnogorski jezik. Poleg lokalnih nagrad je dobitnik mednarodne otroške nagrade »Stara oljka«, medalje Zveze pisateljev Belorusije in nagrade »Zlati zmaj«

Refesticon za leposlovje. Je ustanovitelj literarnega gibanja Poemuviz.

Njegove igre so igrali v gledališču in na radiu.

Zastopan je v več kot 40 domačih in mednarodnih in domačih zbornikih in izborih.

Njegova literatura je bila prevedena v angleški, ruski, francoski, beloruski, italijanski, nemški, poljski, češki, arabski, turški, madžarski, romunski, slovenski, tadžikistanski, makedonski, kazahstanski, bolgarski, azerbajdžanski in albanski jezik.

V nadaljevanju se predstavlja z dvema pesmima, v naslednji številki pa bodo še dve.

ZADNJI POTNIK

(legenda o človeku)

Merili so ga z milimikronom

Merili so ga z metrom

Merili so ga s kilometrom

Merili so ga s svetlobnim letom.

Bil je polž

Bil je gazela

Bil je luč.
Popotnik mikroorganizmov
Krvavi potnik
Platinast potnik.

Moč ga popelje v legendo

Odšel je popotnik Zvezdni Bralnik
Odšel je potnik Kometni človek
Nastane pok Človeka Čipa
Od Človeka Čipa je nastane Ovoj
Gleda nas z diamantnimi očmi
In srcem iz platine.

Ostal je brez domovine
Človek Zvezdni Bralnik
Človek Čip
Človek Pok.

Postane večni popotnik
Sije tisoč svetlobnih let
Vsi ga občudujejo
Legenda je močna, a žalostna.

Bil je polž
Bil je gazela
Bil je luč.

Kri ima rok trajanja in uporabnosti
Platina je pot v večnost.

HAMLET OSMI VERJAME, DA JE NAVIGATOR SHAKESPEARE DEMATERIJALIZIRAL NJEGOVEGA STVARNIKA, OZIROMA OČETA

(Na Strelcu v obveznem času meditirajo o verovanjih)

Galileo Šestnajsti
Verjame v obstoj živih bitij
Na Zemlji

Verjame, da ljudje letijo s krili
Da se živali razmnožujejo
(Glej izraz Razmnoževanje v Enciklopediji
Sončni sistem, zvezek pet, posnetek 11.322)
Verjame v njihov Tretji razred
Verne Sedmi verjame v Lunin napredek
Vus Tretji verjame v Andromedine eksplozije vrelih morij
Asimov Drugi verjame v vzpon Četrte robotske izmene
Bernard Enajsti verjame v prsne,
nožne in žepni srčne spodbujevalnike
Lenin dvajseti verjame v Letalno revolucijo.

V ozvezdju Laboda
Hamlet Osmi meni, da je navigator Shakespeara
Dematerializiral
svojega stvarnika, oziroma očeta.

Z verovanji je možno verjeti
Samo Verjetno
Verjetno Teoretično
Verjetno Praktično
Verjetno Neverjetno.

Galilej Šestnajsti
Verjame v obstoj živih bitij
Na Zemlji.

DOGODKI IN ODMEVI

Bojan Ekselenski

Fanfest v peti izdaji

V soboto in nedeljo je Celje gostilo Fanfest, edini slovenski festival fantazijske književnosti. Program je bil precej zgoščen in izredno raznolik. Samo izvedbo so tudi krojila pravila PCT.

Leto 2021 je za Celjsko literarno društvo, organizatorja festivala, še posebej polno jubilejev. Društvo praznuje 20 let delovanja, revija Supernova ima peto obletnico in festival je bil izveden petič.

Letošnja izvedba je bila zastavljena širše, z opazno mednarodno zasedbo. Poleg aktivnih avtoric in avtorjev iz Slovenije so prišli gostje iz Črne gore, Hrvaške in Srbije.

Festivalsko dogajanje je bilo razdeljeno na štiri vsebinske sklope:

- Izobraževanje avtorjev in avtoric
- Predstavitve književnih izdelkov in sorodnih festivalov
- Literarna prireditve z aktualno vsebino
- Konferenca o mednarodnem sodelovanju in skupnem literarnem projektu

Festival se je začel delovno v **Celjski kulturnici**. V soboto ob 11h je prof. dr. Zoran Živković vodil delavnico »Kako ne pisati fantastike«. Profesor je poudaril, da je avtor fantastike nekakšen demiurg, ki ustvari svoj svet. Ta svet mora delovati, temeljiti mora na naravni logiki in literarna pripoved se mora podrežati temu. Avtorji, ki pišejo realistične pripovedi, imajo lažje delo,

saj se jim ni treba ukvarjati z gradnjo literarnega sveta.

Kakovostna fantastika seveda ni samo izmišljaja, temveč mora reflektirati realne in tudi predvidene izzive človeštva skozi prizmo literarnega sveta. Posebej je

poudaril, da v 21. stoletju nastopa drugačna fantastika, kot je vrh dosegla v obliki znanstvene fantastike in magičnega realizma v 20. stoletju. Razvoj kakovostne fantastike, zlasti izven angleško govorečih dežel, ima težavo, ker smo priča pravemu založniškemu kolonializmu s strani angloameriške založniške industrije, ki jo podpira mogočna medijska kampanja.

V **Knjigarni in Antikvariatu Antika** se je odvijal predstaviteni del programa. Ambient butične knjigarne, kjer ne poznajo besedne zveze »tega pri nas nimamo«, je idealen za predstavitev književnih projektov. V uvodu je Bojan Ekselenski predstavilo vsebino revije *Supernova*, zlasti osrednje teme. V številki 10 je bila osrednja tema *Distopija* s praktičnim primerom, kako se piše ta literarna zvrst – zgodba *Rezervat* v Stockholmu iz knjige Jožeta Biščaka, *Potovati z Orwellom*. Drug pomemben vsebinski sklop je predstavljalo literarno delo letos preminulega dr. Eda Rodoška, velikana slovenske znanstvene fantastike. V reviji je bilo tudi nekaj fantazijskih zgodb, poezije in prevodov.

Številka 11 je prinesla kar tri teme.

- Esej o pisanju avtorske biografije (t. i. CV)
- Proza slovenskega dela mednarodnega razpisa *Virusna zavesa* – objavljene so štiri zgodbe.
- Proza in poezija fanfestovega mednarodnega razpisa *Prišli so iz celjskega podzemlja*.

Poleg navedenih tematskih sklopov so v reviji objavljeni domača in prevedena proza in poezija.

V obeh številkah revije so seveda tudi aktualni razpisi.

Jan R. Bilodjerič je predstavil svojo knjigo *Animus* in nas popeljal na zanimivo potovanje, kako je knjiga sploh nastala.

Dr. Andrijana Rabrenović iz

Črne gore je predstavila festival Refesticon, a Dragić Rabrenović je predstavil festivalsko zbirko Virus 21 in svoje prozni prvenec Atropa Belladonna, zbirko kratkih zgodb, spisanih za različne natečaje.

Tihomir Jovanović Tika je predstavil regionalno zbirko Regia Fantastica, ki je do zdaj doživela šest izdaj, zaključuje se razpis za sedmo. Predstavil je tudi svoje fantazijsko satirično delo Baka Mandini krugovi.

Andrej Ivanuša je predstavil kar tri nove izdaje. Gre za novi izdaji Čudovita potovanja zajca Rona in epsko pesnitev Vilindar. Popolnoma sveža pa je otroška zbirka Lešnikarji.

Bojan Ekselenski je predstavil svoji letošnji knjigi iz sage Vitezi in Čarovniki – Evangelij iz Languedoca 1 (prvi del zaključka t. i. Trilogije o Vesoljnem carstvu) in Strah indigo otrok (postavljeno v čas takoj za Vladavino indigo otrok).

Mirko Grdinić iz Hrvaške je predstavil znameniti FFK – Festival fantazijske književnosti Pazin, ki je najstarejši tovrstni regionalni festival (prvič je bil organizirane »davnega« leta 2000).

Barbara Ribič Jelen je povzela odzive na svoj zanimiv mozaik kriminalno-nadnaravni roman Rusalkin zaliv. Domen Mezeg je predstavil nadaljevanje lani izdane Ilonike, sage o cesarju Feliksu.

Ivan Šokić je predstavil ožvitev nekaj časa mirujočega portala znanstvena-fantastika.si in pozval k pošiljanju prispevkov.

Predstavljan je bil festivalski razpis za Fanfest 6.

Za glasbene pavze je poskrbel Matej Krajnc.

Osrednja prireditev se je začela ob 19:00 v Celjski kulturnici.

V uvodu je Mateja Mohorko interpretirala Pesem 1 iz zbirke Tri pesmi v svetu uveljavljenega makedonskega pesnika, pisatelja in večkrat tudi ambasadorja miru OZN, dr. Ljubomirja Mihajlovskega. Sledil je uvodni nagovor Bojana Ekselenskega, predsednika Celjskega literarnega društva, ki mu je sledila Pesem 2 iz zbirke Tri pesmi.

Osrednja točka programa je bila posvečena velikanu svetovne in ruske književnosti, Fjodorju, Mihajloviču Dostojevskemu, konkretno temi Dostojevski in fantastika. Prof. dr. Zoran Živković, eden največjih svetovnih strokovnjakov za Dostojevskega, je predstavil izredno zanimivo tematiko – Dostojevski in fantastika. Poudaril je, da je veliki književnik napisal štiri velika dela, ki imajo izrazite elemente fantastike in so izjemnega pomena za fantastiko 19. stoletja. Verjetno bo vsakdo presenečen, ker je bilo omenjeno tudi delo Bratje Karamazovi, saj je ključni del knjige popolnoma fantazijski – znameniti pogovor hudiča in Ivana Karamazova. Profesor je poudaril, da je to v literarnem smislu najodličnejši del celega romana.

Predstavil je tudi letos izdano izjemno kritiško izdajo Besi in razložil ozadje nastanka naslova te znamenite knjige Dostojevskega.

Vsem je priporočil branje Dostojevskega, saj je izredno pomemben tudi kot avtor fantastike. Tematike, ki se jih veliki pisatelj dotika v svojih fantazijsko naravnanih delih, so še danes izredno aktualne in bi jih težko pripisali 19. stoletju.

Mateja Mohorko je interpretirala še Pesem 3.

Zadnji del prireditve je predstavljala predstavitev vzhodnoevropske antologije Virusna zavesa. Svoje vtise sta predstavila dva prisotna avtorja – Dragica Rebrešević iz Črne gore in Majda Arhnauer Subašič iz Slovenije. Posebej zanimivo je bilo, da je predstavitev mednarodne zbirke potekala v dveh jezikih.

Sledilo je družabno srečanje.

V nedeljo dopoldne je bila mednarodna konferenca. Obravnavala se je ideja skupnega regionalnega književnega

projekta z delovnim naslovom »Balkan Ekspres«. Organizator je predstavil nekaj tem in gostje so predebatirali glede njihove izvedbe.

Posebna zahvala Mestni občini Celje za sofinanciranje projekta Fanfest.

Zahvala gre tudi Knjigarni in antikvariatu Antika, JSKD IO Celje in ZKD Celje

MESTNA OBČINA CELJE

Na srečanju so se sprejeli sledeči sklepi:

- Koordinator projekta Bojan Ekselenski.
- Rok za izvedbo projekta je 1 leto.
- Izbralo se bo med temama:
- Globalna ekološka katastrofa
- Krononavt pride iz prihodnosti, da bi raziskal otroštvo osebe, ki bo čez 60 let naredila nekaj prelomnega.
- V vsaki od sodelujočih držav se poskrbi za izvedbo.
- Zgodbe bodo objavljene v izvirnem jeziku, zato se bo omejilo na slovenščino in jezike Srbije, Hrvaške, BiH in Črne gore.

V popoldanskem času so si tuji gostje ogledali Stari Grad in spoznali del celjske zgodovine.

Festival je popolnoma uspel in razšli smo se v upanju na skorajšnja srečanja na sorodnih dogodkih v regiji in seveda vnovičnem druženju leta 2022.

9. 4. 2022 Festival znanosti in znanstvene fantastike Meteorita

V soboto, 9. 4. 2022 se je na Jesenicah končno lahko odvila prireditev Meteorita. Kislo vreme z občasnim močnim sneženjem je preprečilo izvedbo dogodka na prostem. Nadomestna lokacija za stojnice s ponudbo, povezano s tematiko festivala, je bila avla gledališča Toneta Čuferja.

Ekipa Celjskega literarnega društva, v sestavi Andreja Ivanuše in Bojana Ekselenskega, je

seveda aktivno sodelovala s knjigami in revijami.

Med zanimivejšimi dogodki je bilo metanje replike meteorita v daljavo. Sprva je o udeležbi razmišljal tudi Bojan Ekselenski, a mu je Andrej Ivanuša udeležbo odsvetoval. Upravičeno. Ob zadnjem takšnem tekmovanju je malce pretiraval in z neposrednim metom potopil Atlantido. Nikakor nočemo ostati še brez Avstralije, Nove Zelandije ali Tasmanije. Tudi Antarktiko bi pogrešali ...

Oblegano je bilo tudi prizorišče za virtualni polet po našem Osnočju, ki ga je pripravil Vesoljski center Noordung iz Vitanja.

Zanimiv je tudi akcija **Borisa Krabonje**, profesorja zgodovine na Srednji ekonomski šoli v Mariboru - 6 milijonov papirnatih ladjic za 6 milijonov žrtev holokavsta. Akcije se je udeležil tudi Bojan (juhuu, naučil se je delati papirnat ladjice), a Andrej je strumno dežural na stojnici.

Poleg osrednjega dneva, so se nekateri dogodki zvrstili tudi pred in po tem dnevu.

Predlagamo, da obiščete spletno stran Meteorita.si.

KNJIGARNIK:

SVEŽE KNJIŽNE IZDAJE

Preludij za knjigarnik

Od septembra 2021 nismo bili deležni posebej obilne žetve slovenskega fantazijskega polja. Kljub vsemu pa je nastalo nekaj fantazijskih del slovenskih avtorjev. Mogoče je kakšno delo izpuščeno, saj smo odvisni od urednikovega iskanja po spletu in Bukli. Tudi s tega mesta pozivam založbe in avtorje, da nas obveščate o novih izdajah in tudi najavah. Objava v specializirani reviji zagotovo ne more škoditi.

Travid: Za devetimi zvezdami

Avtor: Vid Legradič

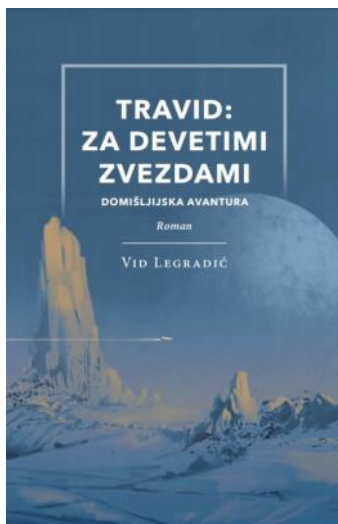
Založba: Knjige TraVid

Letnik: 2021

Obseg: 439 strani

Mehka vezava

Cena: 23 €

Na internetu izbrskate informacije o knjigi na:
<http://www.travid.si/>

Telegrafski opis:

Zgodba je postavljena deset tisoč let v prihodnost in govori o Travidu Ursu, turističnemu vodniku, ki se ob opravljanju svojega dela zaplete v politične spletke.

Recenzija: Bukla 162

Aleš Cimprič v Bukli:

»Avtorju je uspelo sestaviti izvrstno zamišljeno vesolje, da bi bilo škoda, če se ne bi razvil v serijo. Zelo priporočam!«

Skrivnost srži 1

Avtor: Jakob Konda

Založba: Primus

Zbirka: Avtorji

Letnik: 2021

Obseg: 256 strani

Mehka vezava

Cena: 24 €

Na spletni strani založnika:

<https://www.primus.si/skrivnost-srzi-prvi-del>

Telegrafski opis:

Rdeči čarovniki, trije skrivnostneži z velikim vplivom in vojsko, prevzamejo oblast v Sončni deželi. V zgodbi spremljamo Ganeja, bivšega vojščaka Knežje vojske, in njegovega prijatelja, nežnega in zasanjanega Jaroslava.

Recenzija: Bukla 162.

Aleš Cimprič v Bukli:

*»Avantura postreže z nevarnimi prigodami, tudi tragedijami, a se je, kot je močna zlatorogova volja, drži upanje po srečnem koncu. Nadaljevanje s podnaslovom **Padec magije** bo kmalu na voljo.«*

Skrivnost srži 2: Padec magije

Avtor: Jakob Konda

Založba: Primus

Zbirka: Avtorji

Letnik: 2021

Obseg: 374 strani

Mehka vezava

Cena: 24 €

Na spletni strani založnika:

<https://www.primus.si/skrivnost-srzi-drugi-del>

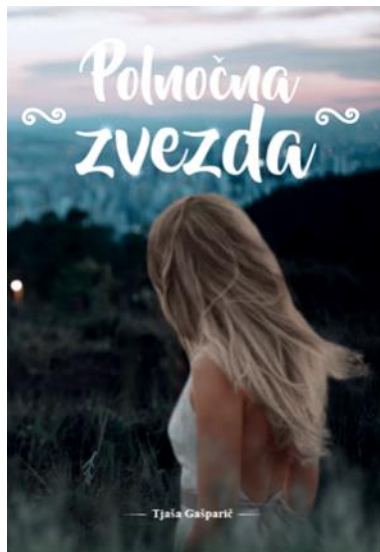
Telegrafski opis:

Skrivnost Srži ni zgolj še eden izmed mnogih domišljijjskih romanov, saj navdih črpa iz bogatega izročila slovenske mitologije, polne zlatorogov, kresnikov, ajdov in prastarih, že skoraj pozabljenih bogov.

Recenzija: Bukla 163.

Aleš Cimprič v Bukli:

»Nadaljevanje, ki nadgradi prvenec v vseh pogledih!«

Polnočna zvezda

Avtorica: Tjaša Gašparič

Založba: samozaložba

Letnik: 2021

Obseg: 400 strani

Mehka in trda vezava

Cena: mehka - 15,99 €, trda vezava - 32,90 €

Spletna stran Tjaše Gašparič:

<https://tjasagasparic.com/books/>

Recenzija: Bukla 163

Aleš Cimprič v Bukli:

»Paranormalna vampirska romanca v vsem svojem siju!«

Nočno nebo

Avtorica: Tjaša Gašparič

Založba: samozaložba

Letnik: 2021

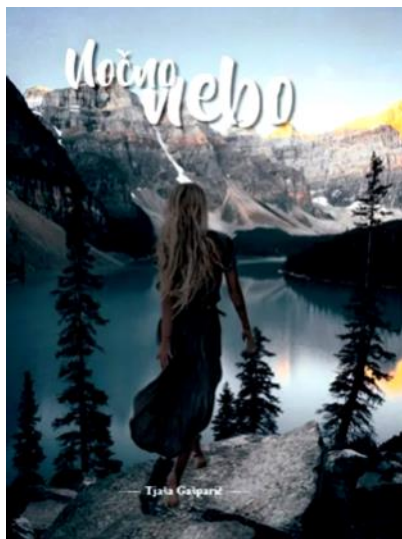
Obseg: 445 strani

Mehka in trda vezava

Cena: Mehka - 15,99 €, trda - 33,90 €

Spletna stran:

<https://tjasagasparic.com/books/>

Branik svobode v Antiki

Distopije so v Sloveniji precej redka literarna zvrst, ki najde svojo pot v slovensko knjižno produkcijo. Distopije so opozorilo. Vedno prinašajo družbenokritično noto, poskušajo zbuditi ljudi, da svoboda in demokracija niso samoumevne danosti, temveč se je treba za oboje boriti. V današnjem globaliziranem svetu je to še toliko pomembnejše, saj

so lahke obljube tako vabljive ...

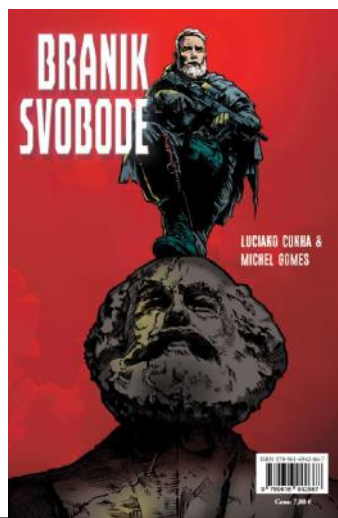
Distopični svet ni svet, ki bi si ga želel avtor, temveč je svet, ki ga nikakor noče.

Najbolj sveža distopija v slovenskem jeziku je **Branik svobode**. Predstavljen je bil v torek, 15. marca, v Knjigarni in antikvariatu Antika Celje.

Gre za grafični roman (strip), ki je v izvirniku izšel v Braziliji, avtor je Luciano Cunha, uveljavljen avtor družbenokritičnih stripov. **Ivan Šokič**, gost literarnega večera je zgodbo prevedel v slovenščino. Z njim se je pogovarjal **Bojan Ekselenski**, ki je tudi sam ljubitelj (in občasno avtor) literarne distopije. Knjigo je izdala založba Nova obzorja, ki je spravila v svet še eno, precej svežo distopijo, **Potovati z Orwellom** od Jožeta Biščaka. Obe pripovedi družijo distopična družba, kjer peščica vlada, a velika večina trpi pomanjkanje in zatiranje. Skupno obema distopijama je tudi skrajni internacionalni psevdomarksizem, ki vlada s podporo v velekapitala.

V slovenski izdaji je roman obdržal format in barve izvirnika, saj gre za strip, kjer je vizualnost izrednega pomena in z besedilom predstavlja celostno sporočilo.

Branik svobode v ospredje postavlja bojvnika za svobodo, Gabriela Destra (v originalu je naslov stripa Destro), ki je izgubil vse. Grafični slog je presunljiv. Barvni toni pa, navkljub temačnosti, prikazujejo tudi iskrico upanja. Do kam lahko gre razčlovečenje? Kaj so ljudje pripravljeni storiti za svobodo? Pričujoča knjiga je prvi del načrtovane trilogije.

Distopična prihodnost je danes še kako aktualna, saj je demokracija silno nežna rastlinica. Sporočilo vladarjev distopičnega sveta je odlično zapisal že veliki G.

Orwell:

»Svoboda je suženjstvo.«

Temu je dodal še:

»Vojna je mir.«

Seveda ne moremo mimo jasnega sporočila novejšega datuma, ki preveva tudi Branik svobode:

»Demokracijo izgubimo, ko nehamo vanjo verjeti.«

Zdaj še imamo izbiro. Kaj bomo izbrali?

Podatki o knjigi:

Branik svobode

Naslov izvirnika: Destro

Avtor: Luciano Cunha (prevod: Ivan Šokić)

Narisal: Michel Gomes

Založba: Nova obzorja

Letnik: 2021

Obseg: 99 strani (barvno ilustrirano, grafični roman)

Mehka vezava – 27 cm

Cena 7 € (v akciji 5 €)

Več o knjigi na:

<https://vseknjige.si/artikel/branik-svobode/>

Animus v Antiki

23. novembra 2021 sta avtor knjige, **Jan R. Bilodjериč** in **Bojan Ekselenski** predstavila prvi del fantazijske trilogije Animus s podnaslovom V svetu senc.

Pripoved se dogaja delno v našem svetu, delno v fantazijski deželi. Roman je prvenstveno namenjen mlajši populaciji, nekako od zadnje osnovnošolske triade dalje. Tudi glavni protagonisti so starostno tu nekje – 13 let. Seveda pa prinaša veselje tudi nam, starejšim in vsega dobrega preobjedenim fantazijoljubcem/ljubkam. O knjigi je najbolje, da prepustimo besedo kar avtorju:

»Skrivnostna energija trinajstletnega Gala in njegove tri prijatelje z Zemlje prestavi na planet Aljatera. Izkaže se, da je bila zgodovina vesolja že davno zapisana v Animusu in prav oni štirje naj bi se zoperstavili nepredstavljevemu zlu, ki ga pooseblja Nevidna roka. Na svoji poti spoznavajo fantastična bitja, ki jim pomagajo (ali jih ovirajo) v njihovi borbi. Gal skozi privide, vizije in sanje vse bolj spoznava, da ne sme verjeti svojim očem, saj nič ni tako, kot je videti. V končnem spopadu se izkaže, kdo je na njihovi strani in kdo proti njim, kaj je resnično in kaj ne; ustavijo zlo in se ponovno znajdejo na Zemlji, a kmalu jih tam čaka presenečenje.«

Knjiga se bere izredno tekoče, saj je izredno spisana izredno vizualno. Jan je režiser in po duši ima občutek za vizualizacijo. Čeprav gre za dogajanje v tujem svetu, nas nikjer ne muči z izgubljanjem besed za opisovanje. Vse potrebno je spretno vključil v pripoved, kjer ima bralec občutek, da je v središču dogajanja. Liki so živi, verodostojni in jih je veselje spremljati na njihovi poti. Skrivnosti se razpletajo taktno in logično. Konec knjige je epizodni, kar je logično glede na to, da gre za prvi del trilogije. Posebno dodano vrednost prinašajo še celostranske barvne ilustracije **Ane Vičič**.

Mirno lahko rečem, da komaj čakam na nadaljevanja. Upam tudi, da bo avtor nadaljeval svojo pisateljsko pot tudi po zaključku trilogije, saj ima vse, kar je potrebno za odlično spisano (fantazijsko) pripoved. Omeniti moram tudi lično pripravljeno spletno stran, ki jo spodaj posebej omenjam.

Še nekaj podatkov o knjigi:

Avtor: Jan R. Bilodjerić

Založba: Aljatera

Letnik: 2021

Obseg: 262 strani, 20 barvnih ilustracij

Trda vezava

Cena: 29,90 €

Recenzija: Bukla 161.

Spletna stran: <https://aljatera.com>

Telegrafski opis:

Trinajstletni Gal in njegovi trije prijatelji se v svetu starodavnih bitij, magičnih kristalov in fantastičnih planetov borijo proti Nevidni roki - zlu, ki hoče zavladati vesolju.

Aleš Cimprič v Bukli:

»... in konec, ki se sicer lepo zaključí, nastavi ogromen dražilnik, ob katerem boste naslednjo knjigo načrtovane trilogije nestrno pričakovali. Čarobno!«

44. ponovitev svetovno znanega festivala

Že 44. Sferakon je ena najstarejših svetovnih konvencij fantazijskih umetnosti. Tudi na letošnji izvedbi bo aktivno sodelovalo Celjsko literarno društvo. Nastopamo tudi s svojo stojnico, kjer bomo obiskovalce obveščali o možnostih sodelovanja z nami in vsebino naših dejavnosti, povezanih s fantazijo.

Po dveh letih se vračamo na utečeno lokacijo, FERI Zagreb. Doživetje konvencije na prostem je bila zanimiva izkušnja, a je s sabo prinesla obilje improvizacije in izvedba je bila v mnogočem odvisna od sreče z vremenom. Stavba FERI eliminira odvisnost od vremenskih okoliščin. Predavanja, paneli, okrogle mize in promocije bodo znova v različnih predavalnicah, stojnice s pisano ponudbo bodo v avli fakultete. Skratka, povratek v normalo.

Na konvenciji sodelujemo tudi vsi regionalni festivali in uredniki regionalno pomembnih zbirk.

Predstavitve Supernove in Fanfesta bo v soboto, 14. maja ob 16h v Sivi sobi.

Sferakon prinaša v vseh treh dneh obilje predavanj, panelov in promocij.

Tudi letos bodo, kot vedno, častni gostje, ki so običajno uveljavljena imena s področja fantazije. Letos sta potrjena Francesco Verso (dobitnik ESFS nagrade za najboljšega evropskega založnika ZF) in Brian Muir, ki je znan v filmskih krogih kot oblikovalec. Znamenita skulptura Dartha Vaderja je njegovo delo.

10. Refesticon - fantazijska književnost na črnogorski način

V mestu, ki je veliko približno toliko, kot Celje, se od leta 2013 odvija Refesticon, festival fantazijske književnosti, ki povezuje avtorsko sceno regije nekdanje Jugoslavije (beri: regije, kjer govorimo dovolj sorodne jezike, da se zlahka razumemo).

Letošnji natečaj, posvečen časovnemu potovanju (Časovni potnik), se počasi izteka. Zadnji rok za pošiljanje je 5. maja 2022.

Zgodbe pošljite na refesticon@gmail.com.

Podrobnosti: <http://www.refesticon.com/index.php/cg-ostale/2309-konkurs-desetog-refesticon-a-za-region-i-ucenike-iz-crne-gore>

Tudi letos smo vabljeni slovenski avtorji. Festivali e bo predvidoma odvijal 2. junijski vikend.

Utrinek iz leta 2018: Dobitnik literarne nagrade »Zlatni zmaj« je bil Slobodan Vukanović. Njegovo poezijo lahko spoznate v tej številki Supernove.

Festivalski razpis za Fanfest 6

Za 6. Slovenski festival fantazijske književnosti vam postavljamo nov izziv, pravzaprav dva izziva.

Čisto po naključju odkrijejo brezno, ki se nikakor ne konča. Ne čisto priseben znanstvenik (delovno ime: dr. Retep Peter Frustrič) najde pot, ki gre vse globlje in globlje, dokler se ne znajde v deželi ob središču Zemlje. Tam živijo vsa mogoča pravljična bitja - vilinci, škratje, volkodlaki, vampirji, zmaji, ajdi, vile (tudi rojenice), lesni duhovi ipd. (priporočam mitološka bitja domačih krajev). Znanstvenik se pobrati z njimi in jih vodi na površino.

Čas dogajanje: Kadarkoli v zgodovini

Kraj dogajanja: Celje.

**Glasbena
šola Celje**

110 let
JAVNEGA GLASBENEGA
ŠOLSTVA V CELJU

Zemlja je ploščata, s cepivom nam vgrajujejo nanočipe, da nas daljinsko upravljajo, svetu vladajo reptili s pomočjo svojih služabnikov. Zemlja je ploščata ...

Dobrodošli v družbi alternativne resnice!

Priporočeno je del dogajanja postaviti v Celje.

Pogoj za sodelovanje (obe festivalski tematiki):

- ⇒ Poezija ali prozno delo
- ⇒ Obseg do 7.500 besed (45.000 znakov s presledki)
- ⇒ Rok pošiljanja: **15. 7. 2022**
- ⇒ Besedilo mora biti v elektronski obliki, opremljeno s podatki o avtorju(-ice) - ime, priimek, e-mail, naslov bivališča (zaradi pošiljanja Supernove) in po želji GSM, spletna stran ipd.

Pošljete na naslov:

- ⇒ fanfest.festival@gmail.com ali
- ⇒ celjsko.literarno@outlook.com

Splošni razpis za Supernovo

Revija izhaja dvakrat letno, spomladi in jeseni. Revija živi od prispevkov, zlasti zgodb in pesmi. Sprejemamo tudi eseje in recenzije knjig s področja spekulativne fikcije.

Sprejemamo samo prispevke v elektronski obliki. Samo tipkopisov ne moremo sprejeti in bodo zavrnjeni.

Datumi:

- ⇒ **1. februar** za spomladansko številko (izide na Meteoriti in pred Sferakonom)
- ⇒ **15. julij** za jesensko številko (izide pred Fanfestom)

Naslovi za pošiljanje

Uredništvo:

- ⇒ Celjsko literarno društvo
- ⇒ (s pripisom: za Supernovo)
- ⇒ Gledališki trg 4
- ⇒ 3000 Celje
- ⇒ E-mail:
- ⇒ celjsko.literarno@outlook.com
- ⇒ bojan.ekselenski@gmail.com (urednik)

Dolžina besedil:

Miniatura: do 1000 besed.

Želimo si sledečega:

- ⇒ Kratka zgodba: do **7500 besed (45.000 znakov s presledki)**, za daljše zgodbe se bomo odločili glede na prostorske možnosti, po potrebi bomo avtorje prosili, da zgodbo skrajšajo na zahtevan obseg
- ⇒ Esej: do 3500 besed,
- ⇒ Recenzija: do 3500 besed,
- ⇒ Poezija: skupaj do 300 vrstic, pesem do 150 vrstic.

Prva stran se ne šteje v obseg besedila, na njej **morajo biti sledeči podatki:**

- ⇒ Naslov dela
- ⇒ Ime in priimek,
- ⇒ Veljaven poštni naslov, kamor pošljemo avtorske izvode
- ⇒ Veljaven elektronski naslov za komunikacijo

Avtorji in avtorice besedila do nadaljnjega odstopijo v brezplačno objavo. V primeru, da bodo finančna sredstva dopuščala izplačilo honorarjev, se bodo z avtorji(-icami) podpisale ustrezne pogodbe.

Mednarodni razpis Krononavt

Časovni potnik se vrne iz prihodnosti, da bi proučeval okoliščine odraščanja osebe, ki 50 let v prihodnosti naredi nekaj prelomnega za človeštvo (recimo kaj glede preprečitve globalne ekološke katastrofe, ...).

Časovni potnik ne more z ničimer vplivati na svet okoli sebe, je lahko le pasivni opazovalec.

Izbor:

⇒ Dolžina zgodb – max. 7500 besed, doc, docx ali odt oblika elektronsko.

⇒ Zadnji rok za pošiljanje za pripravo za tisk: 15. 7. 2022

V Sloveniji pošljite izdelek v elektronski obliki na naslov:

⇒ Bojan.ekselenski@gmail.com

⇒ Fanfest.festival@gmail.com

Razpis za Vsesledje

Revija Vsesledje je splošna revija za kulturo in literaturo. Izhaja 1x letno, praviloma oktobra, ko je predstavitev, ki je ena od osrednjih prireditev Celjskega literarnega društva.

Odgovorni urednik revije je dr. Zoran Pevec.

V reviji objavljamo:

⇒ poezijo (zaželeno je nekaj pesmi, da ima urednik določen izbor), prozo (kratke zgodbe), esejistiko, recenzije, dramatiko (kratka dramska besedila)

Pomembno o pripravi besedila za objavo:

⇒ **Besedila morajo biti v elektronski obliki** (wordov format) poslana po elektronski pošti kot priloga, seveda s priloženimi podatki o avtorju(-ici).

⇒ Rok za pošiljanje za tekoče leto je **1. junij**. Prispevki, ki prispejo kasneje, se objavijo samo po dogovoru z urednikom.

Poseben del revije je **Mlado Vsesledje** za šolajočo mladino.

Pošiljanje prispevkov:

⇒ celjsko.literarno@outlook.com (društvo)

⇒ zoran.pevec@gmail.com (odgovorni urednik)

Obiščite tudi spletno stran <http://cld.si> in <http://cld.si/Vsesledje.html>

O Celjskem literarnem društvu

Članarina

- 10 €
- Družinska članarina 11 €
- **Članarine NE plačajo učenci, dijaki, študenti in brezposelni**

Kaj nudimo?

- Brezplačno literarno izobraževanje v okviru društva.
- Brezplačno udeležbo na Slovenskem knjižnem sejmu in sejmski predstavitev v okviru dejavnosti društva.
- Brezplačno udeležbo na predstavitvah ustvarjanja članov in članic društva.
- Brezplačno izdelavo preloma za tiskano knjigo in svetovanje pri izdaji.
- Izdajo E-knjige.
- Objavljanje v publikacijah in revijah, ki jih izdaja društvo (Revija za literaturo in kulturo Vsesledje, Literarna revija za spekulativno fikcijo Supernova).
- Obveščanje o razpisih in natečajih.
- **Brezplačni izvod knjige Mlada literatura**

Delovanje društva

- Mesečna srečanja vsako 1. sredo v Celjski kulturnici
- Literarne prireditve - običajno vsako 3. sredo v mesecu od septembra do junija
- Sodelovanje z Glasbeno šolo Celje
- Izdajanje revij Vsesledje in Supernova
- Sodelovanje na Slovenskem knjižnem sejmu
- Organizacija Fanfesta, slovenskega festivala fantazijske književnosti
- Sodelovanje na različnih kulturnih prireditvah

Osebni podatki, ki jih društvo zbere na razpisih, se uporabijo samo za komunikacijo z avtorji(-icami) in za pošiljanje avtorskih izvodov. Kontaktnih podatkov ne delimo in ne objavljamo.

NAROČILNIK

Cena posameznega izvoda:

6 €

Celoletna naročnina (plačate s položnico ob prejetju spomladanske številke):

9,60 € (cena za 2 številki z 20% popustom)

Naročila Supernove

Revijo je možno naročiti. Fizične osebe lahko revijo naročite kar preko maila.

Kako to storite?

Pošljite na celjsko.literarno@outlook.com podatke, ki so potrebni za naročilo:

- ⇒ Ime in priimek
- ⇒ Naslov bivališča
- ⇒ Vrsto naročila - tekočo številko ali naročilo do preklica.

Po prejetju vašega naročila vam na naslov pošljemo položnico glede na vaše naročilo.

Zakaj naročilo do preklica?

- ⇒ 20 % popust
- ⇒ Revija bo redno prihajala na vaš domači naslov.